

VÄSTRA KARUPS KYRKA UNDERHÅLLSPLAN

	INNEHÅLLSFÖRTECKNING	sid	2
2	Förord		4
2.1	Medverkande		5
2.2	Kyrkans läge och församlingstillhörighet		6
2.3	Beskrivning av kyrkobyggnaden, tekniska system och inventarier		7
2.3.1	Grundläggning och stomkonstruktion		8
	Grundläggning och murar		8
	Bjälklag och valv		9
	Taklag		9
2.3.2	Exteriör		12
	Murar		12
	Portar, fönster och övriga muröppningar		15
	Yttertak		
2.3.3	Interiör		16
	Vapenhus i tornets första våning		16
	Vapenhus i nykyrkan		18
	Uppgång till läktaren		19
	Väntrum		19
	Toalett		20
	Vaktmästarrum		21
	Kyrkorum		22
	Sakristia		25
	Tornets andra våning		26
	Tornets tredje våning		27
	Tornets fjärde våning		27
	Tornvind		28
	Vind över kyrkorummet		28
	Pannrum		29
2.3.4	Fast inredning		29
	Orgelläktare		29
	Orgel		30
	Bänkinredning		31
	Altaranordning		32
	Predikstol		34
	Dopfunt		35
2.3.5	Tillgänglighet för funktionshindrade		36

2.3.6	Tekniska system	36
	Elektricitet	36
	Belysning	36
	Värme	37
	Vatten och avlopp	37
	Ventilation	37
	Ljudanläggning	38
	Brandskydd och inbrottssäkerhet	38
	Åsskydd	38
	Klockringning	38
2.3.7	Inventarier	39
	Metallföremål	39
	Belysningsarmaturer	54
	Textilier	60
	Träföremål	69
	Övriga föremål	73
2.4	Kyrkans byggnads- och reparationshistoria	77
2.5	Kyrkans och dess inventariers egenart och speciella värden och hot mot dessa värden	93
2.5.1	Speciella värden	93
2.5.2	Hot mot kyrkobyggnaden och dess inventarier	95
2.9	Målsättning för kyrkan och dess inventarier	99
2.11	Konkretisering av uppsatta mål för kyrkobyggnaden och dess inventarier	101
2.11.1	Kyrkobyggnad och inventarier	101
2.12	Speciella vårdkrav till följd av kulturhistoriska och antikvariska värden	103
2.12.1	Exteriört	103
2.12.2	Interiört	105
2.12.3	Inventarier	106
2.12.4	Checklista	106
2.13	Förteckning över tryckta, otryckta och muntliga källor	107
2.13.1	Tryckta källor	107
2.13.2	Otryckta källor och arkiv	107
2.13.3	Muntliga källor	109
2.14	Fotografier	110
2.15	Kartor, situationsplaner, planer, sektioner, fasader	123
2.16	Äldre kart- och ritmaterial samt äldre beskrivningar samt bilder	133
Bilagor	1 Checklista	
	2 Skador och brister	

2

FÖRORD

(författas av stiftsantikvarien)

2.1 MEDVERKANDE

Denna underhållsplan för Västra Karups kyrka i Västra Bjäre Pastorat har upprättats av
Månsson Dahlbäck Arkitektkontor AB
Hålarpsvägen 180, 269 92 Båstad
tel 070 317 43 37 e-post md@manssondahlback.se
Ansvariga arkitekter: Marianne Dahlbäck, Göran Månsson

Underhållsplanen är framtagen i överensstämmelse med anvisningarna för Lunds stifts samfälligheter / församlingar.

Efter det att underhållsplanen är granskad och godkänd av Lunds stift skall den antas av kyrkoråd / kyrkonämnd för att därefter fastställas av kyrkofullmäktige.

Underhållsplanen och dess bilagor skall användas tillsammans med *Vårdplan för kyrkorna i Västra Bjäre pastorat*. Syftet med underhållsplanen är att den, tillsammans med vårdplanen för församlingens hela kyrkobestånd, skall vara ett långsiktigt och ändamålsenligt instrument för förvaltning, underhåll och skötsel av kyrkan. Planen skall ge handledning vid beslut om nya åtgärder och förändringar samt vid myndighetsbeslut angående tillstånd och bidrag / ersättning.

Det förutsätts att såväl vårdplanen som underhållsplanen kompletteras och revideras fortlöpande. Nya uppgifter av betydelse skall fogas till. Varje ändring och tillägg skall markeras särskilt, fastställas av kyrkofullmäktige samt lämnas till Lunds stift för godkännande.

Kapitel rörande kyrkotomten / begravningsplatsen i den totala innehållsförteckningen (kap 2.6, 2.7, 2.8, 2.10, samt 2.11.2) ingår ej i denna underhållsplan.

2.2 KYRKANS LÄGE OCH FÖRSAMLINGSTILLHÖRIGHET

Västra Karups kyrka ligger i Västra Karups by mitt på Bjärehalvön i nordvästra Skåne.

Landskap/län	Skåne
Kommun	Båstad
Socken	Västra Karup
Stift	Lund
Kontrakt	Bjäre
Församling	Västra Bjäre pastorat
Fastighetsbeteckning	Västra Karup 46:1
Koordinater RT90	6257904 1310941

Västra Karups kyrka rymmer enligt brandmyndigheten 525 personer.

Kyrkan ingår tillsammans med kyrkorna i Hov och Torekov i Västra Bjäre pastorat.

I kyrkan hålls gudstjänst / mässa varannan vecka.

Dop och vigslar varierar, men år 2015 var det 3 vigslar och 9 dop.

Begravningar brukar variera mellan 25 och 50 st/år. 2015 var det 35 st.

Kören övar ett par kvällar i veckan.

Under försommaren, under maj och juni, är det många konserter i kyrkan, 2015 var det totalt 11 st.

2.3 BESKRIVNING AV KYRKOBYGGNADEN, TEKNISKA SYSTEM OCH INVENTARIER

Kyrkan i Västra Karup har en mindre vanlig planform, ett äldre långhus i öst-västlig riktning och ett tillbyggt tvärskepp åt söder (nykyrkan). Genom att rummets riktning ändrats (altaret har flyttats till norrväggen mitt för tvärskeppet) har nykyrkan blivit långhus och de äldre delarna tvärskepp åt öster och väster. På detta sätt har kyrkorummet fungerat sedan mitten av 1800-talet.

Byggnadshistorien innehåller en serie om- och tillbyggnader som närmare framgår av kap 2.4.

Den äldsta delen är rester av en stenkyrka från 1100-talet med långhus, kor och absid men ursprungligen utan valv och utan torn. Den har troligen under senmedeltiden fått murade valv och förlängts åt väster. På den förlängda delen byggdes ett torn med trappgavlar. Långhuset har även förlängts åt öster, troligen också på senmedeltiden. På 1800-talet byggdes ett stort tvärskepp åt söder samt slutligen ett nytt torn i väster utanför det äldre, som revs. Ett planerat tvärskepp även på den norra sidan kom aldrig till utförande.

Kyrkobyggnaden har en nyklassicistisk stil efter de stora om- och tillbyggnadsarbetena vid början och mitten av 1800-talet. Det finns knappast något bevarat av kyrkans arkitektur från medeltiden och fram till 1700-talet, endast spår i murverken kan berätta om äldre skeden.

Interiören präglas av det höga, enkla och ljusa rummet med sitt lätta trätunnvalv och med tidstypisk altarpupsats och predikstol.

Golvet, bänkinredningen och orgeln utgör dock påtagliga och stilmässigt avvikande inslag. De tillkom vid en omfattande restaurering vid mitten av 1900-talet.

I exteriören är den nyklassicistiska prägeln påtaglig men något otydlig genom tegeltakets materialverkan, genom bristande skärpa i putsarbeten samt genom tornhuvens ändrade utformning.

Väggarna är murade av gråsten och vitputsade ut- och invändigt. Taket är täckt av tegelpannor och kopparplåt (tornet och sakristian). Innertaket är välvt och består av målade bräder. Golvet är av tegel gångar och bräder i bänkkvarteren. Dopfunten av sten är från tidig medeltid, altaret och predikstolen från 1800-talet, bänkar och orgel från 1900-talet.

Kyrkogården, som tidigare hade en vitmenad spåntäckt stenmur med trägrindar har efterhand utvidgats åt söder, väster och norr. Den i begränsas nu i söder av en bäck som har stensatts som en kanal och i öster av en mur i gammalt läge. Söder om bäcken finns ett modernt bårhus och en ekonomibyggnad. Öster om muren ligger kyrkoherdebostaden och församlingshemmet.

2.3.1 GRUNDLÄGGNING OCH STOMKONSTRUKTION

Grundläggning och murar

Kyrkans murverk är troligen grundlagda med kallmurar av gråsten.

Alla väggar är uppförda av murad gråsten, troligen s k skalmur. Inslag av tegelstenar i vissa port- och fönstersmygar förekommer liksom vid murkrön, gavelrösten mm.

Ursprungligen är murarna utförda med kalkbruk, i sentida ändringsarbeten och lagningar förekommer cementhaltigt respektive hydrauliskt kalkbruk.

Murarna är ca 1,5 meter tjocka i de äldre murverken och ca 1,2 meter i nykyrkan, sakristian och tornet.

I nykyrkan förbinds långväggarna av två kraftiga dragstag av järn. Tornets murverk får stadga av mellanbjälklagens ankarjärn. Långhusets murverk bör stabiliseras av de mycket kraftiga träfackverken på vinden.

Bjälklag och valv

Golvbjälklaget i kyrkorummet består av en vid restaureringen 1957 inlagd ca 10 cm tjock betongplatta och ett system av golvkanaler för värmesystemet, som installerades 1933. Golvet består av i bruk satta tegelplattor med kalkstensfriser samt i bänkkvarteren och innanför altarrundeln av bräder på träreglar. De tre stegens uppbyggnad för altaret är utförd av trä.

Det finns uppgifter om gravar i den ursprungliga kyrkans långhus (ung. nuvarande koret), kanske också i det ursprungliga koret. Det har tidigare funnits gravstenar, epitafier och minnestavlor här.

Uppgifter om exakta lägen för gravarna saknas. De täcks nu av betongplattan.

Ett äldre golv av tegelplattor finns bevarat i tornets bottenvåning och i det södra vapenhuset. Plattorna är lagda i bruk på ett 20 cm tjockt gruslager.

Sakristian har ett träbjälklag med reveterad undersida över pannrummet som grävdes ut under sakristian 1933. Pannrummets väggar är av gråsten och tegel och golvet av betong.

Mellanbjälklagen i tornet är utförda med mycket kraftiga träbjälkar, som också bär den stadiga timrade klockbocken. Bjälkarna är förankrade med järn i murverken. Bjälklagen över bottenvåningen och vån 1 tr består av fyra bjälkar ca 9x10 tum samt ca 2x6 tum plank, bjälklaget över vån 2 tr, som bär klockbocken har först fyra bjälkar i öst-västlig riktning ca 12x12 tum, sedan fyra bjälkar i nord-sydlig riktning ca 12x12 tum samt ca 2x6 tum plank och slutligen de fyra syllarna till klockbocken som är 12x12tum. Denna har snedstöttor och kryss mm av ca 9x9 tums timmer.

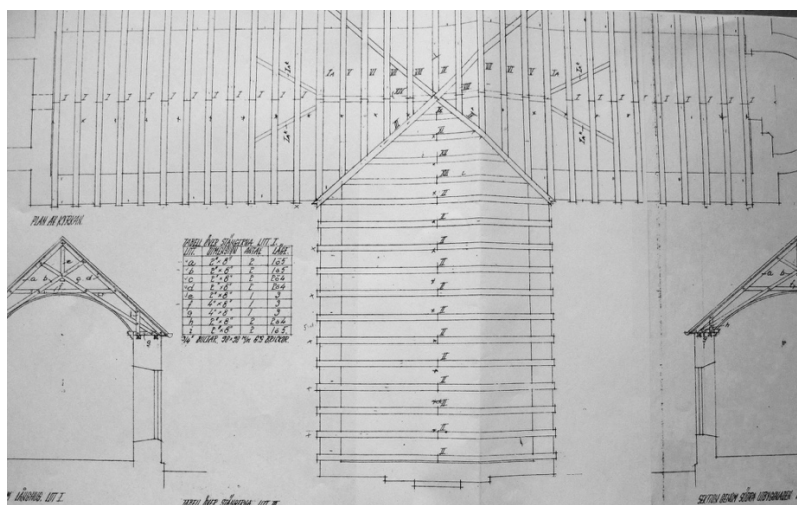
Taklag

När det medeltida kyrkorummet vid början och mitten av 1800-talet genom till- och ombyggnader ändrades till ett högt nyklassicistiskt rum fick det ett enhetligt innertak i form av ett tunnvalv av längsgående bräder upphängt i takstolarna. Valven är hopskurna i korsmitten.

Den ursprungliga 1100-talskyrkan hade öppen trätakstol, eventuellt under medeltiden med ett plant innertak av trä. Troligen hade endast den halvrunda absiden vid koret ett murat hjälmvalv.

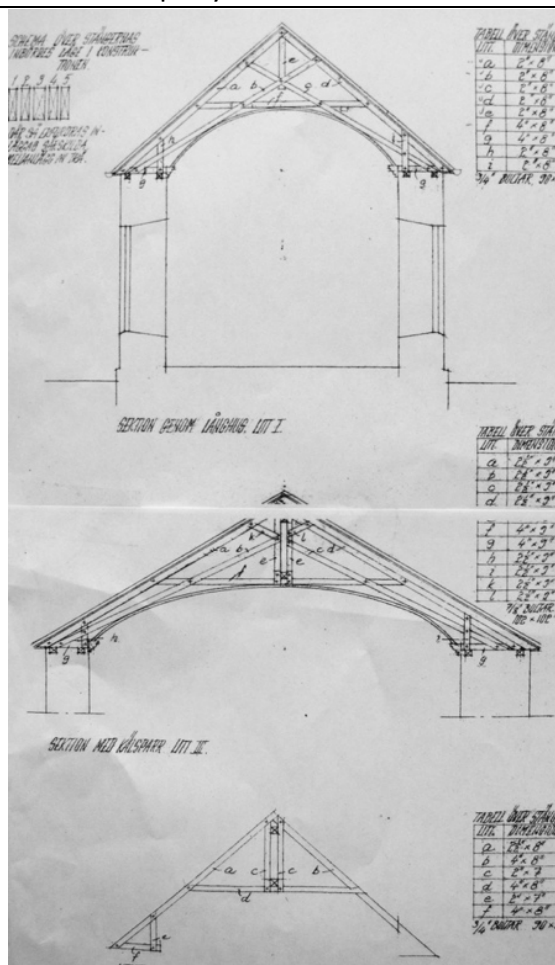
Den äldre kyrkan med sin förlängning åt öster samt det tillbyggda västtornet hade murade tegelvalv från senmedeltiden fram till ombyggnaden på 1800-talet, troligen gotiska ribbvalv. Spår av väggmålning har påträffats till vänster om nuvarande altarplatsen. Även valven kan ha haft målningar.

När det nuvarande höga och öppna rummet skapades vid mitten av 1800-talet revs de gamla valven. Över valven fanns en traditionell takstol av timmer, som kanske behölls och modifierades när trätunnvalvet byggdes.

Takstolsplan 1950

Vid ombyggnaden 1950 byttes hela den bärande yttertakkonstruktionen ut mot moderna takstolar av plank eftersom det var omfattande rötskador i de gamla. Därvid kunde den äldre innertakbärningen sparas och hängas upp i de nya bärverken som placerades intill de äldre takstolarna. De äldre bärverken hänger i järnbultar från längsgående avväxlingsbalkar som vilar på de nya takstolarnas hammarband. De nya takstolarna planerades först som traditionella takstolar av tjocka fyrkantstimmer men eftersom det visade sig omöjligt att skaffa fram timmervirke utfördes de i stället som bultade kryssfackverk av plank med 4" tjocklek i hammarband, mittstock och andra virken i fackverkets mitt samt med 2"-2 1/2" tjocklek i högben och kryssparrar på sidorna. Över korsmitten i kyrkan är fackverken avväxlade med diagonala källsparrar och med ett i långhuset upphängt längsgående fackverk.

Takstolstyper 1950

På fackverken ligger impregnerad yttertakspanel, underlagspapp samt läkt och taktegel.

Innertaket är isolerat med en ca 100 mm mineralullsfilt med impregnerad papp samt ett ca 250 mm tjockt lager med cellulosafiber. Takbjälklaget är inte diffusionstätt. Vinden har mögelangrepp och andra spår av kondens som beror på att det sedan 1960-talet har funnits ett luftbefeuktningssaggregat på orgelläktaren. Befuktningen stängdes av 2013 bl a för att minska fuktbelastningen på vinden. För att undvika skador på orgeln och på kyrkans inredning måste grundvärmen i kyrkan på vintern sänkas till 15-16°. Mätningar av temperatur och relativ fuktighet samt kontroll av eventuella uttorkningsskador måste samtidigt utföras i flera år. När klimatet i kyrkan och på vinden stabiliserats och kondensrisken kan kontrolleras kan en eventuell tilläggsisolering av trävalvet bli aktuell. Nu är det ett mycket stort värmeläckage till vinden men man bör vänta med att försöka minska detta tills fuktfrågan är klar.

Luftning av yttertakets sker genom otätheter vid takfoten och springor vidnocken.

Över tornet finns en huv med en timrad stomme, nu klädd med bräder och kopparplåt. Tidigare var huvens väggar av målat trä med kolonner och listverk som bildade en klassicistisk "lykta".

Taket över sakristian är en träkonstruktion, täckt med kopparplåt på bräder. En skorsten för pannrummet är hopmurad med kyrkans gavelvägg och vitputsad.

2.3.2 EXTERIÖR

Murar

Alla kyrkans murar är av gråsten som är murade, fogade och putsade ursprungligen med kalkbruk och sedermera med kalkcementbruk i vissa partier samt vid den senaste putsläggningen med kalkbruk som blandats med varierande delar hydrauliskt kalkbruk (starkare för grundning/svaga för ytputs).

Murarna har spritputs ner till mark och slätputs på listverk mm kring dörrar och fönster.

Långhuset kröns av en gesims av två utkragade tegelskift som är överputsade.

Alla putsade ytor är avfärgade med vit kalkfärg (på tornet dock vid sista avfärgningen silikatfärg). Vid tidigare putslägningsarbeten 1986 och 2005 har man på norra fasadens östra del funnit spår av starkt gulorange putsfärg lika vitriolavfärgning.

De spritputsade ytorna avspeglar det ojämna gråstensmurverket och man kan på fasaderna också se spår av tidigare murhörn och socklar samt fönster- och dörrlägen. De partier som skall vara slätputsade (omfattningar och listverk) har vid senare omputsningar utförts så att de också har fått en yta som följer den ojämna väggytan. Detta är felaktigt. De släta partierna, t ex fönsteromfattningarna, vägglisterna, portomfattningar och den stora grunda mittfronton där södra ingångsdörren sitter skall vara helt plana, raka, lodräta och knivskarpt utformade. På mittfrontonen saknas nu också den avslutande krönlisten (se fasad 1834). Kanske var också de putsade taklisterna på nykyrkan, liksom på sakristian, tänkta med slät puts.

Socklar som är överputsade med spritputs finns på nykyrkan, på tornet och på sakristian. På norra fasaden kan man på mittpartiet uppfatta sockeln till den ursprungliga 1100-talskyrkan. Den är av huggen skråkantad sandsten men nu överputsad med spritputs. Sockeln har ett avbrott där den norra portalen suttit. Där det ursprungliga långhuset slutat i öster och väster syns hörnmarkeringar i murverket.

Det finns spår av ett högt sittande fönster ungefär mitt på den ursprungliga långhusfasaden. På södra fasadens västra och östra delar finns motsvarande spår av gamla murhörn samt av en portal på den östra delen.

Det finns också rester av fönstersmygar med vinklad avslutning uppåt (spetsbågiga) såväl i långhuset med en glesare fönsterindelning än i dag samt i nykyrkan, där också sydportalen från början haft en högre och vinklad avslutning. Detta visar att man 1818 byggt efter fasadritningen från 1805, som visar denna fönstertyp, och då kanske med järnfönster (i beskrivningar nämns fönstergaller) samt senare ändrat till rundbågiga öppningar med träfönster enligt tornritningen från 1836.

Ankarslutar för dragband till bjälklagen finns på nykyrkans fasader (2 par) och på tornets fasader (2 par i vardera riktningen över bottenvåningen och över mellanvåningen).

Nykyrkan har på långsidorna en murad och putsad taklist med profil ungefär lika den på tornet över bottenvåningen, taklisten är överputsad med den grova spritputsen. Även sakristian har en murad och putsad taklist. Själva taksprånget är på alla långhusen täckta med horisontella vitmålade bräder.

Tornet har inslag av tegel runt portalen och ljudluggarnas öppningar samt i listverken. De putsade omfattningarna kring portalen och ljudöppningarna liksom det putsade listverket i höjd med kyrkans takfot och den kraftiga gesimsen under tornhuven stämmer med 1836 års ritning. På tornets portomfattning liksom vid ljudluckorna är dock pilasterkapitelens yttersidor nu delvis avskurna och felaktigt utförda och inte kragade runt pilastern.

Kyrkans murar är avfärgade med kalkfärg på långhus, sakristia och nykyrkan samt med silikatfärg på tornet. Silikatfärgen har en klart synlig varmare färgton som särskilt framträder vid vissa väderförhållanden. Båda färgtyperna är utsatta för vittringsskador, alger och saltutfällningar och kräver underhåll, som troligen är lättast att utföra med kalkfärgen (silikatfärg är lämpligare på starkare

putsunderlag), dock tveksamt om kalkfärg i fortsättningen kan användas utanpå silikatfärgen.

Den ursprungliga tornhuvens utseende finns redovisat på ritningen från 1834. Den beskrivs i äldre handlingar som "lyktan" och finns också på uppmättningsritningar från 1950-talet och man kan studera utformningen på äldre fotografier. Den hade en nyklassicistisk utformning med vitmålade dubbla kolonner i varje hörn som tillsammans med listverk med bågar inramade de blinderade svartmålade öppningarna, väggytorna var brunmålade.

Ca 1950

2016

På senare delen av 1900-talet har tornhuvens volym förenklats till en enkel låda med fasade hörn som är klädd med kopparplåt och försedd med ur med förgyllda visare och siffror.

Tornet har förlorat mycket av sin arkitektoniska gestalt i samband med denna förändring.

På fasaderna finns tre minnestavlor: på sakristians östra vägg en stentavla med förgylld inskrift från 1790 med Gustaf III:s och prostens Lars Anton Bergs namn, över södra ingången en stentavla med förgylld inskrift från 1818 med Carl XIV Johans namn och texten "uppbyggt 1818 S D Nibelius" samt på tornet en brontavla med förgyllda bokstäver med texten "Halleluiah. År 1843 då ett tacksamt folk firade Carl XIV:s tjugofemte regeringsår fullbordades W Karups nya tornbyggnad under inseende av Carl Christian Eberstein, församlingens kyrkoherde, Dawids P.sl. 132 v: 7".

På sakristians norrsida finns en nedgång till pannrummet med trappa och barriär av betong samt svartmålat smidesräcke med grind.

Portar, fönster och övriga muröppningar

Kyrkans två portaler i tornet och nykyrkan är pardörrar med halvrunda fönster över. De är ritade av Graebe ca 1950 och utförda av furu med ramverk och fyllningar samt senare utvändigt klädda med kopparplåt enligt ritning av Carlman 1959. De ursprungliga 1800-talsportarna hade en enkel utvändig profilerad liggande panel.

Vid portalerna finns två trappsteg av granit och ledstänger av svartmålat rundstål

Även dörren till sakristian är ritad av Graebe och sedermera plåtklädd. Den är rakt avslutad och det halvrunda fönstret är här placerat i muren ovanför.

På södra långhusväggens östra del finns en liten port insatt 1955 som entré för rörelsehindrade, ritad av Graebe, kopparklädd.

Alla fönster är profilerade och kopplade av målad furu och ritade av Graebe 1947. Tidigare hade kyrkan enkla fönster av kraftigare virke.

Fönsterblecken är av koppar och under dessa finns ett utkragande murskift, troligen av flata stenpalttor, i muren men ojämn utsida. Putsen vid smygens nedre del är inte alltid rätt avskuren vid det infällda blecket. Fönsterblecken är fästa med koppartråd till i putsen pluggade fästen under utkragningen. Dessa fästen har ofta lossnat.

Fönstren är under senare år reparerade (rötskadade delar i bågarna utbytta) och ommålade utvändigt med färgtypen Tjeralin. På många fönster finns fortfarande relativt stora rötskadade partier i karmarnas bottens- och sidostycken. Effektivt rötskydd för träet saknas.

Ljudluckorna i tornet är inåtgående parluckor träkonstruktion med panel på insidan och kopparbeklädnad på utsidan. Ett par luckor har öppningsautomatik, ett par är stängda med espagnoletter.

Dörren till pannrummet är en enkel panelad målad trädörr. Fönstret till pannrummet är dåligt underhållet, en båge är upprutten.

Yttertak

Långhuset och tvärskeppet har tak av enkupigt rött taktegel med plåtdetaljer av koppar från ombyggnaden ca 1950.

Takmaterialet med sin mustiga tegelfärg och avsaknaden av kraftfulla takfotsdetaljer ger byggnadskropparna en trivial karaktär, takfoten med ett enkelt tegelsprång över en hängränna passar mindre väl till den nyklassicistiska kyrkan. Det är tekniska problem med tegelpannorna som lossnar i blåsigt väder och som inte kan ersättas på bra sätt eftersom nu tillverkade format inte passar. Underlagspappen är också förstörd och troligen är takpanelen skadad på många ställen. Vid lagningar av vinkelrännorna har takpanel bytts ut. Vid en nödvändig framtida omläggning av hela taket bör val av annat takmaterial övervägas.

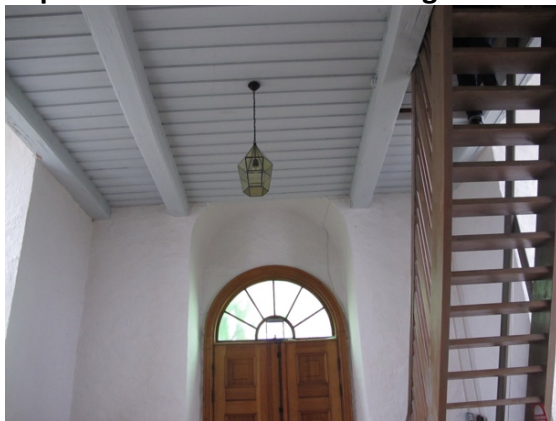
På långhusets sydsida och nykyrkans västsida finns takfönster av järn.

Tornhuven och sakristian är täckta med kopparplåt i skivtäckning och med stående ståndfalsar och förskjutna tvärfalsar.

Hängrännor och stuprör är av koppar. Stuprören finns vid kyrkans hörn samt mitt på norrsidan. Placeringen nära tornets hörn kan ifrågasättas av arkitektoniska skäl.

2.3.3 INTERIÖR

Vapenhus i tornets första våning

Vapenhuset är ett stort ljust rum med vitputsade väggar och ljust gråmålat tak med synliga bjälkar och lockpanelbrädor. Golvet, ett vackert ljust tegelgolv med svarta små rutor i hörnen är från 1875. I sydvästra hörnan ligger en gravsten som tidigare låg inne i kyrkan.

En brant öppen trappa leder upp till mellanvåningen i tornet. Den ersatte en äldre trappa 1957. Med en trälucka som kan manövreras med motor kan man stänga bjälklagsöppningen uppe i trappan.

I rummet finns ett förvaringsskåp, en psalmbokshylla och ett klädställ. Ett par låga satsbord och en spegel utgör mer tillfälliga inslag.

Ett trappplan med två höga steg av mörkgrå kalksten leder upp till långhuset. Här finns en grågrön äldre pardörr med naror och bräder på sidan mot vapenhuset. Dörren är från mitten av 1800-talet och har äldre beslag och lås. Över dörrbladen finns halvrunda spröjsade fönster. På sidan mot kyrkorummet har porten ramverk med fyllningar.

På ömse sidor om uppgången finns två järnbeslagna kyrkstockar som står på vitmålade balusterformade socklar med året 1744 utskuret och påmålat.

Kyrkporten mot väster är från 1950 och av furu med ramverk och fyllningar. Det är grönt glas i det halvrunda fönstret över porten. I rundeln som spröjsarna strålar ut från sitter en infälld lykta.

Rummet har en glaslykta hängande från taket och radiator på sydsidan.

Vapenhus i nykyrkan

Detta rum fungerar som kyrkans huvudingång. Utrymmet under läktaren var ursprungligen en del av kyrkorummet men avdelades 1876 med en tvärvägg och delades 1990 in i smårum för olika funktioner. Pardörrarna från 1876 flyttades inåt kyrkorummet.

Vapenhuset har karaktär av korridor och är inget högtidligt rum. Tegelgolvet ger dock rummet en viss karaktär liksom läktarens pelarsystem som kan anas bland hyllor och dörrar. Rummet får dagsljus från ytterportens halvrunda fönster i den djupa muröppningen utanför orgelläktaren. Fönstret har grönfärgat glas. Radiator i anslutning till det sidoordade kapprummet.

Från vapenhuset leder dörrar till en uppgång till läktaren, till ett litet väntrum, till en toalett och till ett ekonomiutrymme. Dörrarna har ramverk och fyllningar och är från 1990, brädpanelning finns på väggarna och i tak.

Uppgång till läktaren

Rum med vitmålade väggar och trätrappa till läktaren.
Rummet har också förrådshyllor och en bälg för orgeln.
Golv av tegelplattor och trappa belagd med plastmatta.

Väntrum

Rummet används som väntrum för brud- och dopföljen.
Det är också förvaringsrum för textilier och kollekthåvar.
Väggarna är vitputsade och taket av målade bräder.
Golv har färgade bräder. En stort gråmålat kyrkfönster
sticker upp i murnischen utanför läktarkanten.

Värdefull inredning är en av de äldre kyrkbänkarna från 1876.

Rummet är uppvärmt av en radiator och har två lampetter på väggen.

Halvfärdigt skåp för antependier och predikstolskläden

Toalett

Rummet har utrustning för rörelsehindrade men måtten är inte tillräckliga för rullstolsburna.

Det har en ljus, trivial färgsättning och lysrörsbelysning.

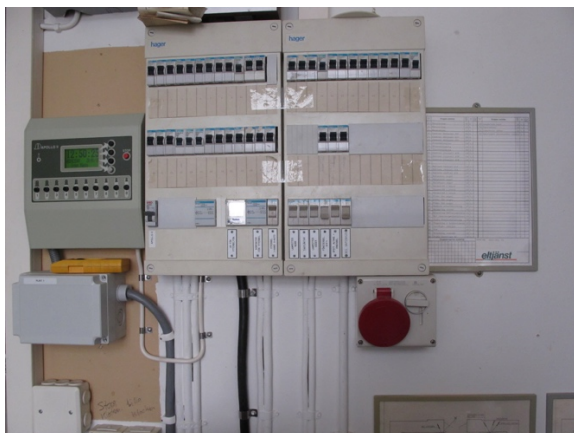
Golvet har plastmatta.

Ventilationen är ordnad med en bullrig fläkt som är kopplad till elbelysningen.

Vaktmästarrum

Väggarna är vitmålade och taket av målade bräder.
Rummet har arbetsbänk och hyllor. Används som kontor,
förråd, elcentral och städutrymme. Det finns en vask och en
varmvattenberedare.

Elcentral i vaktmästarrummet

Kyrkorum

Nykyrkan och det långsmala äldre långhuset bildar tillsammans ett högt, ljust och enkelt rum med hopvalmade tunnvalvstak. Rummet har symmetri och stadga men är inte helt överblickbart och den mycket starka mittaxelmärkning som altaret och den bredare nykyrkan bildar gör att rummets östra och västra partier känns sekundära. Nu för tiden, när det inte är så många gudstjänstbesökare, upplevs bänkkvarteren som ödsliga och församlingen blir splittrad.

Det finns också en oklarhet beträffande ingångarna. Sydportalen används dagligen och har ett monumentalt läge i förhållande till altaret men västportalen är ståtligare som ingång och har ett vackert vapenhus.

Kyrkorummet får dagsljus från höga rundbågiga fönster, sex på norra väggen, fyra på södra väggen och två i nykyrkan (de övriga två här är bortbyggda vid orgelläktaren). Fönsterplaceringen innebär att de östra och västra delarna

har mest dagsljus medan centrala delar och särskilt koret är mörkare.

Mittkvadranten i rummet bildar ett kor, som är förhöjt ett steg och har altaret placerat mellan två fönster mot norr. Altaret är upphöjt tre steg över korgolvet med trappsteg i och innanför den runda altarringen. Altaruppsatsen från tidigt 1800-tal är hög och ståtlig och av avgörande betydelse i rumsbilden. Predikstolen hänger i kvadrantens sydöstra hörn och den gamla dopfunten står i det sydvästra.

I varje del av kyrkan finns mittgångar och bänkkvarter fram till koret. Orgelläktaren är över ingången i söder.

Det vitputsade ljusa kyrkorummet har en enkel prägel där tunnvalvstaket av trä (ursprungligen grått) med sin kraftiga taklist ger karaktär liksom altaruppsatsen och predikstolen. Det ljusare tegelgolv som inlades i kyrkan 1875 finns bevarat i vapenhuset. Man kan lätt föreställa sig kyrkorummet med detta golv och med fristående bänkar med ståtlig gavel. Det var brun ådringsmålning på bänkarna, på snickerier och på orgelläktaren samt ljus gråmålning i trätaket. Det var en ljus, varm och frimodig stämning i interiören. Dagens mörka tegelgolv samt bänkkvarteren och läktaren i sin ängsliga 1900-talsklassicism förmår inte på samma sätt leva upp till det ståtliga rummets krav.

Golvet i långhusets gångar och kor har röda kvadratiska tegelplattor från Veberöds tegelbruk. Tegelplattorna i format 30x30cm är lagda i bruk i rader tvärs gångarna med skorstensförband och fogade med bruk.

I koret ligger tegelgolvet med ca 30 cm friser av mörkgrå kalkstensplattor.

Bänkkvarteren har golv av fernissade smala bräder.

I koret är golvet innanför altarringen utfört av fernissade bräder med ett stegs förhöjning. Altaret står på ytterligare en förhöjning med två steg, utförda av trä.

Rummets väggar är slätputsade och kalkavfärgade. På östra och västra gavelväggarna finns upptill grövre ytor, som kan tolkas som den väggdel som befunnit sig över sköldbågen till kyrkans valv. Kyrkan hade troligen senmedeltida valv fram till mitten av 1800-talet.

De rundbågade fönstersmygarna är svagt vinklade, slätputsade och kalkavfärgade. Undersmygen är målad med en blankare vit färg.

Fönstren som är av trä och kopplade, profilerade och med mittpost är gjorda 1950 (Graebe). De är gråmålade. Fönstren på båda sidor om altaret har glas som förhindrar genomsikt, påminner om glas i hygienutrymmen.

Porten till vapenhuset i tornet är från 1800-talet, en gråmålad pardörr av ramverk och fyllningar. Över varje dörrblad finns ett fast rundbågigt fönster med tre radiella spröjsar utifrån en rund "sol" i mitten. Karmen sitter i väggens inneliv, dörrbladen slår utåt.

Pardörrarna till vapenhuset under orgelläktaren är ursprungligen från 1876.

Innerdörren till sakristian (målad med grå marmorering) liksom ytterdörren i sydväggen (fernissad) är spegeldörrar tillverkade 1957 (Graebe).

Innertaket i kyrkan består av spontade bräder ca 17x75mm som i rummens längsriktning är spikade i innanförliggande grövre bräder (ca 20x200mm) med falsade kanter. Dessa bär mellan de gamla takstolarnas dragband och snedsträvor av timmer.

Innertaket har formen av ett flackt tunnvalv som avslutas nertill vid väggarna med ett kraftigt listverk av trä (höjd och utsprång ca 250mm). Vid korsmitten är valvkapporna pryddigt hopskurna. Tunnvalvet har varit grått (efter en senare ommålning dock numera vitt) med listen i mörkare grått. Sedan några år flagar det undre färglagret av från de äldre grå lagren på grund av ändrat rumsklimat i kyrkan. (befuktninganläggning avstängd) och också därför att den vita färgen är utförd med alkydfärg i stället för linoljefärg.

I taket hänger tre fläktar vars uppgift är att utjämna temperaturskillnader i rummet. De för ett störande buller, har troligen liten effekt och är inte nödvändiga.

Grova och låga radiatorerna är placerade i bänkkvarteren längs ytterväggarna.

Över orgelläktaren finns en trång trälucka som leder upp till vinden.

Kyrkans elektriska belysning består av lampetter på väggarna. För altartavlan finns en spotlight i kyrktaket men annars saknas möjligheter att motverka motljuset från fönstren med lämpligt konstljus i koret.

I tunnvalvet hänger sju malmkronor för levande ljus.

För fönstersmygarna finns ljusstakar av smide med elektriskt ljus.

Sakristia

Sakristian ligger i en halvrund absid från 1790 öster om kyrkorummet. När sakristian byggdes var koret fortfarande i öster men den stora altarpopsatsen kom först 1800.

Ursprungligen var det två dörrar till absiden på vardera sidan om altaret. När altaret flyttats till mitt för nykyrkan (troligen vid mitten av 1800-talet) blev absiden ingång för församlingen och ett mindre parti åt norr avdelades som

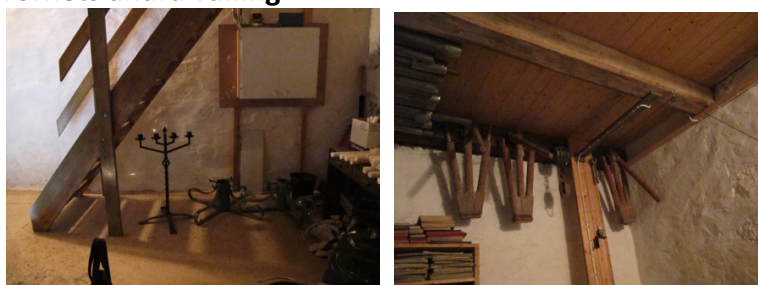
sakristia. Efter Graebes restaurering 1957 är hela absiden sakristia med en dörr till kyrkrummet i mittaxeln.

Rummet har brunmålat trägolv, väggarna är putsade och vitmålade och har en gråmålad bröstning av lister och fyllningar av trä. Bröstningen är från 1957 liksom den kraftiga vitmålade taklisten. Vid Graebes restaurering skapades en enhetlig miljö i senbarock stil med nytt altare, skrivbord och klädska och med nya specialritade stolar mm. Ytterdörrens insida med ramverk och fyllningar är från 1957 och är av fernissad furu.

Rummet har ljuskrona av malm.

I taket finns en lucka till vinden.

Tornets andra våning

Rummet är förvaringsplats för gamla böcker (mest svensk författningssamling) men också några äldre brandsprutor och annat.

Det har golv och tak av 2" plank med synliga kraftiga bjälkar.

Väggarna är grovt murade och putsade och vitmålade.

Räcke mot trappan ner samt brant trappa upp av trä.

En manövercentral för kyrkuret i tornhuven är placerad under trappan.

Tornets tredje våning

I rummet förvaras delar av en gammal orgelfasad, orgelpipor samt en av de kyrkbänkar som tillverkades 1876. Golv, väggar, trappor lika föregående rum.

Tornets fjärde våning

Tornets fjärde våning upptas av en kraftigt dimensionerad klockbock av furu i vilken stora och lilla klockan hänger. Golvet består av grova plank, väggarna är slammade gråstensmurverk. Ljudluckornas muröppningar är rundbågade på insidan i tornet (jmf fasaden!), luckorna är inåtgående träluckor med öppningsautomatik i ett par av luckorna. Taket bildas av det delvis brädklädda träbjälklaget till utrymmet i tornhuven.

Tornvinden

Vindsutrymmet inne i tornhuven visar en sammansatt timmerkonstruktion som vilar på murkrönen och rymmer ett urverk med urtavlor på tornhuvens utsidor.

Vinden över kyrkorummet

Översidan av trätunnvalvet täcks av ett tjockt löst lager av cellulosafiber. Det finns gångbryggor över hela vinden samt elektrisk belysning. Över isoleringen reser sig takstolarna från 1950 som också bär trätunnvalvet. Man når vinden via en lös stege från orgelläktaren och genom en mycket trång lucka. Det går inte att transportera upp större föremål. Det finns ingen annan väg till vinden, t ex från tornet.

Pannrum

Pannrummet under sakristian har putsade väggar som är murade av tuktade stenar och tegel. Golvet är av betong och taket reveterad träpanel. I rummet finns jordvärmepumpen och ett reservvärmeaggregat.

2.3.4 FAST INREDNING

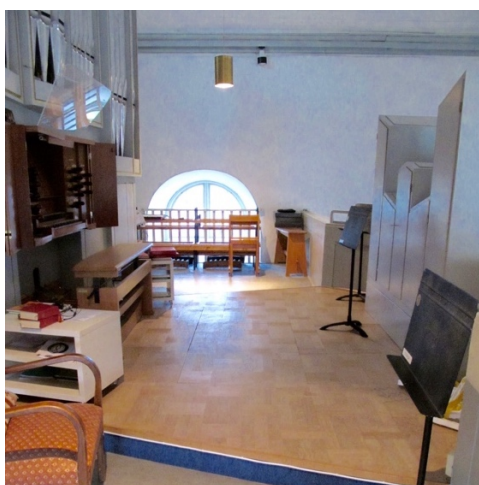
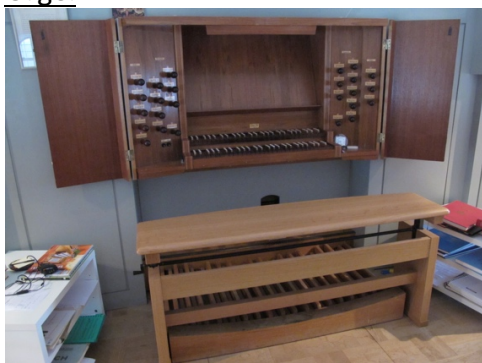
Kyrkans inventarier inklusive viss fast inredning är förtecknade och dokumenterade på inventeringsblanketter med beskrivningar och fotografier upprättade 1981 av Hans Persson och Karen Wanby vid Skånes hembygdsförbund. Eventuell numrering i listan över fast inredning nedan hänvisar till inventarieblanketterna.

Orgelläktare

Orgelläktaren är i nykyrkans södra del över ingången.

Den bärs upp av pelare, två rader med fyra pelare vid mittgången samt två pelare vid vardera långväggen. Läktaren är byggd på 1800-talet men färgsättningen gjordes i samband med att den nya orgeln insattes på 1960-talet (tidigare fernissad brun ådringsmålning). Pelarna är klädda med panelbräder som avslutas med joniska fantasikapitäl. Bröstningen är utförd med ramverk och fyllningar av trä. Taket under läktaren är av målade bräder, liksom de väggar som byggdes 1990 och som har stående panel mot kyrkorummet och i vapenhuset. Till läktaren leder en trappa i sydöstra hörnet. En nedfällbar nödutrymningstrappa finns. Från läktaren kan man komma upp på kyrkvinden med en lös stege till en taklucka i sydvästra hörnet. Orgeln är placerad centralt på läktaren med spelbordet vänt mot orgelfasaden. Ett ryggpositiv sitter på läktarbarriären. På läktaren förvaras podier, lösa bänkar och annan rekvisita. Den används normalt inte som körläktare. Golvet har plastmatta.

Orgel

Orgeln installerades på 1960-talet. Den är mekanisk och tillverkad av firman Paul Ott i Göttingen och har huvudverk,

ryggpositiv samt pedalverk. Orgeln har 25 stämmor. Den är av mycket hög kvalitet. Orgelfasaden är formgiven av firman Otts tyska arkitekt i samråd med Graebe. Församlingen hade önskat behålla den gamla fasaden från 1846. Den togs ned och förvaras nu i delar tillsammans med vissa pipor i tornets tredje våning.

Orgelhuset är av trä med luckor av träfiberskivor.

För orgelns skull har kyrkan haft ett befuktningsaggregat placerat på sydväggen på läktaren. Det stängdes av 2013 eftersom man konstaterat mögel på vinden ovanför. 2015 har beslutats att sänka temperaturen vintertid i kyrkan för att i stället på detta sätt öka den relativa fuktigheten.

Mätningar skall göras för att kontrollera detta. Det är mycket viktigt att under längre tid framöver vara observant på eventuella förändringar hos orgeln p g a ett tidvis torrare inneklimat.

Bänkinredning

Kyrkans nuvarande bänkinredning tillkom vid restaureringen vid mitten av 1950-talet och är ritad av Graebe. Det rådde oenighet om man i stället skulle behålla de gamla fristående bänkarna, Byggnadsstyrelsen ville inte tillåta att dessa togs bort. De nya bänkkvarteren, som täcker alla ytor i kyrkan förutom koret i mitten, rymmer över 500 besökare.

Bänksidor, dörrar och fronterna är utförda med ramverk och fyllningar och påsatta pilastrar av målad furu i en 1900-talsklassicistisk stil. Färgsättningen är typisk för tiden.

Altaranordning

Altarrummet avgränsas av en i plan halvrund altarring på rummets norra vägg. Golvet innanför altarringen ligger ett steg högre än koret. Altaret och altarupsatsen står ytterligare två steg upp.

Altarupsatsen tillverkades 1800 och flyttades till denna plats 1843 från det gamla koret i öster.

Det halvcirkelformade knäfallet är troligen från 1843 eller senare.

Altarupsats, 1800, h ca 6m, b3,4m, trä, olja på duk, (45).

Uppsatsen är (enligt församlingens räkenskaper) tillverkad av "fabrikören och bildhuggaren Millberg i Landskrona efter

aproberad ritning i nyaste stil och med finaste zirater med äkta förgyllning och ljus himmelsblå målning sirad".

Altartavlan är gjord av "academiemästaren Martin David Roth i Lund på fin väv med goda och äkta oljefärger samt fernissad baksida".

Altaruppsatsen är en arkitektonisk uppbyggnad i trä med förgyllning och gråvit målning. På sidorna kannelerade pilastrar som bär upp ett listverk med en överbyggnad. Överbyggnaden består av ordet JAHVE i hebreisk skrift vilket omges av moln och strålgångar samt flankeras av urnor. På socklar vid altarets sidor är 2 stående förgyllda änglar i friskulptur placerade. Den vänstra ängeln håller ett kors och den östra ett svärd.

Tavlan är målad i olja på duk och föreställer Jesus på korset med de korsfästa rövarena på ömse sidor. I förgrunden spelar 3 soldater tärning.

Text i nedre vänstra hörnet: 1800 LA Borg t Pr.Karup t Hof.
Tavlan har egentligen ett rik färgskala men uppfattas som mörk i rummet utan konstljus.

Det är en konservatorsuppgift att undersöka dels om den nu mycket mörka altartavlan behöver rengöras och dels de olika äldre färglagren på altaruppsatsen som i dag har en mycket blek färgsättning. Den ursprungliga blå färgen (vitt endast i molnen upptill) kan spåras under överliggande gråvita färglagren. Liknande altaruppsatser från sent 1700-tal har ofta marmoreringsmålning med förgyllning i lister mm. Den varmbå färgen på altaret kan eventuellt ha ett samband med den ursprungliga färgen på altaruppsatsen. Det är dock troligt att altaret med sitt enkla snickeri av plank är äldre än altaruppsatsen.

Altare, h 103cm, b 182 cm, dj 113cm, trä (46)

Altare av trä med liggande enkla plankor och försett med en draperimålning och på framsidan ett allseende öga. Blåa draperier med förgyllda snörmakerier på en marmorerad botten.

Altarringen av trä har ett räcke med diagonalställda fyrkantiga pinnar och kraftig sockel och en överliggare samt två diagonalt placerade öppningar med steg. Den är troligen tillverkad 1843 eller kanske senare, när tegelgolvet lades och var tidigare målad i en mycket mörk färg. Nu är den gröngrå lika bänkinredningen från 1950-talet och har en gråmurrig tygklädsel på räcket och på knäfallet. Man upplever ej att den hör till altaret.

Till arrangemanget vid altaret hör två ståtliga 1600-talsljusstakar som tidigare varit placerade på altaret men numera fått en ovanlig placering på golvet på åttkantiga socklar.

Predikstol av trä (44)

Korgen är rund och har i botten en utskuren pinjekotte. Från denna utvidgar sig korgen till sidorna som är raka. Korgens botten är dekorerad med en utskuren ornamentbård. Sidorna är längst ner försedda med en bred profilerad sarg. Mitt på är i speglar tre stycken olika kristusmonogram i relief. Korgen avslutas med ett profilerat listverk och är målad i vitt och guld.

Väggstycket som sammanbinder korg och tak består av en målad draperimålning i mörka blåsvarta färger.

Baldakintaket är i botten blåmålat. Från det hänger ner en förgylld duva. Taket är runt och från kanten hänger ner en "frans" av trä. Över den är ett profilerat stycke med enstaka ornament i relief. Taket smalnar av och kröns av ett kors. Baldakintaket är målat i vitt och guld.

Mått: korgen h 210cm, b 135cm, väggstycket h 140cm, b 80cm, baldakintaket h 150cm, b 135cm.

Till predikstolen hör en trappa längs ytterväggen med en barriär av ramverk och fyllningar, målat i vitt och guld.

På korgen sitter ett bokstöd av trä med hållare för 4 ljus.

Predikstolen tillkom 1843. Den är utförd efter en ritning av R Bronka 1841 (men baldakinen har placerats lägre än på ritningen). Predikstolen är utformad i empirestil.

Den ersatte en äldre predikstol som flyttats till denna plats när nykyrkan byggdes.

Dopfunt, medeltida, sandsten (47)

Dopfunt av sandsten med en fot som har kvadratisk tvärsnitt. Nederdelen är dekorerad med bårder i relief. Foten konar sedan inåt. Cuppans nederdel är kvadratisk och utvidgar sig uppåt. Överdelen har dessutom avfasade hörn. Cuppan har en rund välvd skål och saknar tapphål. Dopfuntens sidor saknar dekorelement.

I cuppan ligger en dopskål som är ett utsirat mässingsfat från 1500-talet (se inv nr 25).

Dopfuntens är omgiven av alla sorters ljusstakar mm.

2.3.5 TILLGÄNGLIGHET FÖR RÖRELSEHINDRADE

Västra Karups kyrka är tillgänglig för rörelsehindrade. För rullstolsbundna fungerar den östra ingången till långhuset som har en ramp i kyrkorummet och är utan steg samt ligger i markplanet.

Inne i kyrkan finns en nivåskillnad mellan bänkkvarteren och koret. Stegen här är försedda med kilformade ekbrädor och möjliga att passera med rullstol.

I det rymliga koret finns plats för rullstolar.

Kyrkan är utrustad med hörselslinga och hörstavar.

Toaletten vid södra ingången har utrustning för rörelsehindrade men är något trång.

2.3.6 TEKNISKA SYSTEM

Elektricitet

Elektrisk belysning installerades i kyrkan 1940.

Huvudsäkringar för inkommande elektricitet finns i pannrummet under sakristian. Här finns undercentral för jordvärmesystemets elpatroner samt reservpannan.

För belysning i kyrkan, klockringning mm finns en undercentral i vaktmästarrummet vid södra ingången.

I tornets första övervåning finns en central för tornuren.

Elsystemet har automatsäkringar men inga jordfelsbrytare.

Belysning

Kyrkorummet belyses av lampetter från 1940 på ytterväggarna mellan alla fönster samt på gaveln i öster. Ljuskrönorna har ingen elektrisk belysning. En spotlight i taket belyser altartavlan. I fönsternischerna finns stora smidda ljusstakar som har försetts med 24V lampor med fladdrande sken.

På orgelläktaren finns lampetter och armaturer som hänger från taket. I södra vapenhuset finns moderna armaturer i taket. I tornets vapenhus finns armatur av lyktmodell och i

sakristian en ljuskrona av mässing. På tornvinden finns glober.

En manöverplats för tändning och dimring av belysningen i kyrkorummet finns längst bak i nykyrkan. Härifrån manövreras även ljudanläggningen och klockringningen.

Den stora vinden över kyrkorummet har elektrisk belysning.

Värme

Kyrkans första uppvärmningssystem var en stor gjutjärnskaamin, installerad 1889 mitt i kyrkan, där dopfunten nu står. 1933 fick man ett vattenburet värmesystem med rör i kulvertar under kyrkgolvet till radiatorer vid ytterväggarna. I dag är det kopplat till en jordvärmepump med elpatroner. Det finns även ett reservaggregat med kraftiga elpatroner (60A).

Tidigare hade kyrkan en oljepanna i pannrummet. I samband med att den nya orgeln installerades 1963 skaffades ett befuktningsaggregat som placerades på orgelläktaren. Befuktningen stängdes av 2013 bl a för att minska fuktbelastningen på vinden där mögelskador konstaterats. För att undvika skador på orgeln och på kyrkans inredning har grundvärmen i kyrkan på vintern sänkts till 15-16°. Mätningar av temperatur och relativ fuktighet samt kontroll av eventuella uttorkningsskador måste samtidigt utföras i flera år.

Vatten och avlopp

Kyrkan har vatten och avlopp i pannrummet, sakristian, toaletten och vaktmästarrummet. I det senare finns en varmvattenberedare och en avkalkningsanläggning, ursprungligen avsedd för befuktningsaggregatet på orgelläktaren.

Ventilation

I kyrkorummets tak finns 3 vita propellerfläktar som skall utjämna temperaturskillnader i kyrkorummet. De medför ett störande buller och irriterar genom sin rörelse i taket. Troligen har de liten effekt.

Särskild ventilation med en bullrig fläkt finns endast från toaletterummet vid södra ingången. Kanalen mynnar på vinden och bör förlängas ut genom yttertaket.

Ljudanläggning

Kyrkan har en ljudanläggning med högtalare placerade på psalmnummertavlorna bredvid altaret. Dessa måste flyttas till en mindre störande plats.

Brandskydd och inbrottssäkerhet

Kyrkan saknar brandskyddsdokumentation, utrymningsplan, rökdetektorer. Enligt uppgift placerar man vid större evenemang ut flyttbara nödutrymningsskyltar enligt överenskommelse med räddningstjänsten.

Ett antal pulversläckare samt brandfiltar finns i kyrkan.

Kyrkan saknar inbrottslarm.

Åskskydd

Kyrkan har fungerande åskledarsystem.

Klockringning

Kyrkan har ett system för automatisk klockringning och öppning av ljudluckorna i tornet. Systemet kan manövreras från vaktmästarplatsen vid södra vapenhuset men också från predikstolen och från mobil apparat på kyrkogården.

2.3.7 INVENTARIER

Kyrkans viktigaste inventarier är förtecknade och dokumenterade på inventeringsblanketter med beskrivningar och fotografier upprättade 1981 av Hans Persson och Karen Wanby vid Skånes hembygdsförbund. Blanketterna förvaras i församlingens arkiv. Eventuell märkning anges för resp. föremål. I en beskrivning av kyrkan på ett försättsblad anges särskilt bland föremålen dopfunten av sandsten (möjligen 1200-tal), ett dopfat av mässing (senare delen av 1500-talet) och den helt förgyllda nattvardskalken från 1621.

Församlingsarkivets inventariebok, senast uppdaterad 2006, innehåller en fullständig förteckning inklusive inventarier till kyrkogården mm. Nedan listas de föremål som återfinns i kyrkan eller som tillhör kyrkan men förvaras i arkivet i församlingshemmet, eventuell numrering hänvisar till inventarieblanketterna. Förutom beskrivning av föremålet anges placering och, när så är känt, upphovsman och datering.

Nedan listas de föremål som återfinns i kyrkan, eventuell numrering hänvisar till inventarieblanketterna. Efter en kort beskrivning av föremålet anges placering och, när så är känt, upphovsman och datering. Förbrukningsartiklar samt enklare moderna möbler o dyl har ej medtagits. Bevarade äldre kulturhistoriskt intressanta föremål som ej är i bruk är omnämnda.

Kyrkan förvarar inventarierna på olika platser. Värdefulla metallföremål förvaras i kassavalv i församlingshuset. Textilier förvaras dels i skåp i sakristian (mässhakar, stolar mm), dels i öppet fack i väntrummet (antependier och predikstolskläden) och dels i skåp i tornets vapenhus (altardukar).

METALLFÖREMÅL

METALLFÖREMÅL FÖRVARADE I ARKIVET I
FÖRSAMLINGSHEMMET

Kalk, tillverkad 1621, cuppan 1868, h 25,5cm, b18cm, diam cuppan 13cm, förgyllt silver, vikt 1010g, (1).

Kalk av silver, helt förgylld med undantag av fotens undersida. Sexpassformad fot med pyramidformigt uppstigande mitt, profilerad ståndkant och profilerad fotkant. På ett av fotens pass är graverat G E H över en vapensköld och under den: NICOLAVS:1621:SCHWAB. Sexkantigt skaft. Rund, tillplattad nod med djupa reliefer och graverade blommor samt 6 kvadratiske knoppar med bokstäverna IHESVS. Cuppa med uppåt vidgande sidor och utvikt profilerad mynningskant. Cuppan är yngre än övriga delar. Under foten är inristat: KW 78 I. Stämplor på cuppan: tre kronor H.SVENSSON Ängelholms stadsstämpel 05. Ingraverad märkning under fotkanten: 252000-9875

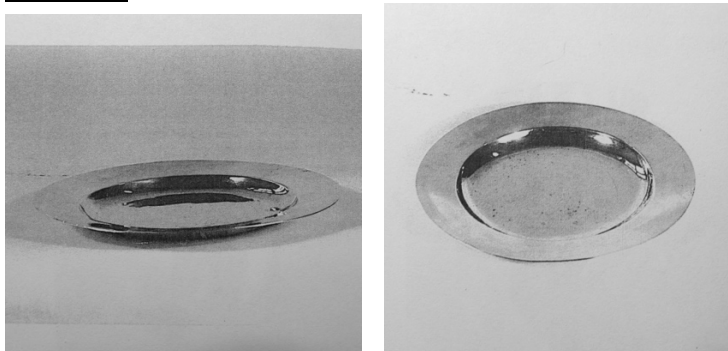
Kalk

Nattvardskalk nr 14, nysilver, inköpt av Liturgisk utrustning AB, Brämhult 1/10 1992.

Paten

Paten nr 12/1, nysilver, inköpt av Liturgisk utrustning AB, Brämhult 1/10 1992.

Paten, tillverkad 1797, h 1,5cm, diam 16,6cm, silver, vikt 160g, (2).

Paten av silver med förgylld ovansida. Nedåt buktig spegel, uppåt vidgande kep och ett 2,5cm brett bräm.

Tillverkad av Abraham Gentzen d.y., verksam i Landskrona 1793-1824.

Stämplor på brämetts undersida: tre kronor Landskronas stadsstämpel AG P2.

Ingraverad märkning på brämetts undersida: 252000-9875

Sockenbudstyg, 1700-tal, silver, kalk, paten och oblatskrin.

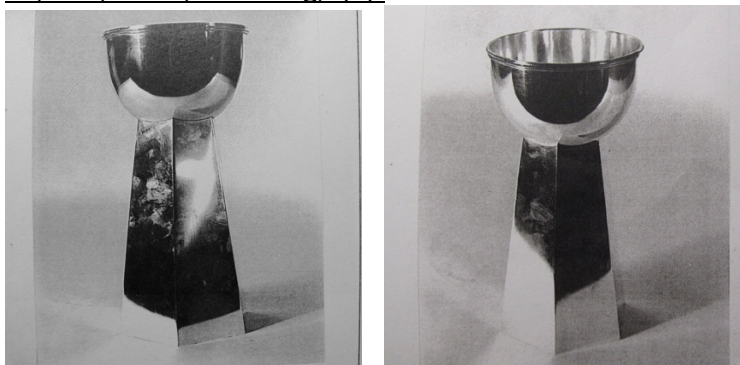
Oblatskrinet, b 11cm, d 9cm, h 6 cm, är av silver och står på fyra runda fötter. Skrinet har plan botten och raka sidor med fasade hörn. Det finns en pärlbård upptill och nertill på sidorna. Locket har en plan spegel och en kraftigt profilerad bård runt kanten. Förgylld invändigt. Det är tillverkat av Nicolaus (Nils) Hoffberg, silversmed i Stockholm 1754-1764. Stämplor i botten kattfoten, S:t Erik, NHB samt namnet Nicolaus Hoffberg ingraverat.

Kalken, cuppanns diam 7,5cm, h 11,5 cm är av silver men saknar stämplrar. Cuppan är förgylld invändigt och förgyllningen går ner ett stycke på utsidan. Sexpassformad klockformad och profilerad fot med liljeornament på översidan, sexkantigt skaft med tillplattad rund nod, cuppan slät med rak kant. I botten är inristat "Kp 17 l"

Patén, diam 9cm, är av silver med en rak spegel och ett brett bräm på vilket är ingraverat ett georgskors inom en cirkel. Den saknar stämplrar.

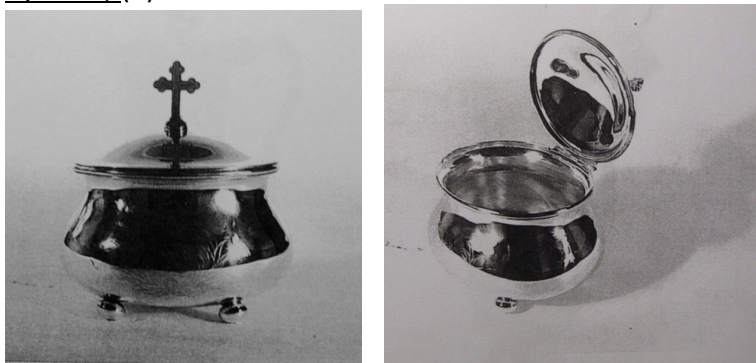
Etui av läder b 24cm, d 17cm, h 22 cm, invändigt klätt med vaxat bomullstyg.

Kalk, tillverkad 1969, h 24,5cm, diam 12,5cm, fot diam 11,9cm, silver, vikt 700g, (3).

Kalk av silver. Halvklotformad cuppa med profilerad mynningskant och 6-kantig, uppåt avsmalnande fot. Inskription på fotkantens undersida: GÅVA TILL / VÄSTRA KARUPS / KYRKA / FRÅN SYSTRARNA / ALMA o SIGRID PETERSSON / SKÄRTORSDAG 30.3.1972. Stämplrar under cuppan (inuti foten): Wiwen Nilsson / AN Lunds stadsstämpel tre kronor S T9 Sweden / STERLING / FO

Oblatskrin, tillverkat 1900. h 14,5cm, diam 13,5cm, 11,5cm, nysilver, (4).

Oblatskrin av nysilver som står på fyra stycken runda fötter. Skrinet har konvex botten och buk, konkav skuldra och

utåtsvängd hals med markerad mynningskant. Det rundovala locket smalnar av och kröns av ett klöverbladskors. På buken är ingraverat ett kors med uppslagen bibel omgiven av palmblad.

Tillverkad av Guldsmedsaktiebolaget i Stockholm.

Stämplarna i botten: GAB NS 1900 D.

Märkt 252000-9875 under botten intill stämplarna.

Vinkanna, tillverkad 1949, h 26cm, b 15cm, fot diam 8cm, silver, vikt 750g, (5).

Vinkanna av silver. Rundad buk och avsmalnande överdel samt högt ansatt snås och kannelerat svängt handtag. På sidan finns ett Kristusmonogram inom en pärlbårdskrans i upphöjd relief. Snåsen är täckt utom längst ut. Utsvängd, 2,5 cm hög fotring med markerad nederkant. I handtagets överdel är ett 2,1 cm brett gångjärn för locket. Locket är svagt kupigt med indragen avfasad nederkant och kröns av ett lamm med korsfana.

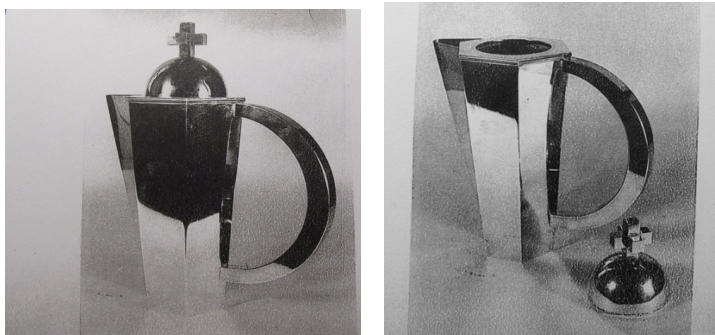
Kannen har förgyllning invändigt, längs mynningskanten, på locket ytterkant, på lammet och på fotringens ytterkant.

Inskription på sidan: Gåva till / Västra Karups kyrka år 1949 / från / Christina Kollberg.

Tillverkad av Guldsmedsaktiebolaget i Stockholm.

Stämplarna på locket: GAB tre kronor Stockholms stadsstämpel Y8 lyra

Vinkanna, tillverkad 1952, h 32cm, b 25cm, bottendiam 8,6cm, silver vikt 1110g, (6).

Vinkanna av silver med plan botten och 6-kantiga, uppåt vidgande sidor. Snås som börjar ända nere vid botten och som har en plan framsida, Halvcirkelformat handtag. Mynningskanten är profilerad. Mynningen är delvis täckt av en skiva med cirkelrunt hål.

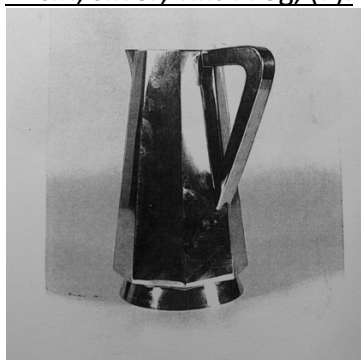
Lock (h 9cm, diam 8,5cm), halvklotformat med avfasad nederkant och ett krönande firsidigt stående kors.

Inskription under botten: TILL VÄSTRA KARUPS KYRKA 1953
FRÅN EMILIA JOHANSSON.

Stämplrar på lockets kant: AN Lunds stadsstämpel tre kronor S B9 Wiwen Nilsson STERLING SWEDEN

Stämplrar under botten; Wiwen Nilsson AN Lunds stadsstämpel B9 STERLING SWEDEN tre kronor S

Dopkanna, tillverkad 1973, h 22,7cm, b 17,5cm, fotring diam 12cm, silver, vikt 770g, (7).

Dopkanna av silver, Åttkantiga, uppåt avsmalnande sidor med snås och vinklat handtag. Rund, 2 cm hög fotring. Lock saknas.

Inskription på fotkantens utsida: GÅVA AV RAMSJÖ-SLÄTTARÖDS ARBETSKRETS 1 SÖND. I ADVENT 1973

Tillverkad av Ejnar Ljungberg vid nordisk Silverkonst AB i Helsingborg.

Stämplrar under kannan: NSK tre kronor S Ejnar Ljungberg Helsingborgs stadsstämpel Y9 STERLING

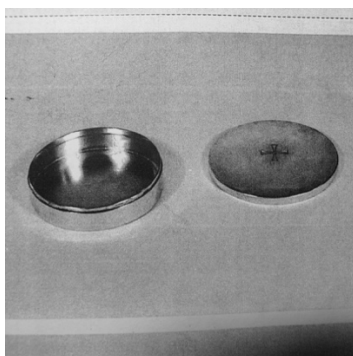
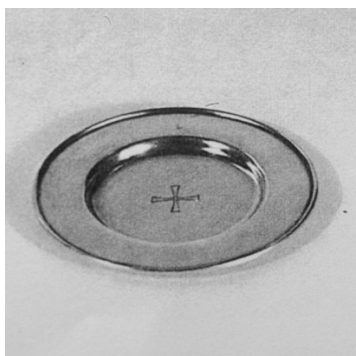
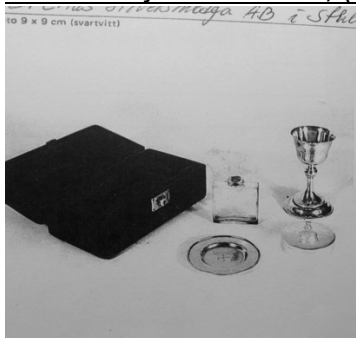
Ingraverad märkning på fotkantens insida: 252000-9875

Dopskål, tillverkad 1957, h 9cm, b 25,5cm, silver, vikt 970g, (8)

Dopskål av silver med stor kraftig rund fot som har ståndkant. Foten avsmalnar och övergår i en åttasidig konisk buk. Mynningskanten är markerad med vulster. Skålens spegel är konvex. I botten av spegeln är ingraverat: TILL VÄSTRA KARUPS KYRKA 1958 FRÅN RÖDA KORSKRETSEN. Stämplars i spegelns botten: Wiwen Nilsson AN L G9 STERLING SWEDEN FO kattfoten S

Sockenbudstyg, tillverkat 1925, silver, glas från S:t Eriks silversmedja i Stockholm, (9).

Kalk: h 12,5cm, d 7,3cm av silver med en rund klockformad fot som har ståndkant. Den har ett skaft som består av två konkava delar och en rund nod. Cuppan som är förgylld invändigt är rund, svagt utåtsvängd med en markerad mynningskant. På cuppens sida är ingraverat ett grekiskt kors.

Stämplars på ståndkanten: 33S kattfoten S S:t Erik.

Märkt 252000-9875 under foten. Vikt 50g.

Patén: h 0,5cm, d 9,1cm av silver med en rak spegel i vilken är ingraverat ett grekiskt kors. Den har något utsvängd kep och ett brett bräm, vilket är markerat vid mynningskanten. Guldförgylld på ovansidan,

Stämplars i botten: 33S kattfoten S S:t Erik Y7

Märkt 252000-9875 under botten. Vikt 25g.

Oblatask: h 1,6cm, d 7cm, av silver, med rund plan botten och runda helt släta sidor. Mynning med fals. Den har ett runt något konvext lock som pryds av ett ingraverat grekiskt kors. Invändigt guldförgylld.

Stämplar under botten: 33S kattfoten S S:t Erik Y7.

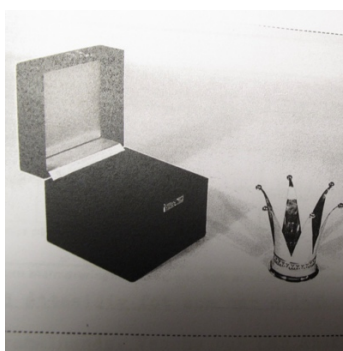
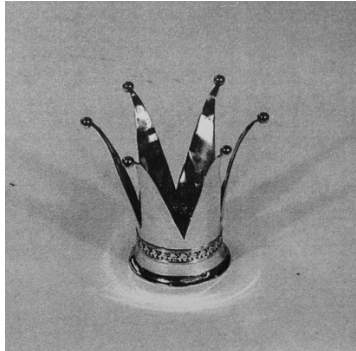
Märkt 252000-9875. Vikt 50g

Vinflaska: h 6,8cm, b 6,1cm, dj 2,0cm. Av glas. Den har rektangulärt tvärsnitt, markerade kanter och kraftig hals.

Kork

Etui: Etui av läder, invändigt klätt med filt.

Brudkrona, tillverkad 1945, h 9cm, b 9,7cm, kronring diam 5,4cm, förgyllt silver, vikt 50g, (10).

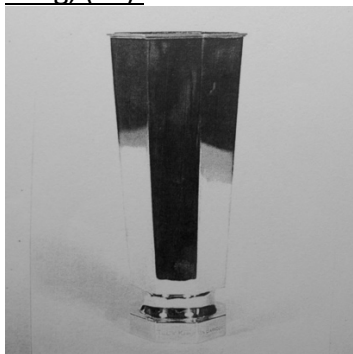

Brudkrona av förgyllt silver. Slät kronring med utställd nederkant och en genombruten bård av treklöverblad mellan lister. Ovanför bården utgår 6 släta, triangelformade ståndare med utställda överdelar och med små kulor i spetsarna. I kronringen finns fyra springor för fastsättningen. Tillverkad av K&E Carlson i Göteborg.

Stämplor: K&EC Göteborgs stadsstämpel tre kronor S T8
Ingraverad märkning på kronringens insida: 252000-9875.

Enligt uppgift har kronan skänkts av Hanna och Kristina Kollberg.

Vas, 2 stycken, tillverkade 1964, h 20cm, b 9,2cm, silver, vikt 400g, (11).

Vas av silver med åttasidig fot som har ståndkant. Fotens överdel är rund och svagt avsmalnande. Vasens buk har åter åttasidigt utförande och avslutas vid mynningen med ett par vulster.

På ståndkanten är ingraverat: TILL V KARUP MIN BARNDOMS KYRKA FRÅN L PETERSON – BRODDA 1964

Stämplar i botten: John Rentner JHR Ystads stadsstämpel
kattfoten S O9 STERLING

Vas, h15cm, b 8,4 cm, silver, vikt 290g, (12)

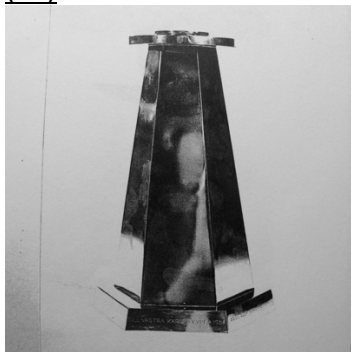

Vas av silver med åttasidig fot som har ståndkant. Fotens överdel är rund och svagt avsmalnande. Vasens buk har åter åttasidigt utförande och avslutas vid mynningen med ett par vulster.

På ståndkanten är ingraverat: TILL V KARUP MIN BARNDOMS KYRKA FRÅN L PETERSON – BRODDA 1964

Stämplar i botten: John Rentner JHR Ystads stadsstämpel
kattfoten S STERLING

Ljustake, tillverkad 1957, h 22cm, b 13cm, silver, vikt 670g, (13)

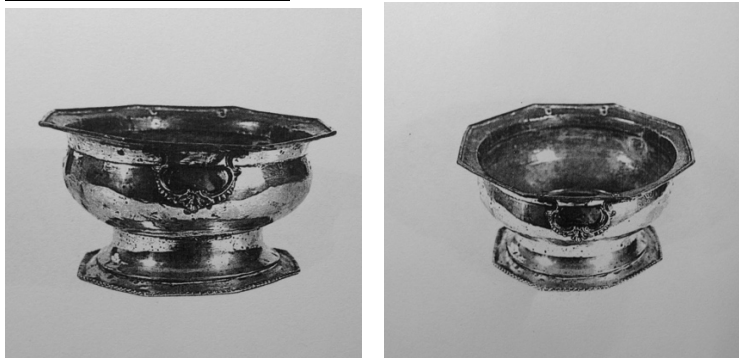

Ljustake av silver med sexsidig fot som har en något konisk ståndkant, med rak avslutning. Skaftet är sexsidigt koniskt och avslutas upptill av en rund droppskål med nedsänkt cylindrisk ljuspipa. Ljuspipan har en svagt markerad ljusmanschett.

På ståndkanten är ingraverat: TILL VÄSTRA KARUPS KYRKA 1958 FRÅN RÖDA KORSKRETSEN.

Stämplar på ståndkanten: Wiwen Nilsson AN L G9
kattfoten S STERLING SWEDEN J

Dopskål, 1700-talet, h 12cm, b 24,5cm, fotens diam
18,7cm, mässing, (24).

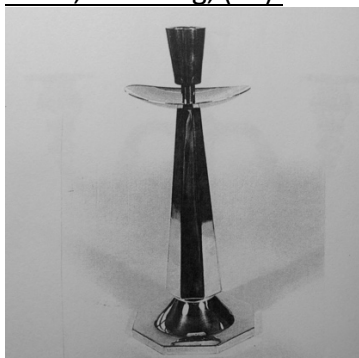

Dopskål av tunn mässingsplåt. Halvklotformad skål med nedsänkt spegel och ett 8-kantigt bräm med övervikt kant. Fotring med utvikt 8-kantig fotkant med snördekor längs kanten. Dopskålen har haft två motställda handtag, varav ett är bevarat. Detta har reliefdekor och är rörligt i två små fastnitade öglor på brämet undersida. Nitarna är synliga på brämet ovansida.

Insidan är förtennt, även brämet ovansida.

Ingraverad märkning under botten: 252000-9875

Ljusstake, 4 stycken, tillverkade 1964, h 30,8cm, b12,6cm,
silver, vikt 600g, (14).

Ljusstake av silver med åttasidig fot som har ståndkant och svagt rundad avsmalnande överdel. Den runda foten övergår i ett åttasidigt koniskt skaft som avslutas med en rundoval droppskål. Ljuspipan är cylinderformad och något konisk.

På ståndkanten är ingraverat: TILL V. KARUP MIN
BARNDOMS KYRKA FRÅN L PETERSON – BRODDA 1964.

Stämplarna på ståndkanten: John Renther JHR Ystads
stadsstämpel kattfoten S O9 STERLING.

Ljusstake, 2 stycken, h 23cm, b29,5cm, nysilver, (15).

Ljusstake av nysilver med en rund vågig fot som har utvikt fotkant. Foten är något klockformad och rikt profilerad. Skaftet som är snott har två stycken nodliknande förtjockningar som övergår i en urneformad ljuspipa vilken kröns av en rund vågig ljusmanschett. Från skaftet utgår dessutom två stycken volutformade ljusarmar. I botten är ingraverat: FRÅN EMILIA JOHANSSON 1960. Stämplrar i botten: G K Alpacca. Märkt: 252000-9875 i botten.

Ljusstake, 2 st, h 20,5cm, b 31cm, nysilver, (16).

Ljusstake av nysilver med vågig fot som har utvikt fotkant. Foten är något klockformad och rikt profilerad. Skaftet består av två mindre och en större konkav del som övergår i en nedsänkt ljuspipa med en stor vågig ljusmanschett. Ljuspiporna är löstagbara. Från skaftet utgår dessutom två stycken ljusarmar. På ena ljusarmen är ingraverat: SKÄNK AV: SELMA NILSSON, ELIDA JÖNSSON, EMELIA PERSSON, och på den andra: HILMA PETTERSSON, HULDA PETTERSSON, JUDITH LINDSTRÖM. Stämplrar på foten: CGH MA ALP H Märkt 252000-9875 på fotkanten.

Ljusstake, 22 stycken, h 16cm, b 8,6 cm, tenn, (17).

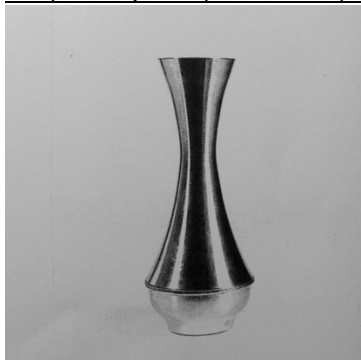

Ljusstake av tenn med rund svagt klockformad fot som har ståndkant och som är dekorerad med äggstav. Foten övergår i ett runt koniskt skaft, på ett ställe dekorerat med äggstav. Skaftet avslutas med en cylinderformad ljuspipa med en stor rund ljusmanschett. I botten är den klädd med blå filt.

Stämpel i botten av ljuspipan: NORWAY PEWTER.

Märkt: 252000-9875

Vas, 12 stycken, h 18.5cm, b 7,5cm, tenn, (18).

Vas av tenn med plan botten, rundad buk, bukkant med pärlbandsdekor, avsmalnande skuldra, smal hals och trattformig mynning.

Stämpel under botten: A M inskrivet i en triangel MADE IN NORWAY / PEWTER

METALLFÖREMÅL FÖRVARADE I KYRKORUMMET

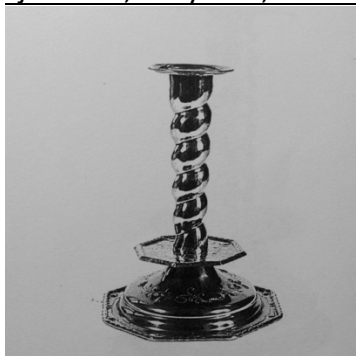
Ljusstake, 2 stycken, 1600-talet, h 64cm, b 28cm, höjd utan ljuspipa 55,5 cm, mässing, (19).

Ljusstake av mässing. Balusterformat skaft, utvikt profilerad fotkant och tre kulformade fötter. Ovanför fotkanten finns en vulst och en droppskiva. Droppskål med plan botten och profilerade sidor. I droppskålens botten är pånitad en rund skiva med cylinderformad ljuspipa, avpassad för 6 cm breda ljus. Ljuspipan är fäst med en mutter vid droppskivan inuti foten.

Ingraverad märkning under fotkanten: 252000-9875

Ljusstake, 2 stycken, h 21cm, b 15,7cm, mässing, (20).

Ljusstake av mässing med klockformad fot som har en åttasidig utvikt fotkant. På foten är en dekor i form av en inpunsad bladdekor. Mellan fot och skaft är en åttasidig droppskiva dekorerad med en inpunsad stiliserad bladdekor. Skaftet är långt, snott och konar uppåt. Den har nedsänkt ljuspipa och en stor, rund ljusmanschett med inpunsad blomsterdekor.

Stämplat i botten: HANDARBETE

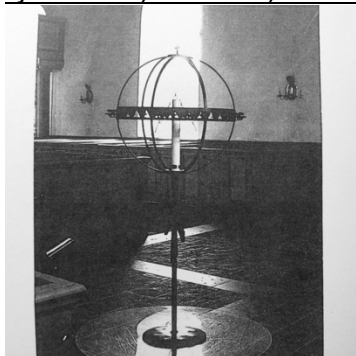
Märkt: 252000-9875

Ljusstake, 2 stycken, h 29cm, b 20cm, mässing, (21).

Ljusstake av mässing. Rund fot med kupig ovansida, rak ståndkant och utvikt fotkant och ovanför den vridet, uppåt avsmalnande skaft. Droppskiva med vågig ytterkant och ovanför den vridet uppåt avsmalnande skaft. Lös ljuspipa med utvikt ljusmanschett med vågig ytterkant. Ståndkanten är dekorerad med en rad drivna cirkclar och fotkanten och ljusmanschetten har streckdekor. Dekoren i övrigt består av drivna och punsade växtornament. Ingraverad märkning på fotkantens undersida och på ljusmanschettens cylinderformade del: 252000-9875.

Kandelaber, h 86 cm, b 64cm, mässing, (22)

Kandelaber av mässing med halvrund profilerad fot som har en utvikt fotkant. Den har långt kraftigt skaft med två stycken nodliknande förtjockningar. Efter den översta noden utvecklar sig ett nätverk av sju stycken ljusarmar. Varje ljusarm har rund form med 1 – 3 nodliknande förtjockningar. Dessa armar utmynnar i urneformade ljuspipor som under sig har stora runda droppskålar. Ljuspiporna har små antydningar till ljusmanschetter. Ljusarmarna är upptill förbundna med varandra genom raka genombrutna delar. Nere på foten är ingraverat: Till prydnad och gagn för helgedomen blev denna altarstake uppsatt år 1927. Kostnaden för densamma bestreds av år 1924 avlidna hemmansägaren Per Persson i Mälinge, donation till Västra Karups kyrka.

Ljusbärare, h 178cm, b 86cm, järn, (23)

Ljusbärare av järn med stor rund hamrad fot. Den har ett långt kvadratisk skaft, som mitt på har ett kristusmonogram, och som avslutas med en stor ljushållare. Ljushållaren omges av ett genombrutet klot som kröns av ett kors. Klotet omges av 30 stycken mindre ljushållare.

Dopfat, h 7,5cm, b 43,5cm, 1500-talets senare del, mässing, (25).

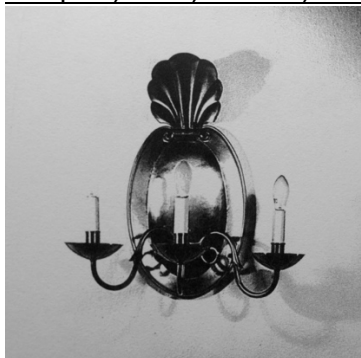
Dopfat av mässing. Uppåt något bukig spegel med en framställning av Bebådelsen som bottenrelief, omgiven av en textremsa och ytterst en bladstämpelbård. Rak, odecorerad kep. Uppåt ställt, 6 cm brett bräm med 2 rader stämplrar.

Ingraverad märkning på spegelns undersida: 252000-9875.

BELYSNINGSARMATURER

Lampett, 15 st, h 49cm, b 25cm, mässing, (32).

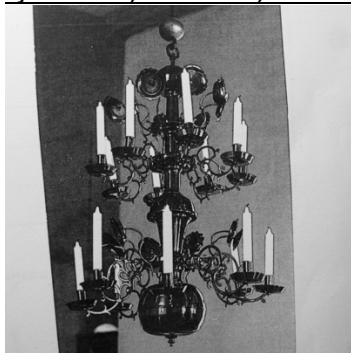
Lampett av mässing med ett bakstycke i form av en ljusplåt. Den har ett rundovalt utförande med konvex spegel och brett bräm samt kröns av en utpressad palmett. Från spegeln utgår tre stycken volutformade ljusarmar. Dessa avslutas med en stor rund vågformad droppskål och en lamphållare. Elektrifierad.

Ljuskrona, h 65cm, b 60cm, 1796, mässing, (33).

Ljuskrona av mässing, 6-pipig. Balusterformad mittstam som nedåt avslutas med en stor kula med mittlist och spetsig profilerad bottenknopp. Upptill avslutas mittstammen med en profilerad ring. Från en skiva ovanför kulan utgår 6 stycken S-formade och kraftigt nedåtsvängda ljusarmar med vardera en profilerad ljuspipa. Droppskålar med smalt bräm. Mellan ljusarmarna finns 8 prydnadsarmar, varav 4 är klockformade, 2 har toppen avbruten och 2 saknas. Dessutom finns överst på mittarmen en skiva med 4 prydnadsbyglar och 4 tomma hack.

Inskription på kulan: Då jag i Muschovitens land, en Fånge måste gå, jag löfte gav, att om Guds hand, Mig hulpe därifrån, jag då till detta Herrans hus, En krona ville ge, Att tända däri flera ljus – Gud gjordt att så fått ske. Gifvet av Quartermästaren Petter Blix Rodhe och dess kära hustru Ingrid Maria Falckår 1796.

Ljuskrona, h 100cm, b 80cm, mässing, (34).

Ljuskrona av mässing, 16-pipig.

Mittstam med balusterformad nederdel och skaftformad överdel med 2 kraftiga skivor och överst en liten kula. Nedåt avslutas mittstammen av en stor tillplattad kula med mittlist och liten bottenknopp. Från en skiva ovanför kular utgår 8 ornamenterade ljusarmar och mellan dem 8 blomformade reflexornament av olika typer (1 blomma är avbruten). Från en skiva högre upp på mittstammen utgår 8 kortare ornamenterade ljusarmar. På varje ljusarm finns en cylindrisk ljuspipa och en djup droppskål med kupig botten och uppåt vidgande kep. Dessutom finns 8 blomformade reflexornament överst på mittstammen.

Ljuskrona, 2 stycken, h 100cm, b 90cm, 1927, mässing, (35).

Ljuskrona av mässing, 16-pipig.

Profilerad mittstam som nedåt avslutas av en kula med mittlist och stor profilerad bottenknopp. Från en skiva ovanför kulan utgår 8 S-svängda ljusarmar med vardera 2 cylinderformade ljuspipor med utvikt profilerad ljusmanschett och djup profilerad droppskål med bräm. Högst upp på mittstammen finns en krans av 4 bygelornament och 4 tornprydda klockornament.

Inskription på kulan: Till prydnad och gagn för helgedomen blev denna ljuskrona uppsatt år 1927. Kostnaden för densamma bestreds / av år 1924 avlidne hemmansägaren Per Persson i Mälinge donation till Västra Karups kyrka.

Ljuskrona, h 135cm, b 110cm, 1927, mässing, (36).

Ljuskrona av mässing, 32-pipig.

Profilerad mittstam som nedåt avslutas med en kula med mittlist och en stor och kraftigt profilerad bottenknopp. Från mittstammen utgår 2 kransar med vardera 8 S-svängda ljusarmar. På varje ljusarm finns 2 cylindriska ljuspipor med trattformad ljusmanschett och profilerad droppskål.

Droppskålarna är av uppåt minskande storlek.

Dessutom finns 2 kransar med vardera 4 bygelornament och 4 klockformade reflexornament.

Inskription på kulan: Till prydnad och gagn för helgedomen blev denna ljuskrona uppsatt år 1927. Kostnaden för densamma bestreds av år 1924 avlidne hemmansägaren Per Persson i Mälinge donation till Västra Karups kyrka.

Ljuskrona, h 100cm, b90cm, mässing, (37).

Ljuskrona av mässing, 12-pipig.

Balusterformad mittstam som nedåt avslutas av en kula med mittlist och profilerad bottenknopp. Ovanför kulan finns en skiva med 6 ljusarmar och 6 klockformade reflexornament.

Högre upp på mittstammen finns 6 ljusarmar och 6 blomformade reflexornament. Längst upp på mittstammen finns 5 blomformade reflexornament (1 saknas).

Ljusarmarna har rombiskt snitt, är rakt utställda, ornamenterade och svängda. På varje ljusarm finns 1 cylinderformad ljuspipa med blomformad överdel och palmettformad droppskål.

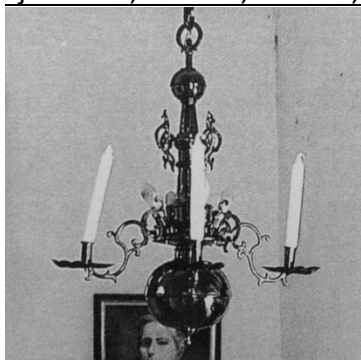
Ljuskrona, h 82cm, b 60cm, mässing, (38).

Ljuskrona av mässing med stor, något rundoval kula och en liten profilerad bottenknopp. Mittstammen har raka något koniska partier åtskilda av nodliknande förtjockningar från vilka ljusarmarna utgår. Kronan har 6 stycken S-formade ljusarmar i varje varv, sammanlagt 12 stycken. Mellan ljusarmarna i nedre raden finns 3 stycken blomformade reflexornament och i den övre raden 5 stycken dito. Ljuskronan hänger ner i en lång pendel. Ljusarmarna har en palmettformad droppskål och cylinderformade något koniska ljuspipor.

Den saknar inskription.

Ljuskrona, h 70cm, b 55cm, mässing, i sakristian (39).

Ljuskrona av mässing, 4-pipig. Elektrifierad.

Balusterformad mittstam som uppåt avslutas med en liten kula och överst en ring. Nedåt avslutas mittstammen av en kula med mittlist och en liten bottenknopp. Från en skiva ovanför kulan utgår 4 svängda ljusarmar med vardera 1 cylinderformad ljuspipa och palmettformad droppskål. Högre upp på mittstammen finns en skiva med 4 bygelornament.

Lampett av mässing vid predikstolen

Lampett av mässing. Från en cirkelformad dekorerad väggplatta utgår en svängd ljusarm med ett bladformat reflexornament och med två svängda ljusarmar åt sidorna. Det är cylinderformade ljuspipor och palmettformade droppskålar.

Glaslykta i tornets bottenvåningen med elektrisk belysning

Sexsidig lykta med plan botten och pyramidformig överdel. Den har grönaktigt glas och en glödlampa.

Ljusbågar i kyrkorummets fönster, 12 st

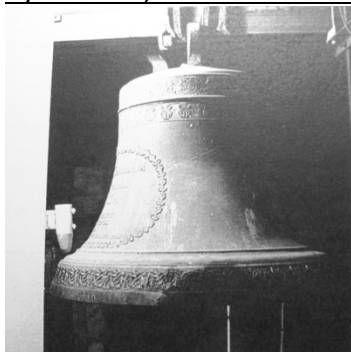
Smidda svartbrända järnljustakar. Apterade med elektriska 24V lampor med glimmande sken.

ÖVRIGA FÖREMÅL AV METALL

Kyrkklocka, slutet av 1700-talet, h 96 cm, b 91cm (65).

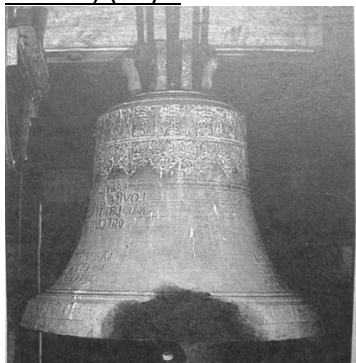

Lilla klockan. Dekor intill kronan av lister och 2 växtornamentbårder och på slagringen av lister och 1 växtornamentbård.

Text på ena sidan: NÄR TREDIE GUSTAF CRONAN BAR ,/
LOVISA ENCHEDROTTNING DÖDDE / NÄR DRTTNINGEN EN
ARV-PRNS FÖDDE: / OCH GUSTAF ADOLPH CRONPRINS VAR:
// NÄR SPARRE DRAGER ALL OMSORG / FÖR LÄNETS
UPKOMST OCH DESS HEDER: / NÄR CELCIUS STIFTES VÄL
BEREDER, / OCH ORDET TYDES AV EN BORG.

Text på andra sidans nedre del: MAN DÅ I CHRISTIANSTADS
STAD / EN BÄTTRE SKAPNAD ÅT MIG GIVER. / IAG
PALMBERGS MÄSTERSTYCKE BLIFVER / OCH KARUPS
MENIGHET ÄR GLAD.

Kyrkklocka, 1708, omgjuten 1784 och 1871, h 103cm, b 116cm, (66)U

Stora klockan. Dekor intill kronan av lister samt 2 ornamentbårder, den övre med lyror och den nedre med palmetter. På slagringen finns lister samt en växtornamentbård.

Text på ena sidan inom en blomsterbård som kröns av ett allseende öga med strålgans och kors: MEDAN LIFVETS
DAGAR VARA / TILL DET RUM DER HERREN BOR / SKYND
DIG, TY FÖRRN DU TROR / DU OCH MÅSTE HÄDANFARA. /
ÄNNU KAN DU HERREN FINNA, / DIG HAN SÖKER NU I NÅD;

/ LYD HANS KÄRLEKSFULLA RÅD, / ATT DU SALIGHET MÅ
VINNA. / JOH.EV: 3:16.

Text på andra sidan inom en blomkrans: DENNA KLOCKA /
FÖRST GJUTEN I STRALSUND AF ALBREKT HUVE 1608 /
OMGÖTS / I KRISTIANSTAD AV ABR. PALMBERG 1788 / OCH
ÄR ÅNYO OMGJUTEN / I STOCKHOLM AF F.M. BERGHOLTZ
1871 / SISTNÄMNSA ÅR VAR HÄR KYRKOHERDE / PROSTEN
FIL.DOKTORN B.T. BRORSTRÖM, / OCH KYRKVÄRDAR / LARS
SVENSSON I MÄSINGE OCH STEFAN SVENSSON / I V. KARUP.

Enarmade höga ljusstakar

2 st av svartbränt järnsmide, h 70cm, 4 st av svarvat
svartmålat trä, h 85cm
förvaras i förråd under läktaren.

6 st kransställ av koppar

Spegel i sakristian, i sakristian, gåva av kyrkliga
arbetsföreningen 1970

TEXTILIER

Kyrkan har tre textilskåp, ett i sakristian för skrudar i
ramverkskonstruktion med vridbara galgar för mässhakarna,
ett i tornets bottenvåning i ramverkskonstruktion för
altardukar samt ett i väntrummet av skivkonstruktion och
med plats för hängande förvaring av antependier och
predikstolskläden samt plats kollektlåvar ovanpå. Det
senare är inte färdigbyggt. Kollektlåvar förvaras ibland
stående, vilket är olämpligt.

En översyn av förvaringen av textilier bör göras.

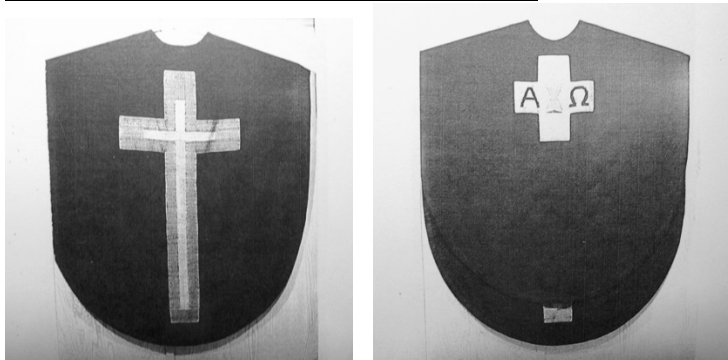
Skåpet i sakristian är något trångt och används även för annan förvaring, stolorna hänger på en krok och galgarna till mässhakarna är ej i perfekt skick. Konstruktionen med svängbara galgar innebär onödig nötning.

Skåpet i väntrummet är egentligen bara ett öppet fack i rummet. Det borde flyttas till annan plats och byggas om till ett tätt skåp och helst med hyllplan för textilierna. Nu tar skåpet bort värdefull yta i det redan trånga väntrummet och textilierna får ingen skyddad förvaring.

Skåpet i tornets bottenvåning används även för annan förvaring.

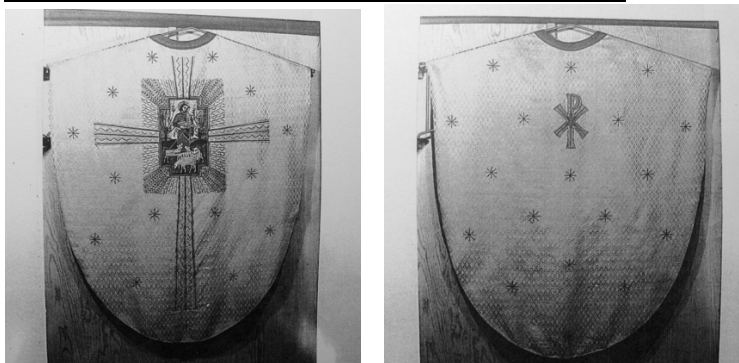
TEXTILIER FÖRVARADE I SAKRISTIANS TEXTILSKÅP

Mässshake, h 120cm, b 106cm, textil, (60)

Mässshake av svart yllelinne med invävd dekor i ljusgrått, ljusblått, gult och rött. Ofodrad med smal uppvikt fäll.

Mässshake, h 120cm, b 104cm, 1947, textil, (61).

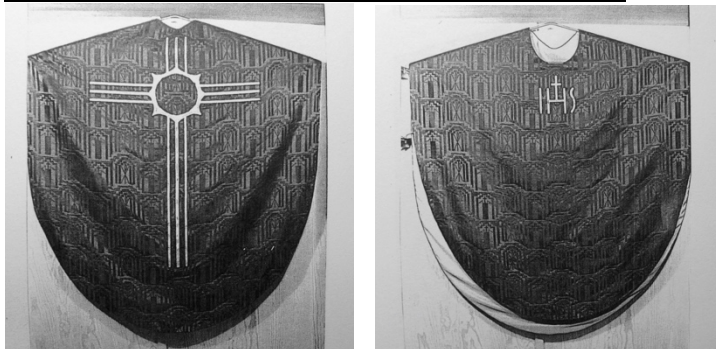

Mässhake av naturvit sidendamast med foder av blå lärft. Runt halslinningen är den kantad med blått linne. Broderad dekor i rött, blått, gult, och grönt silke samt guldtråd.

Lagningar längs axelsömmarna.

Broderat på en fastsydd lapp på framstyckets insida: GÅVA TILL VÄSTRA KARUPS KYRKA ÅR 1947 AV HANDLANDEN PETRONELLA NILSSON I RAMSJÖ / S.W. LICIAM.

Mässhake, h 111cm, b 107cm, 1965, textil, (62).

Mässhake av violett sidendamast med foder av ljusgrått siden. Dekoren består av broderier i silvertråd med ljusgrått silke.

Broderat i nederkanten av bakstyckets insida: SSKT / 1965 / SBS

Mässhake, h 118cm, b 104cm, 1953, textil, (63).

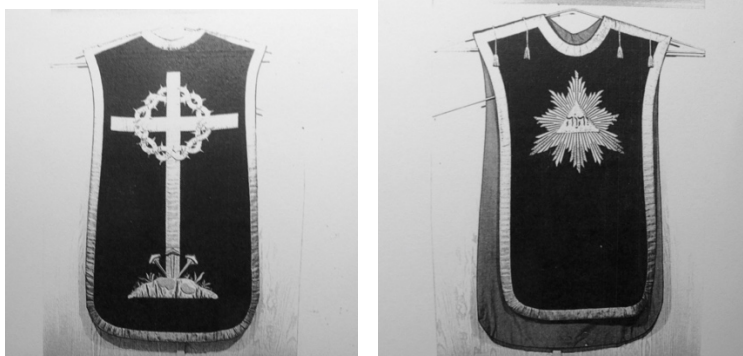
Mässhake av grön sidendamast med foder av lejongult linne. Dekoren består av vita och beige linneband, applikation av

vit sidendamast med kantning av smal guldsnodd samt broderier med guldtråd.

Broderat i nederkanten av framstyckets insida: KOMP. E.P. LICIUM 1953

Mässhake, h 120cm, b 73cm, höjd fram 101cm, textil, (64).

Mässhake av röd sammet med foder av rött ripssiden. Dekor bestående av guldbårder, guldsnörmakerier samt broderier i rött och svart silke och guldtråd.

Mässhake, h120cm, b 105cm, textil, 2014

Mässhake av ljus väv i gåsöga med cottelinvarp och inslag med lin och fodrad med ockrafärgat sidentyg. På mittpartierna framtill och baktill ett rutmönster med röda, blå, gula färger.

Mässhaken är vävd, sydd och skänkt av Maja Philipson.

Stola, 5st, textil

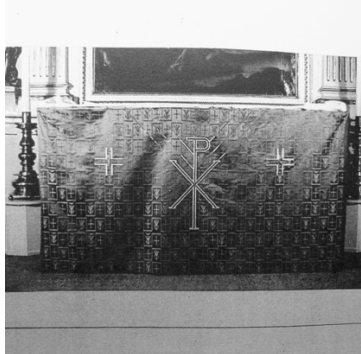

Fem stolor vävda i olika tekniker och material och med broderier. De har färgerna grönt, svart, röd-blågulrutigt, violett och vitt.

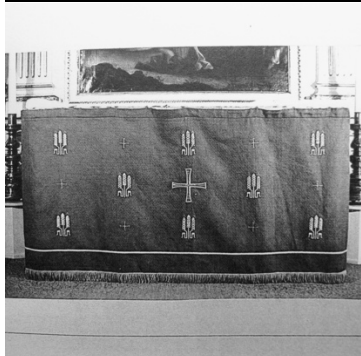
TEXTILIER FÖRVARADE I VÄNTRUMMET VID SÖDRA VAPENHUSET

Antependium, 1962, h 102cm, b 410cm, textil, (48).

Antependium av grön sidendamast. Broderad dekor av blått och vitt silke och guldtråd. Foder av oblekt linne. Broderat på baksidan: SSKT / 1962 / SBS.

Antependium, h 99cm, b 394cm, 1951, textil, (49).

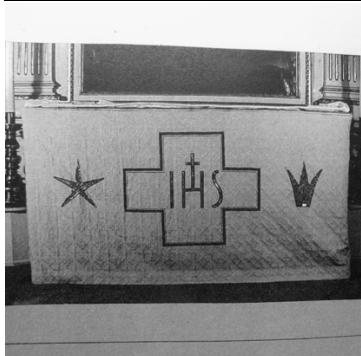
Antependium av grovt rött yllelinne med foder av canvas. I nederkanten en guldfrans. Dekoren är utförd med vita och beige linneband samt broderier i vitt lingarn och guldtråd. Broderat på baksidan: GÅVA AV / HILMA OCH HILDA PETERSSON I GLIMMINGE. / E.P. LICIAM 1951

Antependium, 1960, h 102cm, b 406cm, textil, (50).

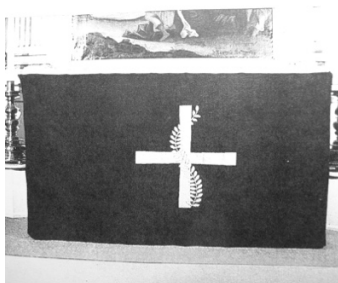
Antependium av violett sidendamast med mönster av Kristussymboler och tre knäböjande personer. Broderad dekor i vitt silke och guldtråd. Foder av vitt linne. Broderat i baksidans ena hörn: SSKT / 1960 / SBS

Antependium, 1964, h 103cm, b 403cm, textil, (51).

Antependium av grovt mönstervävt naturvitt linne med foder av vitt linne. Broderad dekor i guldtråd samt gult, rött, grått, ljusgrönt och svart lingarn. Dessutom finns applikationer i guldtyg. Broderat på baksidan: SSKT / 1964 / SBS

Antependium, h 103cm, b 406cm, textil, (52).

Antependium av svart yllelinne med invävd dekor i ljusgrått och ljusgrönt. Foder av svart bomull.

Predikstolskläde, h 68cm, b 49,5cm, textil, (53).

Predikstolskläde av röd sammet med foder av röd lärft. I nederkanten en frans av guldsnodd. Dekoren utgörs av

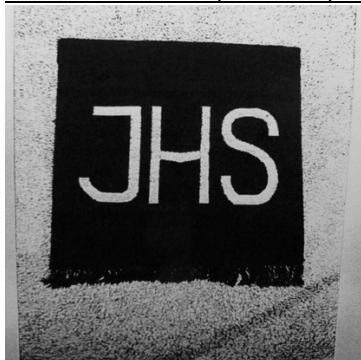
guldbårder, guldtyg samt broderier i guldtråd och rött silke.

Text: JOH. 3.16.

På baksidan finns en påsydd lapp med texten: GUST.

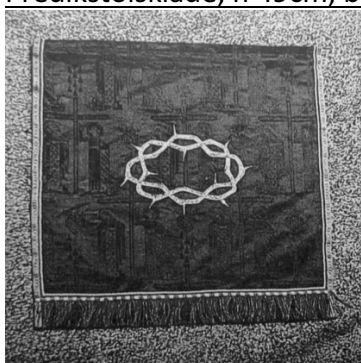
BARTHELS / GÖTEBORG / KYRKLIGA TEXTILIER

Predikstolskläde, h 52cm, b 50cm, textil, (54).

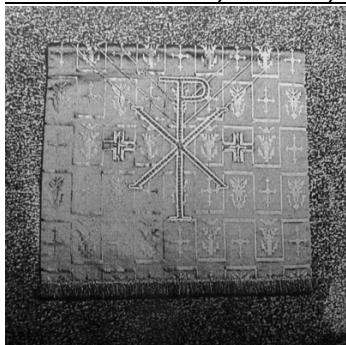
Predikstolskläde av svart yllelinne med invävt mönster i ljusgrått. Foder av svart bomull. I höjden är inräknad en 5 cm hög frans i nederdelen.

Predikstolskläde, h 49cm, b 49,5cm, 1949, textil, (55).

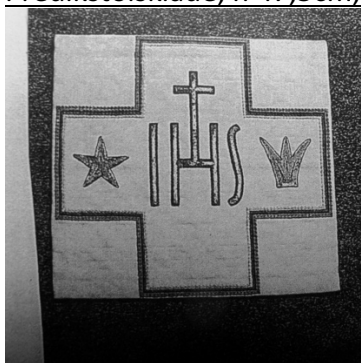
Predikstolskläde av violett sidendamast med foder av violett linne. Kantat med smala guldbårder och i nederkanten en guldfrans. Broderad törnekrans i vitt lingarn och guldtråd. Broderat på baksidan: LICIU 1949

Predikstolskläde, h 48cm, b 49cm, textil, (56).

Predikstolskläde av grön sidendamast med foder av vitt linne. Broderad dekor i blått och vitt silke samt guldtråd. I nederkanten en guldfrans.

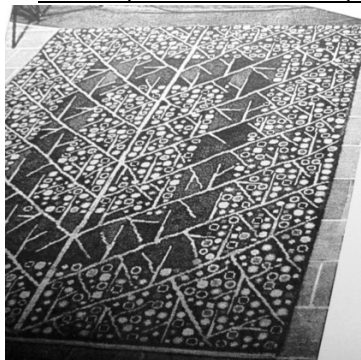
Predikstolskläde, h 47,5cm, b 49cm, textil, (57).

Predikstolskläde av grovt mönstervävt naturvitt linne med foder av vitt linne. Broderad dekor i guldtråd samt gult, rött, grått, ljusgrönt och svart lingarn. Troligen tillverkat 1964, jmf inv 51!

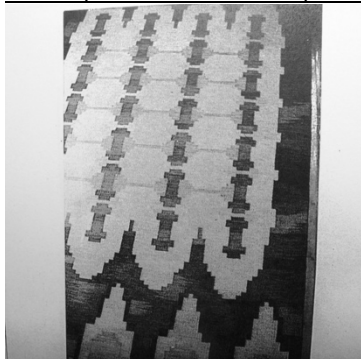
ÖVRIGA TEXTILIER

Kormatta, 276cm x 204cm, 1957, textil, (58).

Flossamatta i naturvitt samt i blåa och violetta färgtoner. Invävt i ena kanten: AB MMF BN. Mattan är komponerad av Barbro Nilsson

Matta, 360cm x 173cm, textil, (59).

Rölakansmatta, vävd i blått, ljusblått, violett och ljusgrönt. Invävt i ena hörnet: JJ

Kollekthåv

Kollekthåv av rött sammetstyg med påsydda band och en frans upptill samt broderad med växtslingor och texten GIVEN OCH DET SKALL DER VARA GIVET.
Svart svarvat skaft.

Kollekthåv

Kollekthåv av rosabrun sammet med påsydda band samt ett broderat kors.
Svart svarvat skaft.

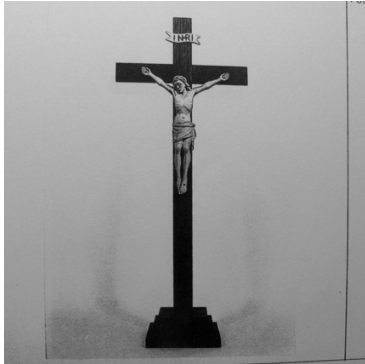
Kollekthåv

Kollekthåv av grön sammet med påsydda band och ett broderat kors.
Svart svarvat skaft.

TRÄFÖREMÅL

Krucifix, h 69cm, b 28cm, trä, (26) på altaret.

Krucifix med mörkbrunt latinskt kors av trä med sockel i tre avsatser. Snidad Kristusfigur i ljust trä som framställer den lidande Kristus. INRI-skylt i ljust trä.

Märkt med osynligt bläck på sockelns undersida: 252000-9875

Krucifix, h 70 cm, b 32cm, trä, (27) i sakristian.

Krucifix bestående av ett latinskt kors med sockel i tre avsatser av brunbetsad ek samt en snidad Kristusfigur och en INRI-skylt i ljust trä.

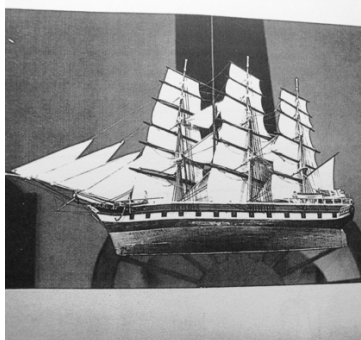
Märkt med osynligt bläck på sockelns undersida: 252000-9875

Fattigbössor, 2 stycken, h 91cm, b 29cm, dj 29cm, järn,trä, (30).

Fattigbössor av trä, förstärkt med järnplåt. På ovansidan är ett myntnedkast. På framsidan är tre kraftiga gångjärn för tömningen. I bakstycket är fäst fyra stycken fästen för fästsättande i väggen. Bössan står på en vitmålad kornischformad piedestal. På dennas sida är utskuret 1744.

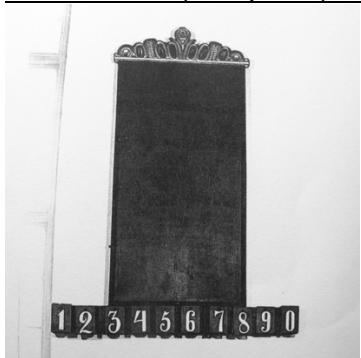
Votivskepp, 1868, h 65 cm, b ca 15 cm, l 95 cm, trä, (31).

Fregattacklade skeppet "Carl XV" för fulla segel. Segel av vitmålat trä. Brunröd köl, svarta sidor med vit målning längs portarna. Tremastad med sex rår på varje mast. Sex snedsegel. Bogspröt med fyra segel. Galjonsfigur är en man med svart skägg och mustascher. Däcksinredning, en livbåt och två små porslinsfigurer. I aktern och på ömse sidor om fören finns namnet CARL XV i gult pärlbroderi på svart botten.

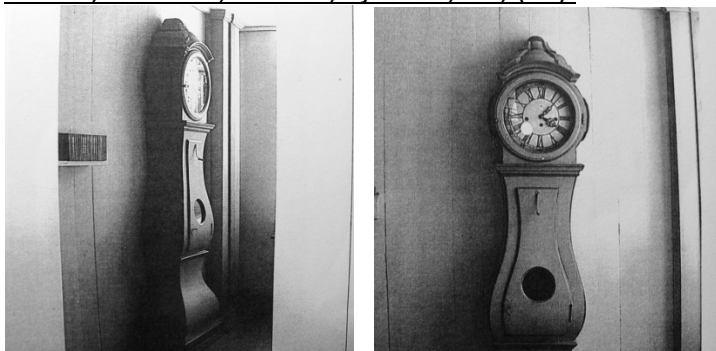
Skeppet skänktes till kyrkan med följande gåvobrev: År 1868 förfärdigades detta fregattskepp Carl XV af Sjömannen Pål Olsson Lindström från Glimminge, som skänkte detsamma till Westra Karups Kyrka hvarest det upphängdes den 23 december nämnda år.

Nummertavla, 4 stycken, h 170cm, b 72cm, trä, (40).

Nummertavla av trä, rektangulär och svart till färgen, omgiven av en tunn enkel ram, även den svart. Tavlan kröns av ett profilerat överstycke som är guldförgyllt. Under en hållare för siffrorna.

Golvur, h 245cm, b 53cm, dj 40cm, trä, (43).

Golvur med fodral av trä, målad i grått. Fodralet har runda mjuka rokokoformer. Längst ner står det på en plan fot omgiven av en låg sarg. Mitt på kroppen är en lucka med glas. Innanför är pendel och ett lod. Ovanför är huven med själva urverket. Detta kan nås från en lucka i sidan. Mitt fram på huven är en rund glasad lucka bakom vilken urtavlan finns. Urtavlan är emaljerad i vitt och har timtiden betecknad med romerska siffror, och minuter med arabiska. Huven har ett profilerat listverk överst.

Flygel, 1968

Konsertflygel, Steinway, svart.

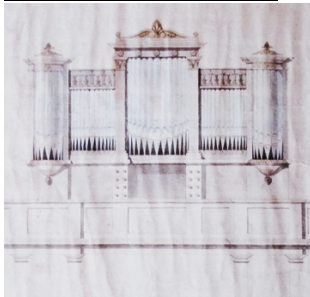
Har en skylt med texten "Birgit Nilsson till minne. Gåva av Lars H Ericsson och Luigi Girola".

Ambo av trä, gråmålad, ca 1990

Karmstolar på 4 ben och korsade tvärsålar, 2 st

Senbarockmodell, gråmålad

4 st prestaverOrgelfasad från 1846,

nedtagen när nya orgeln köptes 1963 och förvaras som träramar, fyllningar och pipor mm på tornvinden.

Äldre kyrkbänkar från 1876, 2 st,

förvaras i väntrummet resp i tornets tredje våning,

Pallar med överdrag av sammet, 2 st, förvaras i tornet

Altare i sakristian

Från restaureringen ca 1950 (Graebe)
Gråmålat trä med ramar och fyllningar

Skrivbord i sakristian och 2 st karmstolar i sakristian

Tillverkade vid restaureringen ca 1950

Skrudskåp i sakristian

Tillverkade vid restaureringen ca 1950

Skåp för kyrkliga textilier i vapenhuset

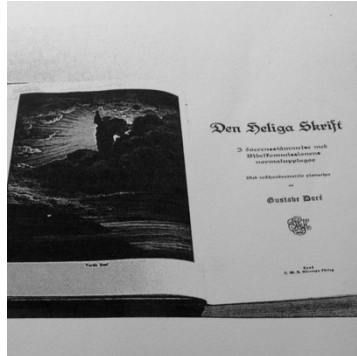
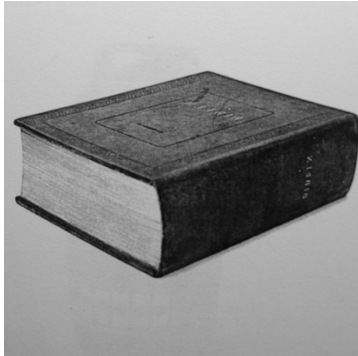
Enkelt skåp med ramverk och fyllningar

Mullställ av trä med spade,

gåva från kyrkliga arbetsföreningen trä

ÖVRIGA FÖREMÅL

Bibel, tj 9cm, b 25cm, h 32 cm, papper och läder, (28).

Bibel med 230 plancher av Gustave Doré. Tryckt i Lund 1932
på Carl Bloms boktryckeri och CWK Gleerups förlag.

Inbunden i pärm av ljusbrunt läder med stämplade ornamentbårder längs kanterna och på ryggen. På ryggen och framsidan BIBELN i guldtryck.

På pärmens insida står skrivet för hand: Västra Karups kyrka / 1936.

Märkt med osynligt bläck i nedre delen av pärmens yttre baksida: 252000-9875

Carl XII bibel, förvaras i bokhyllan i tornets andra våning

I sakristian finns porträtt av tidigare präster i församlingen
2 oljemålningar, 6 inramade fotografier

Vas, h 37cm, b 17cm, keramik, (29).

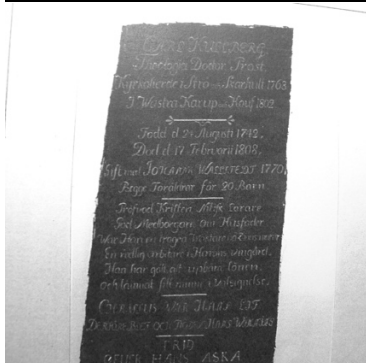
Vas av keramik med plan botten och tämligen raka sidor. I nerdelen är inlagt ett profilerat band. Sidorna smalnar av mot mynningen. Vassen är utvändigt glacerad i olika blå nyanser och invändigt i grönt.

Stämplat i botten: BEIT HAYOSTER LTD / CERAMIC INDUSTRIES ISRAEL.

Vinkanna, 4 st av lergods h 30cm, b 16cm, 1800-tal

Vinkanna av lergoda med hänkel och med brunsvart glasyr och med ett varmvitt kors på sidan. Litet lock

Gravhäll, ca 140cm, ca 80cm, mörk bergart, (41).

Gravhäll i mörk bergart, rektangulär och med inskription i guldförgyllt skrift: CARL KULLBERG, / Theologiae Doctor, Prost, / Kyrkoherde i Strö och Skarhult 1768 / I Västra Karup och Houf 1802 /----/ Född d 24 augusti 1742, / Död d 17 Februarii 1808, / Gift med Johanna Wallstedt 1770 / Begge Föröldrar för 20 Barn /----/ Pröfvad Kristen, Nitisk Lärare / God Medborgare, Öm Husfader / War Han en trogen Wäktare på Zions murar / En redlig Arbetare i Herrans Vingård, / Han har gått, att upbära lönen, / och lämnat sitt minne i Välsignelse. /----/ CHRISTUS WAR HANS LIF, / DERFÖRE BLEF OCH DÖDEN HANS WINNING /---/ FRID / ÖFVER HANS ASKA.

Enligt uppgift (Söderman 1954) har denna gravhäll varit upprest på en sedermera borttagen pelare mellan gamla och nya kyrkan.

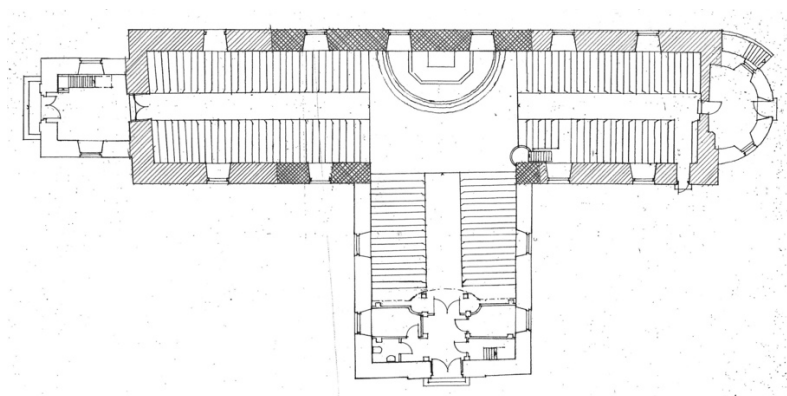
Gravhäll, h 150cm, b 77cm, mörk bergart, (42).

Gravhäll mörk bergart med uthuggna figurer i relief. Längst ner är en rundoval platta utan text omgiven av två mansfigurer och dels av en stiliserad ornamentbård med rokokoformer. Däröver en vapensköld med tre träd vilken kröns av en rustning, samt två korslagda fanor och svärd. Skölden omges av en rokokoinspirerad bladornamentik. Överst är en rundoval platta omgiven av en ornamentbård. På varje sida om är en amorin. Den ena har vid sina fötter en dödskele medan den andra har ett timglas. På den övre plattan finns spår av en guldförgyllt text.

2.4 KYRKANS BYGGNADS- OCH REPARATIONSHISTORIA

Byggnadshistorien för Västra Karups kyrka är lång och innehållsrik med omfattande om- och tillbyggnader. Kyrkans nuvarande utseende präglas i hög grad av de stora förändringarna som gjordes i början och mitten av 1800-talet samt av en stor restaurering på 1950-talet. På nedanstående ritning är åldern på kyrkans murverk inlagd på en nutida planritning.

Plan av Västra Karups kyrka, skala 1:600

murverk från 1100-talet

murverk från senmedeltiden

murverk från 1770- och 1800-talet

tät skraffering

gles skraffering

oskrafferat

Genom fynd av murskarvar mm på fasaderna som gjordes vid utvändiga omputsningsarbeten 1986 har det blivit möjligt att rekonstruera den ursprungliga romanska kyrkan från 1100-talet.

Spåren av byggnadsetapper före mitten av 1800-talet är ofta helt förstörda vid ombyggnader men med vissa antaganden är möjligt att i huvuddrag beskriva kyrkans utseende även under dessa tider.

Källmaterial är förutom uppgifter i församlingens protokoll och räkenskaper för de mest händelserika åren även ritningar och beskrivningar från 1700-talet och framåt.

1100-tal

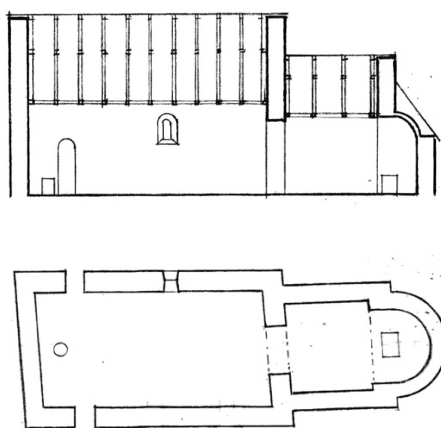
Valet av plats för Västra Karups kyrka kan ha samband med en äldre kultplats, det finns osäkra uppgifter om detta. Det finns många gravhögar och offerplatser i socknen men man vet inte mycket om var byarna och gårdarna låg under tidig medeltid. En på platsen påträffad trästock med runinskrifter som nu är förstörd har ansetts kunna vara en del av ett hednatempel men den skulle också ha kunnat tillhöra en tidigare träkyrka på platsen. På en karta från 1771 ligger kyrkan väster om och utanför Västra Karups bytomter.

V Karups by 1771

Vid murverksundersökningarna 1986 fann man spår av äldre hörnkedjor, ett fönster, en portal mm i långhusets fasadväggar vilka innebär att den ursprungliga kyrkan kan beskrivas. Det är en romansk kyrkobyggnad, typisk för Skåne under 1100-talet. Den har haft ett långhus med rektangulär plan och troligen ett kvadratisk kor med halvrund absid. Kanske det fanns en fristående klockstapel eller klockbock.

Enligt en uppgift skall kyrkan ha byggts redan före 1156. Under 1100-talet uppförs liknande stenkyrkor i grannsocknarna Hov, Grevie, Förslöv, Hjärnarp, Tåstarp, Barkåkra och Rebbelberga.

Längdsektion och plan av 1100-talskyrkan, skala 1:600
eventuella fönster på sydsidan och i koret är obekanta

Långhuset hade måtten 14 x 28 alnar och hade ett högt sittande fönster mitt på norrsidan samt en smal och troligen hög portal på norrsidan nära västväggen. Det är troligt att

det funnits en motsvarande portal på sydsidan. Kvinnor använde den norra dörren, män den södra.

Kyrkan har säkert haft ett kor, något smalare än långhuset och med ungefär kvadratisk plan samt troligen med en halvrund absid i öster. Koret bör ha haft smala fönster, kanske på både norra och södra väggen samt i absiden. Långhus och kor har från början troligen haft synliga takstolar med snedstöttor eller med kryss. Väggarna, ung 2 alnar tjocka, är murade av gråsten. På utsidan finns en sockel av sandsten med skråkant. Det är en karaktäristisk detalj på många 1100-talskyrkor i Skåne.

Portalen som var ca 2 alnar bred hade raka smygar och troligen en ca 1 aln bred omfattning på fasaden kring öppningen. Det finns inga uppgifter om något portalöverstycke.

Fönstret på norrväggen satt 3,7 – 5,5 m över mark, smygens yttermått var 1,8 x 0,85m. Fönstersmygen var vinklad 50° på utsidan och kanske lika på insidan, själva fönstret var ca 1 fot brett. Det är inte känt hur övriga fönster i långhuset har suttit.

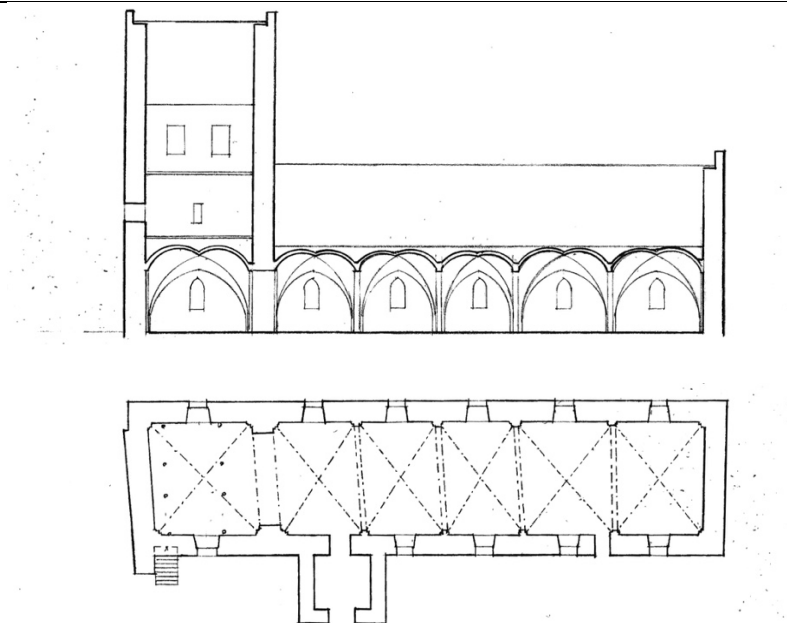
Yttertaken var täckta med träspån eller bly.

Det är lätt att föreställa sig interiören i denna kyrka: ett enkelt högt rum med sparsam belysning och helt inriktat mot altaret i koret, kanske en smal triumfbåge med någon form av skrank mot koret, troligen inget lekmannaaltare men kanske ett triumfkrucifix i öppningen mot koret och eventuellt sidoaltaren mot korväggen. Dopfunten stod i västra delen av långhuset. Kyrkan kan ha haft jordgolv eller någon stenbeläggning, eventuellt trägolv. Det fanns ingen bänkinredning, möjligen någon enklare bänk längs en vägg.

1400-tal

Väster om långhuset uppfördes ett torn med trappgavlar någon gång under senmedeltiden, kanske samtidigt som kyrkan fick murade valv. Av tornet är bara enkla putsade murverk av gråsten bevarade i nuvarande långhusets västra del.

Valven med sina pilastrar mot väggarna är markerade på planritningar från 1803-05 och därmed kan också tornets planmått bestämmas. Det byggdes utanför det gamla långhusets västvägg, som sedan revs när valven slogs. Fasadritningar från samma tid visar att tornet var 30 alnar högt förutom trappgavlarna i öster och väster.

Längdsektion och plan av den senmedeltida kyrkan, skala 1:600

Ritningarna visar tydligt att även tornets bottenvåning var välvd och utgjorde en del av långhuset. Det fanns en bred och kraftig murbåge som avlastade tornets östra vägg. Uppgången till de övre våningarna i tornet var utifrån på södra vilket framgår av kartan från 1771.

Eftersom många kyrkor i bygden fått sina murade valv vid 1400-talets slut kan man antaga att detta gäller även för Västra Karups kyrka. I så fall handlar det om gotiska spetsbågiga ribbvalv med relativt låg anfangshöjd, ett kvadratisk i det nya tornet och tre avlånga i det gamla långhuset.

På ritningarna från början av 1800-talet är kor och absid ersatta med en förlängt långhus med två kryssvalv och rakt avslutad östvägg, det har blivit en hallkyrka som är typisk för senmedeltiden. Det finns ingen egentlig murbåge mellan det ursprungliga långhuset och denna tillbyggnad vilket tyder på att alla valven är utförda i ett sammanhang. Troligen är långhusförlängningen, tornbygget och alla valven utförda samtidigt, kanske vid senare hälften av 1400-talet. 1460 var första etappen i Båstads Mariakyrka klar och nästan samtidigt en gotisk långhusförlängning med nya valv och trappgavel i öster i Barkåkra kyrka.

På nuvarande kortväggarna i långhuset kan man ana spår av spetsiga valvbågar. Här är murverket över valvets sköldbågar mycket grövre och ojämnare än under valvet, vilket visar att tillbyggnaden byggdes med murade valv. Man kan ana motsvarande spår i murverket även på tillbyggnadens långsidor.

Uppgifter om att tornet skulle ha uppförts när stora klockan blev gjuten i början av 1600-talet är mindre troliga.

Andra uppgifter om att långhusförlängningen skulle vara gjord på 1700-tal är inte heller trovärdiga. Den nuvarande absiden (sakristian) är byggd 1790 enligt inskription på fasaden men detta gäller inte långhuset. Det förlängda långhuset finns på kartan från 1771 och även på ritningen över sakristia 1766. Det är sockel på sakristian men inte på förlängningen av långhuset.

1500-, 1600-, 1700-tal

Det långsträckta senmedeltida välvda kyrkorummet stod i över 300 år. Om man vill få en uppfattning om hur upplevdes under dessa tider kan man hänvisa till kyrkan i Barkåkra med troligen likartade valv som är bevarade.

Kyrkan har haft ett vapenhus vid den södra portalen.

Senast efter reformationen, som var genomförd 1536 i Danmark, bör kyrkan ha fått bänkinredning och troligen en predikstol av renässanstyp.

På planritningarna från början av 1800-talet finns en orgelläktare markerad i tornets välvda bottenvåning.

Till långhusets östra del fogades en halvrund sakristiedel, som enligt minnesplatta på väggen är byggd 1790. En ritning till denna är daterad 1766. Ritningen är signerad av Per Wilhelm Palmroth (1765-1825, kyrkoarkitekt) samt överintendenten Carl Fredrik Adelcrantz (1718-1796, hovintendent).

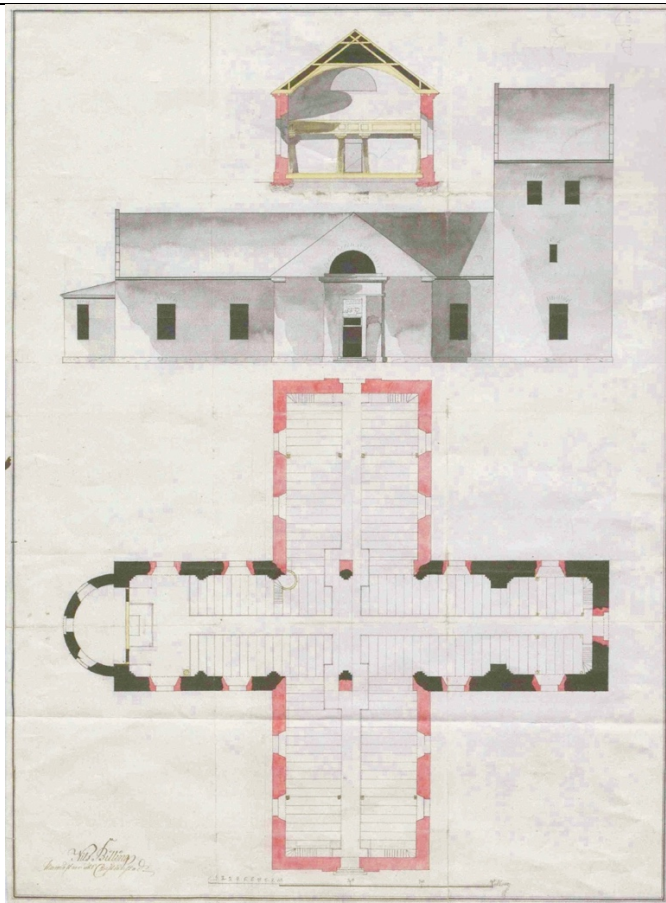
1800-tal

På en ritning med förslag till tillbyggnader av Nils Billing, murmästare i Kristianstad, 1803 är de befintliga byggnadsdelarna markerade med svart. Tillhörande sektion och fasad visar byggnadsvolymen med det förlängda långhuset med sin tillbyggda sakristia samt det medeltida tornet vars bottenvåning öppnar sig mot långhuset. Fönster och fasaddetaljer visar inte det medeltida utseende utan är ett ombyggnadsförslag.

Trots att kyrkan hade fått fler platser vid medeltidens slut räckte den inte för den växande församlingen vid början av 1800-talet. Befolkningsökning samt kravet vid denna tid att alla sockenbor skulle delta i gudstjänsterna gjorde att man måste planera för ett större kyrkorum.

Ritningarna från 1803-05 visar förslag till stora tvärskepp både på norra och södra sidan om långhuset.

Tillbyggnaderna redovisas i empirestil med höga, lätta och tunnvalvda innertak av trä.

Förslag till tillbyggnader mot norr och söder, Billing 1803

Hur man tänkt lösa sammanläggningen mellan den gamla kyrkan med sina valv och tillbyggnadens välvda innertak av trä ovanför murarna framgår inte av ritningarna men man har uppenbarligen tänkt sig behålla de murade valven. När man byggde södra tvärskeppet 1818 var valven kvar. Det finns beskrivet att en pelare för valvbågarna finns mitt för tvärskeppet. Det rumsmässiga sammanhanget i kyrkan måste ha varit egenartat med den höga, ljusa "nykyrkan" som öppnar sig mellan tunga valv i det mörkare gamla kyrkorummet. Sikten från nykyrkan mot altaret var obefintlig. Jämför den nuvarande interiören i Barkåkra som har valven kvar och öppningar i två valvtravéer mot en tillbyggnad.

Senast i samband med de avslutande ombyggnadsarbetena vid mitten av 1800-talet har man dock bestämt sig för att riva de gamla valven och göra ett träinnertak också över gamla kyrkan. Det norra tvärskeppet byggdes aldrig och altaret flyttades till mitt för södra tvärskeppet.

Fönsterplaceringen på norrväggen och bänkinredningen justerades med hänsyn till nykyrkans läge, här uppstod en viss snedhet som ännu i dag kan avläsas i mönstret i korets tegelgolv.

Samtidigt uppfördes det nya tornet i väster och därmed fick kyrkan i huvudsak det utseende den har i dag.

Tornet uppfördes i empirestil väster om det gamla, vars murar togs ner till samma höjd som långhuset. Ritningen till tornet är signerad 1836 av Theodor Edberg, (1802-1843, hovkonduktör och arkitekt vid Överintendentsämbetet).

Tillbyggnaderna är uppförda med samma byggnadsteknik som tidigare dvs bastanta murar av i huvudsak gråsten men med inslag av tegel i smygar och hörn, trätakstolar och träbjälkar och grova byggnadsdelar utan detaljbearbetning. I tornet finns en något rikare förekomst av listverk och gesimser och en rikt utformad "lykta" som krön. Kyrkans fönster förstörades i samband med tillbyggnaden, kanske först spetsbågiga järnfönster 1818, som ändrades till rundbågiga träfönster omkring 1850. Två ritningar från 1804 och 1805 av Axel Almfeldt (1781-1844, konduktör vid Överintendentsämbetet, också känd karikatyrtecknare) visar detta.

Förteckning över arbeten åren 1740 – 2015

Från 1700-talet kan man följa byggnads- och reparationsarbetena genom kyrkorådsprotokoll samt församlingens räkenskaper. Ibland är beskrivningarna mycket detaljerade, ofta är de mer summariska. Efter de eländiga krigstiderna och försvenskningen på 1600-talet var kyrkorna förfallna och det redovisas stora reparationsarbeten från förra hälften av 1700-talet.

1742 Mycket byggnadsarbeten enligt räkenskaperna, stora materialposter, timmer, trä, bly till taket, spik osv.

1753 Målningsarbeten

1744 Fotstöd till offerbössor i vapenhuset har detta årtal.

1754 Bjälkar inmurade i tornet.

Vitmening.

Lagning av blytaket över tornet samt södra sidan av kyrkan.

1757-58 Arbeten med orgelläktaren i väster och orgeln, orgelbyggare Malmlöf.

1760-66 Större reparationsarbeten

1767 Reparationer på tak och vapenhuset, 500 nya takpannor.

1769 Reparationer

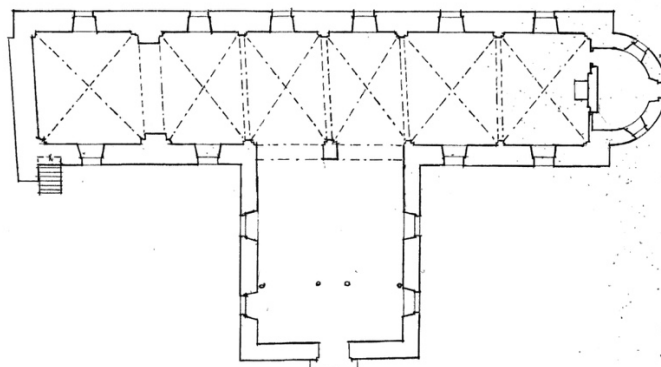
1770 Större reparation eller bygge, kan eventuellt vara den nya sakristian.

1785 Blytäckningsarbeten

Ny läktare

- 1788** Målnings- och reparationsarbeten
Klockgjutningsarbeten
- 1790** Sakristian färdig
- 1803-05** Förslag till tillbyggnader
- 1805** Reparationer av orgeln
Lagning av fönster och solur.
- 1807** Arbete med koppartak på sakristian
Målnings-och inredningsarbeten
- 1809** Reparationer på kyrka och torn, predikstolen,
arbeten i sakristian mm
Understrykning av tegelpannor.
Vitning invändigt, kalkning utvändigt norra sidan
- 1812** Murning, kalkslagning
Sönderbrutna vapenhustaket omlagt med ny läkt
och tegel (250 st)
- 1813** Vid biskopsvisitation framkom klagomål över
trängseln som rådde i kyrkan under gudstjänsterna.
Lagning av blytak
- 1814** Lagning av blytak
- 1816** Reparation av brädtaket över tornuppgången.
Lagning av bänkar, trappa, golv, altarskrank,
fönsterbågar och karmar, målning av predikstolen.
Två järnbeslagna kyrkstockar för Lasarets- och
Sockenmedel.
Brandredskap, bl a två dubbla brandsprutor.
- 1817** Större ombyggnad efter ritning 3/8 1805 av Axel
Almfelt, byggmästare Lundberg.
Utvändigt rappad och vitmenad överallt.
Fönster sänkta, en ny fönsteröppning norra sidan,
en ny dörröppning.
Fem nya bänkar överst vid altaret, nya
utgångsdörrar, nya fönstret, målning av detta.
Tornuret repareras och förses med förgyllda siffror.
Grundläggningsarbeten för nya kyrkan.
Nya staketportar i kyrkogårdsmuren.

Plan av Västra Karups kyrka 1818, skala 1:600

Altaret är i öster i den äldre kyrkan som har kvar sina tegelvalv

1818 Nybyggnad av södra tvärskeppet (nykyrkan) efter ritningar 3/8 1805 av Axel Almfelt, byggmästare Ekeröth.

Byggnaden är enligt kontraktet 24 alnar lång, 20 alnar bred, 12 alnar hög. Den har gråstensmurar, tegeltak enligt kontraktet (utfört med spåntak), murstensgolv i gången, brädloft på balkar med hängverk, en pardörr åt söder, 4 parfönster med järngaller (fasta spetsbågiga järnfönster), 32 bänkar med innergolv, en större läktare. Församlingsborna skaffade fram gråstenen.

Rivning av vapenhuset mot söder.

Omläggning av valvet och lagning av valvbågar som rämnat, kyrkan vitmenad invändigt.

Insättning av två demonterade fönster i gamla kyrkdörren och på norra sidan.

Fönster ovan kyrkdörrarna utöver ritning.

Nedflyttning av orgelläktaren och orgeln till nykyrkan, flyttning av predikstolen och uppsättning av gamla nedrivna bänkar.

Skiljevägg och brädfodring på sockenmagasinet ovanpå innertaket över läktaren.

Rappning och vitmening av kyrkogårdsmuren, omläggning av murens avtäckning.

1820 Sten med kungens namn mm tillverkades.

Trappa till vind och vindspel till kyrkomagasinet.

1822 Blytaket och tegeltaket lagades efter storm.

1823 Renovering av altartavlan och predikstolen.

Reparation av kyrkuret.

1825 Ett nytt fönster norra sidan gentemot korsgången.

Lagning av bänkar och blytak.

1826 Insättning av två nya fönster.

Lagning av bänkar, fönster, golv i sakristian, läktartavlorna mm.

Omfattande ommålning av bänkar i pärlgrått samt läktare med tavlor prydda med bilder och pelare med kapital, predikstol, altarskrank mm i olika kulörer.

Alla möbler, fönsterbågar och karmar, dörrar överströks med oljefärg.

Kyrkogårdens staket och grindluckor på lika sätt förskönade.

1827 Lagning av alla murar.

1828 Köpt ljuskrona av mässing med spegelglas.

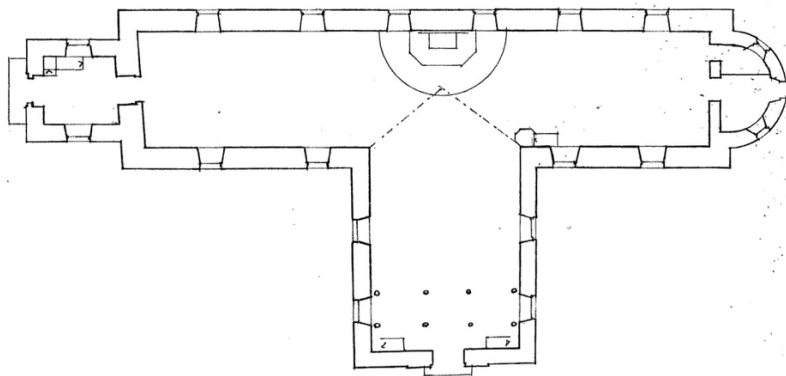
1829 Köpt bräder och murarredskap till reparationer, bl a gesimsen över stora kyrkdörren.

1837 Inköp av 200 taktegel och bruk

1839 Kyrkklockorna nedtogs då tornet höll på att rasa.

1841 Reparation av orgeln

1842- Större arbeten med byggmästare Westesson, gällde bygget av tornet enligt ritning av Theodor Edberg 18/3 1836, omfattningen ej känd men gällde troligen också nedtagning av valven i gamla kyrkan, nytt innertak av träpanel, flyttning av altare, flyttning och ändring av fönster enligt ritningen.

Plan av Västra Karups kyrka vid mitten av 1800-talet, skala 1:600
Altaret är flyttat till mitt för nykyrkan, trätunnvalv överallt

1843 Kläde till beklädnad av altaret.
Järntavla som fälls in över nya tornporten.
Ny predikstol
Renovering av gamla altartavlan med förgyllning
Halvrunt fönster i sakristian

1847-49 Ny orgel

1852 Westesson arbete övertogs av snickarmästare Pettersson.

1859 Reparationsarbeten

1860 Försök att reda ut församlingens tilltrasslade finanser, kvitt med Westesson

1865 Reparationer och ommålningar

1867-71 Tjärstrykning av spåntaket

Putslagningar södra och västra sidan av torn och kyrka (dubbelstampad kalk och strandgrus), ommurning av gesimsen.

1869 Reparationer på tornet, utbyte av rötskadat timmer, ny takpanel, ny plåt på torntaket, lyktan uppe vid korset och på gesimsen.

Ny klockstol (klockor nedtogs men den lilla upphängdes så att det gick att klämta med kläppen under byggtiden),

1871 Omgjutning av en spräckt kyrkklocka av klockgjutare Bergholtz i Stockholm, ny kläpp och upphängningsanordning.

1873 Utvidgning av kyrkogården

1875 Putslagningar, rappning, tjärstrykning av tak.
Vattenrännor av cement vid tornet mot spåntak.

1876 Omfattande ombyggnad

Väggarna inne i kyrkan hackades fullkomligt släta och finputsades därefter med stampad kalk.

Gamla golvet revs ut (ej i koret) och ett nytt golv i kyrkan av gult tegel med svarta rutor i hörnen, lagda i kalkbruk och fogade, utlades på 8 tum gruslager i gångarna och vid dopfunten, nya 1" brädgolv i bänkkvarteren och sakristian på 5" golvbjälkar

100 st nya fristående bänkar av 2" tjocka plankor, brunfernissade.

Fönsterbågar på södra sidan nytillverkades till befintliga karmar.

Ändring av dörrar vid sakristia samt ytter- och innerdörrarna vid vapenhuset i tornet

Vapenhus vid södra ingången skapades genom att en plankvägg uppsattes 4 alnar från ytterväggen

Målnings- och färgsättningsarbeten i kyrkan, bl a listen under valven som målades i något mörkare färg samt en rand av vattenfärg vid de tre gavlarna.

Målning av predikstolen och altaret mm

1879 Spåntaket nerplockades och ersattes med galvaniserad järnplåt på kyrkans sydvästra del. Spåntaket på nykyrkans västra del omlades, varvid spån från kyrktaket fick återanvändas.

1880 Putslagning, rappning och vitmening utvändigt

1881 Reparation av lyktan ovanpå tornet. Nya 1" hyvlade och spontade bräder sattes utanpå den gamla brädklädseln. Hela lyktan målades, portarna svarta, pelarna och gesimserna vita, övrigt brunt, 3 strykningar med oljefärg.

1885-86 Reparationer på orgeln av orgelbyggare Nilsson från Hjärnarp. "lordningställa de sex stämmorna i underverket och två i ovanverket".

1886 Stänkrappning utvändigt och vitmening invändigt.

Galvaniserad engelsk järnplåt på nykyrkan, komplettering av taksparrar och brädläggning.

1889 Järnkamin nr 1, hög, från Bolinders verkstad placerades mitt i kyrkan på dopfuntens nuvarande plats,

denna flyttades till andra sidan (där fruntimmersbänkarna är).

Brädvägg uppsattes i östra vapenhuset för att avskilja sakristian.

1894 Putslagning, stänkrappning och vitmening med dubbelstampad kalk. Gesimser över dörrar samt fönsterbänkar belades med cementblandat kalkbruk.

Återstående spåntak byttes mot engelsk vågig järnplåt (fanns tidigare på nykyrkan och västra delen av långhusets södra tak).

1902-03 Ny orgel från Thorsell och Erikssons eftr,15 stämmor insatt i gamla orgelfasaden

1903 Lagningsarbeten utvändigt med cementbruk på gesimser och kalkcementbruk på väggar

Två dragstag av järn i nykyrkan

Vitmening ut- och invändigt

1927 Valvet i hela kyrkan målades med ljust grå oljefärg (i färg som kyrkorådet bestämmer), kyrkan vitmenades invändigt

Kyrkan kalkavfärgades utvändigt

Ommålning av kyrkbänkarna, orgelläktaren, orgelfasaden, vissa dörrar och fönster.

1933 Vatten- och värmeledningar samt byggnadsarbeten i samband med dessa.

1935 Ut- och invändiga reparationer, kalkning utvändigt, vitlimning invändigt, målning tak och väggar, fernissning av bänkarna.

1937-38 Församlingshemmet byggdes.

1939 Reparation av orgelfläkt och belysning.

1940 Elektrisk belysnings- och kraftanläggning. Lampetter i kyrkan.

1943 Utvidgning av kyrkogården.

1945 Utvändig puts slagning och kalkning av kyrkan.

1947 Domkyrkoarkitekten Eiler Graebe i Lund (1892-1977) fick arkitektuppdrag beträffande brister beträffande tak och fönster.

Förslag till oljeeldningsanläggning.

1948 Bårhuset byggs.

Förslag från Graebe att byta ut hela takkonstruktionen och lägga tegeltak samt tillverka nya kopplade fönster antogs.

Kalkning invändigt.

1950 Arbete pågick med omläggning av taket, svårigheter att skaffa torrt konstruktionsvirke.

Förslag från Graebe till tre nya ytterdörrar och nytt tak på kyrkans absid mm. Utfördes följande år.

1952 Plan från Graebe för kyrkans inre restaurering, golvbeläggningen (nytt tegelgolv med inramning av mörkare kalksten i koret, ev bef tegel kvar i gångarna), bänkinredningen (G visat ett prov på ny bänk, men skulle förhandla med myndigheterna i Stockholm), sakristian (slopa ingången för allmänheten)

Reparationer på tornet

1954 Ny trappa i tornet och till orgelläktaren
Ny värmeledning i kyrkan
Tegelgolv även i gångarna
Byggnadsstyrelsen önskar att de befintliga bänkarna skall bevaras.

1955 Vitning av kyrkan invändigt inför förestående visitation.

Förslag till ny ytterdörr mot söder.

Förslag av arkitekten att sätta ny panel i taket avslås, endast målning.

1956 Beslöt kyrkorådet att behålla och restaurera de gamla bänkarna enligt protokoll 1/12 56.

1957 Invändiga ombyggnaden genomförs. I protokoll 1/1 57 sägs att man bestämt att göra ny bänkinredning. Senare formellt beslut om detta, trots avrådan från Byggnadsstyrelsen.

Konservering av altartavlan och rengöring av dopfunten (konservator Schöld i Halmstad), reparation av ljuskronor.

Placering av gravstenen i tornets vapenhus.

Nya tegelgolvet i gångarna och koret från Veberöds tegelbruk.

Vitning och målning invändigt

Klockringningsanläggning från AEG i Malmö

Infördring av anbud på restaurering av orgeln

1958 Nytt trägolv på betongunderlag med trappsteg innanför altarringen, ny skiva på altaret

Nya mattor i gångarna

1959 Vitning av kyrkan.

Antog anbud på orgel från Paul Ott i Göttingen. D föreslår en ny orgelfasad (I samråd med Graebe, den gamla maskangripen). Många i kyrkorådet ville behålla gamla orgelfasaden, men man beslöt välja en ny som skulle ritas av orgelfirmans tyska arkitekt.

Förslag till att klä ytterdörrarna med kopparplåt (Carlman).

1963 Invigning av nya orgeln.

1964 Luftbefeuktningssaggregat installerades, ansågs nödvändig för den nya orgeln. Avsaltningsapparat installerades också.

-
- 1965** Nålfiltmatta på orgelläktaren.
- 1966** Vitning
Målning av fönster utvändigt
- 1967** Diskussioner om fasadbelysning (donation av Birgit Nilssons familj).
- 1970** Värmeelement till vapenhuset
- 1971** Ny brandstege samt plåtarbeten i tornet
Ny åskledaranläggning
- 1972** Vitning
Inköp av talarstol
- 1974** Elektrisk belysning i fönsterljusbågarna
- 1975** Målning av fönster och dörrar
- 1976** Stämning av orgeln
- 1978** Cortenrör i skorstenen
Minneslund på kyrkogården
- 1980** Förslag till tornur
- 1982** Personallokaler
Kalkning utvändigt
Omläggning av tegeltaket, ny läkt.
Ny befuktningsanläggning
Yttre målning av fönster
Dimringsanläggning för belysningen
- 1983** Svår storm i januari med många skador på tak.
Belysning till altartavlan
Ljutförstärkare och högtalare
- 1984** Reparation av ljuskronor
- 1986** Omputsningsarbeten utvändigt, all puts, som inte var kalkcementputs, togs ned på kyrkan och tornets västra och södra fasader, lössittande puts på övriga. Omputsning utfördes. Hela kyrkan målades om med kalkfärg.
I samband med arbetena utfördes en föredömlig och intressant murverksdokumentation av A P Andersson på läns museet i Kristianstad.
- 1990** Ombyggnad av utrymmena under orgelläktaren, ny toalett, väntrum, förvaringsrum, städ mm, arkitekt Thorsten Davidsson. Invändigt nerknackning av dålig puts, lagning av sprickor i väggarna, putslagning med kalkbruk, målning av väggar tak och snickerier.
Innertaket i kyrkan tvättades och målades. Taket målades med vit alkydfärg trots att grå linoljefärg var föreskriven. Den felaktiga färgen gör att målningen nu (2015) flagar i taket
Matta innanför altarringen borttogs och trägolvet slipades, ny stoppning och klädsel på altarringen, insteg på två ställen i altarringen

1991 Renovering av altartavla och predikstol av antikvarie Herman Andersson

1993 Ommålning av kyrkans södra fönster
Värmepump installerades

2005 Utvändiga putsnings- och målningsarbeten. Arkitekt var Bygg A Ernfors & Jacobson, Malmö, antikvarisk kontrollant Lotta Eriksson, Regionmuseet, Kristianstad, byggmästarer Bröderna Bergströms byggnads AB. Huvudproblemet var algangreppen.

Omputsning utfördes med kalkbruk av kalkdeg och murgrus 0-4mm i volymdelar 1:4. Till tunngrundning användes hydrauliskt kalkbruk, till utstockning, foglagning och listverk 1 del kalkbruk och 1 del hydrauliskt kalkbruk. Slät ytputs utfördes med 2 delar kalkbruk och 1 del hydrauliskt bruk. Till spritputs användes ytputsen med en tredjedel del av murgruset ersatt av ärtsingel (ej kross) 4-8mm.

Slätputsade partier runt fönster och vid södra ingången putsades om varvid ytorna skulle följa ojämnheter i muren och inte göras helt plana, vilket är en felaktig tolkning av empirearkitekturens krav.

Tornets murverk målades med Keim silikatfärg, kyrkan med kalkfärg beredd av Kulekalk. Vissa byggnadsdelar på tornet målades med linoljefärg från Ottossons färgmakeri.

2015 Målning av fönster

2015 Avstängning av luftbefeuktningsanläggningen och sänkning av temperaturen då kyrkan ej används vintertid till 15-16°. Förslag att installera ett enkelt styrsystem för temperatur och relativ fuktighet (får ej understiga 45%).

Ovanstående sammanställning av byggnads- och reparationsarbeten är inte fullständig. Uppgifter före 1700 saknas helt, före 1800 är den summarisk och som helhet är det en blandning av översiktliga uppgifter och detaljer. Den säger ändå rätt mycket om byggnadshistoria och illustrerar väl hur många reparationsarbetena varit. Kyrkobyggnaden var tidigare utsatt för kyla och fukt (långa tider ingen uppvärmning och ett ständigt läckande tak) på ett helt annat sätt än i dag. Det var ständiga lagnings- och reparationsarbeten. Ur historisk synpunkt kan det vara värdefullt att inse detta i dag när ambitionen är bekvämlighet, hållbarhet och underhållsfrihet. När det gäller kyrkans byggnadshistoria stöds den inledande redogörelsen ovan. Det går inte att ange exakta tidpunkter för det första tornbygget och slagningen av valven, bygget av vapenhuset mot söder, rivningen av det medeltida koret

---

samt förlängningen av långhuset mot öster, inte heller av rivningen av valven samt flyttningen av altaret till norrväggen, ändringen av fönstrens placering och typ (från spetsbågiga till rundbågiga). Men ingenting i räkenskaperna motsäger den ombyggnadshistoria som beskrivs ovan.

Ett försök till värdering av de skilda inslagen från olika tider görs i följande kapitel. Det finns bevarade äldre delar men helheten präglas starkt av empiretidens ideal: ett ljust, högt avromantiserat klassistiskt kyrkorum som i huvudsak rensats från medeltida inslag.

2.5 KYRKANS OCH DESS INVENTARIERS EGENART OCH SPECIELLA VÄRDEN SAMT HOT MOT DESSA VÄRDEN

2.5.1 SPECIELLA VÄRDEN

Alla kyrkor byggda före 1940 tillmäts **generella** värden som innebär att de anses ha högt kulturhistoriskt värde.

Exempel på generella värden kan vara
att kyrkan är karaktärsskapande för bygden, ett landmärke,
att kyrkan är ett tidsdokument som berättar om gångna
tider och socknens historia,
att kyrkan använts i sin ursprungliga funktion i långa tider,
att kyrkan uppfattas som symbol för trygghet, kontinuitet
och förankring i tillvaron,
att kyrkan för många är ett rum för livets högtider, fyllt av
personliga minnen.

Varje enskild kyrka har dessutom **individuella** värden.
Dessa kan vara knutna till byggnadsteknikhistoria,
arkitekturhistoria eller restaureringshistoria men också till
konstnärlig, arkitektonisk eller estetisk kvalitet. Vidare kan
kyrkan vara intressant med hänsyn till liturgi och
gudstjänstliv eller belysa bygdens sociala, ekonomiska
historia eller vara en viktig del i en stads- eller bymiljö.

Viktigt är att beskriva **kyrkans helhetskaraktär** för att
kunna formulera vad som bör beaktas i förvaltning och
användning så att kulturvärdena bevaras.

Västra Karups kyrka har i huvudsak tre byggnadsperioder.
Den första stenkyrkan byggdes på 1100-talet. Dess läge och
utseende kan i stora drag rekonstrueras. Norra
långhusväggen med spår av fönster, portal, sockel och taklist
liksom vissa delar av södra väggen är bevarade.

Kyrkan byggdes till under senmedeltiden med ett torn i
väster, varav endast visst murverk är bevarat, samt en
förlängning av långhuset mot öster (ersatte äldre kor).
Kyrkan fick samtidigt valv, som dock är nedtagna vid senare
ombyggnader.

Under början av 1800-talet byggdes ett stort tvärskepp i
söder och efterhand omdanades hela den gamla kyrkan
vilket resulterade i ett högt och ljust nyklassicistiskt
kyrkorum med tunnvalvstak av trä och med en altarplicering
mitt för tvärskeppet. Samtidigt byggdes ett nytt torn i väster
i samma stil.

Under senare delen av 1800-talet fick kyrkan ett nytt golv,
en ny bänkinredning och en ny orgelfasad som tillsammans

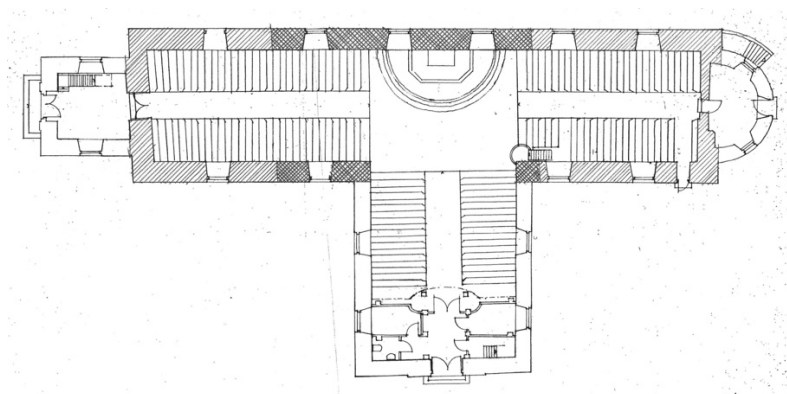

med den gamla altaruppsatsen och predikstolen bildade en mycket stark, sammanhållen, varm och vacker interiör.

Det nuvarande kyrkorummet med påtagliga inslag från en stor restaurering på 1950-talet (nytt golvmaterial, ny bänkinredning och ny orgel) har stilmässigt blivit mindre helgjuten.

Kyrkan används för musikgudstjänster och olika konserter och rummet passar väl för detta ändamål.

Kyrkans byggnadshistoria är intressant och alla äldre byggnadspartier samt fasta och lösa inredningsföremål har högt skyddsvärde.

Plan skala 1:600

murverk från 1100-talet

murverk från senmedeltiden

murverk från 1770- och 1800-talet

tät skraffering

gles skraffering

oskrafferat

Stort värde har förstås de bevarade byggnadsdelarna från 1100-talskyrkan. Någon fullständig byggnadsundersökning av de äldsta murverken har ej utförts och det är möjligt att göra ytterligare fynd av spår i murverken.

Den bevarade 1100-talsdopfunten har ett särskilt värde.

Murverken från sen medeltid har också värde ur antikvarisk synpunkt. Det är möjligt att här finna spår som ytterligare kan belysa kyrkans byggnadshistoria.

De delar av kyrkan som tillhör den nyklassicistiska omdaning på 1800-talet (murverk, tunnvalven av trä, altaruppsatsen, predikstolen, ljuskronor, psalmnummertavlor mm) har en stort värde för interiören. Även exteriören är helt i nyklassicistisk stil.

Bevarade delar från ombyggnaden 1875 (golv i vapenhusen, ett par kyrkbänkar, en magasinerad orgelfasad) är värdefulla minnen från en viktig epok i kyrkorummets historia.

Vissa inslag från 1900-talet måste tillmätas speciellt värde, t ex kormattan av Barbro Nilsson samt kyrksilver av Wiven Nilsson.

Av särskild betydelse i Västra Karups kyrka är **helheten** i interiören, det höga, ljusa kyrkorummet med sin speciella planform och sin orientering mot norr.

Ett viktigt bevarandemål är att renodla detta vackra rum, vars karaktär skulle kunna förstärkas i samband med åtgärder vid en restaurering. Utformningen och färghållningen i inredningen från 1900-talet skulle då kunna omprövas.

I samband med eventuellt orgelbyte kan man pröva att återanvända orgelfasaden från 1800-talet som finns bevarad. Huvudmålet måste vara att lyfta fram det nyklassicistiska predikorummet med sitt nakna dagsljus och sin enkla och tydliga arkitektur.

2.5.2 HOT MOT KYRKOBYGGNADEN OCH DESS INVENTARIER

Nedan beskrivs den generella hotbild som alltid finns mot en kyrkobyggnad och dess inventarier. För varje avsnitt noteras om direkta hot finns i dagsläget för Västra Karups kyrka *med kursiv stil*.

Brand och inbrott

Avsaknad av brandlarm och åskskyddsanläggning innebär ökade risker för brandrelaterade skador.

Västra Karups kyrka saknar rökdetektorer och brandlarm. Man saknar en utrymningsplan och har provisoriska arrangemang när kyrkan är fullsatt. En brandskyddsdokumentation bör upprättas.

Avsaknad av inbrottslarm ökar riskerna för stöld av kyrkans inventarier samt skadegörelse på såväl kyrkan som dess fasta inredning och inventarier.

Kyrkan saknar inbrottslarm.

Klimatproblem

För höga eller för låga värden på temperatur och relativ luftfuktighet är ett påtagligt hot mot kyrkobyggnaden, dess fasta inredning och inventarier samt eventuella målningar. Alltför hög relativ luftfuktighet kan ge skador såsom mögel, röta, angrepp av ohyra, saltutfällningar samt spjälkningar i stenytor, puts- och färgskikt. Lämplig och väl fungerande dränering och ventilation, liksom täthet i taklag och god avvattning av takytor är av största betydelse för att undvika fuktighetsrelaterade skador. Alltför låg relativ luftfuktighet ökar risken för skador och sprickbildning och färgavflagning på fast inredning och målningar.

Stora variationer i kyrkorummets temperatur och relativa fuktighet medför risk på fast inredning och inventarier då spänningar uppstår mellan olika material i ett föremål vid återkommande svällning och krympning.

En grundläggande förutsättning för att skapa ett gynnsamt klimat i kyrkan, ur såväl kulturhistoriska som tekniska och ekonomiska synpunkter, är ett korrekt dimensionerat värmesystem. Kontinuerligt utförda temperatur- och luftfuktighetsmätningar samt uppföljning och analys av dessa är viktiga för att förebygga och förhindra klimatrelaterade skador.

I Västra Karup anskaffades ett luftbefuktningsaggregat i samband med uppsättandet av den nya orgeln. Det placerades på orgelläktaren på södra väggen. Mängden vatten som tillfördes är obekant men aggregatet hade en tydlig påverkan på rumsklimatet i kyrkan liksom på vinden, särskilt över orgelläktaren (vindsbjälklaget är otätt) där vatten har kondenserat under vintern och viss mögelbildning konstaterats.

2013 beslutades att stänga av aggregatet. I samband med detta kan konstateras verkan av för torr luft, bl a har målarfärgen i tunnvalvstaket börjat flagna (delvis beroende på att alkydfärg användes i stället för linoljefärg vid sista ommålningen). 2015 bestämdes att sänka grundvärmen i kyrkan till ca 16° och skaffa reglerutrustning för att kunna höja temperaturen när kyrkorummet skall användas. Påverkan av de förändrade luftförhållandena måste bevakas under längre tid med tanke på ömtålig inredning, t ex altaruspsats, predikstol och främst orgeln.

Bristande kunskap om kyrkan och dess inventariers värde

Att säkerställa att god kunskap om kyrkans och dess inventariers värden finns bland dem som ansvarar för kyrkans förvaltning är av största vikt och på lång sikt grundläggande för att kyrkans kulturhistoriska värden inte skall gå förlorade eller minska.

Bristande kunskap om traditionella material och tekniker

Om val av material och tekniker sker oreflekterat vid förändringar och underhåll av kyrkan är risken påtaglig att kyrkan kan komma att präglas av industriellt tillverkade och till "modern" byggnadsverksamhet anpassade material. Karaktäristiskt för det traditionella hantverket, ännu in på 1900-talet, var att det avsatte hantverkarens och handverktygens spår i det bearbetade materialet. Om den moderna byggnadstekniken med industriellt tillverkade material och icke traditionella material, t ex moderna målarfärger, kommer till användning går det traditionella hantverkets spår och avtryck snart förlorade. Kyrans värde som historiskt dokument minskar och så gör även det upplevelsemässiga värdet.

Ett exempel i Västra Karup är valet av färgtyp för utvändiga målning av fönstersnickerier, att man inte använder linoljefärg har lett till bristande rötskydd.

De små förändringarnas tyranni

Ett annat hot, relaterat till bristande kunskap om såväl kyrkans värde som om traditionella material och tekniker, är vad som skulle kunna kallas de små förändringarnas tyranni. Detta omfattar alla de små och till synes obetydliga förändringar som med tiden på ett mycket genomgripande sätt kan komma att ändra en byggnads karaktär. Dessa förändringar berör framför allt kyrkans ytskikt som puts, färgbehandling och färgtyper samt detaljer såsom taktäckningsmaterial, hängrännor, stuprör, glastrutor, el- och rörinstallationer etc. Dessa ytskikt och detaljer har stor betydelse för känslan av autenticitet och ålderdomlighet som endast en över lång tid framvuxen byggnad kan förmedla.

Bristar i vård och underhåll

Det enklaste sättet att undvika stora och kostnadskrävande underhållsinsatser på kyrkan är den dagliga översynen och kontinuerliga vården. Denna bör omfatta rensning av hängrännor och stuprör, tillsyn av att fönster är stängda och taken täta, uppmärksamhet på

---

unken lukt och fuktfläckar, kontroll av temperatur och relativ luftfuktighet etc.

Obetänkta och snabba förändringar

Förändringar framsprungna ur ändrade praktiska, liturgiska eller allmänt funktionella krav bör vara väl förberedda och utredda med avseende på konsekvenser ur såväl kulturhistoriska som arkitektoniska och tekniska synpunkter. I annat fall är riskerna stora för skador och minskat värde för kyrkan och dess inredning.

Brister i förvaring och hantering av kyrkans inventarier

Kyrkliga textilier är känsliga för ljus, fukt, damm och smuts. Bristande städning i textilskåp samt avsaknad av insektsnät för ventilationshål ökar risken för angrepp av mal och änger. Dålig ventilation kan orsaka mögelangrepp. Mekaniskt slitage kan uppstå då textilier viks eller hängs på felaktigt vis liksom vid ovarsam hantering vid framtagning och användning.

Brister i förvaring och hantering av kyrkans metallföremål kan ge upphov till bucklor, repor och korrosion. Föremål av ädelmetall skall förvaras i värdeskåp av tillräcklig storlek och ha individuella skyddspåsar för att undvika mekaniska skador. Korrosion till följd av alltför hög luftfuktighet uppträder på järnföremål som rost och på övriga metallföremål som ärg. Ljuskronor och ljusstakar tar lätt skada vid ovarsam isättning och ur tagning av stearinljus.

I likhet med den fasta träinredningen är kyrkans inventarier av trä klimat känsliga och tar lätt skada av för hög resp för låg temperatur eller luftfuktighet.

Äldre inventarier och inredning som tagits ur bruk och förvaras på vindar eller i tornutrymmen utsätts ofta för ett fuktigt och kallt klimat och riskerar att angripas av mögel och skadedjur.

I Västra Karup är textilskåpet för antependier i väntrummet mindre lämplig på grund av sitt läge och sin utformning (saknar dörrar).

I skåpet för mässhakar mm i sakristian är det trångt och mindre lämpliga upphängningsanordningar.

2.9 MÅLSÄTTNING FÖR KYRKAN OCH DESS INVENTARIER

Västra Karups kyrka är förutom för gudstjänster, dop, vigslar och begravningar sedan många år också en uppskattad lokal för konserter. Körer, solister och kammarmusikensembler har uppträtt här. Det är en av de större samlingslokalerna på Bjärehalvön.

Som gudstjänstlokal är kyrkan för stor vid t ex vanliga högmässor då antalet besökare är ringa.

Vid musikgudstjänster och konserter görs olika arrangemang i koret för att rymma körer och musiker.

Diskussioner pågår om eventuella förändringar för att bättre motsvara önskemål om att dels kunna skapa ett mer samlat gudstjänstrum och dels ge bättre plats för musikframträdanden.

Målsättningen måste vara att eventuella förändringar bör göras inom ramen för ett bevarande och förtydligande av den värdefulla nyklassicistiska interiören. Den färghållning som infördes i samband med restaureringen på 1950-talet bör kunna ifrågasättas.

För att kunna diskutera en framtida färgsättning i kyrkan krävs bättre kunskaper om äldre målning på altaruppsatsen och predikstolen. Det är angeläget att låta en konservator göra en undersökning om detta.

I modern tid har kyrkan genomgått en mycket omfattande restaurering på 1950-talet. Den kompletterades invändigt 1990. Utvändigt har underhållsentreprenader genomförts beträffande puts och avfärgning 1986 och 2005.

Ur underhållssynpunkt kommer större arbeten i närtid att krävas beträffande yttertaket, varvid frågan om val av alternativt takmaterial bör aktualiseras.

Vid kommande underhållsarbeten beträffande utvändig puts och avfärgning bör man diskutera detaljutformningen av de slätputsade partierna samt om silikatfärg fortsatt skall användas.

En eventuell rekonstruktion av den ursprungliga utformningen av tornhuven bör också diskuteras.

Frågan om en större restaureringsinsats kan således behöva aktualiseras inom någon tid på grund av användningskrav eller på grund av större reparationsbehov. Målsättningen är dock tills vidare för alla kyrkans delar liksom för dess

---

inventarier ett varsamt underhåll med kontinuerlig tillsyn för att därmed skjuta större underhållsinsatser på framtiden.

Vindarna bör hållas väl städade och tillgängligheten till dem förbättras för att underlätta kontinuerlig inspektion av dessa viktiga utrymmen.

Effekten av avstängd luftbefeuktning skall dokumenteras kontinuerligt dels på kyrkans inventarier och dels på kyrkvinden.

Särskild uppsikt krävs för eventuella skador på tegeltaket och dess underkonstruktion.

Eventuella rötskador på kyrkans fönster skall observeras särskilt.

Avsaknaden av inbrottslarm och fullgott brandskydd utgör ett hot mot såväl kyrkan som dess inventarier. Installation av inbrottslarm och förbättrat brandskydd bör därför utredas och en brandskyddsdokumentation upprättas.

För det kontinuerliga underhållsarbetet och de restaureringsinsatser som förr eller senare kommer att krävas kan följande generella riktlinjer dras upp:

Allt underhållsarbete bör utföras med respekt för och kunskaper om de tekniker och material som tidigare kommit till användning. Det är viktigt att välja material och tekniker som tidsmässigt överensstämmer med byggnaden. Vid underhållsarbeten bör uppdraget till hantverkaren vara att kopiera det äldre utförandet. Har detta vid sentida underhållsinsatser förvanskats bör man överväga att återgå till ett äldre utförande.

Allt arbete bör utföras av kunnigt yrkesfolk med stor erfarenhet av underhålls- och reparationsarbeten. Målsättningen bör vara att minimera ingreppen i ursprungliga och äldre byggnadsdelar. När osäkerhet råder om nödvändigheten av att utföra eventuellt underhålls- och restaureringsarbete bör en professionell besiktningsman anlitas, företrädesvis en konsult med gediget material- och hantverkskunnande och lång erfarenhet av restaureringsfrågor.

2.11 KONKRETISERING AV UPPSATTA MÅL FÖR KYRKOBYGGNADEN OCH DESS INVENTARIER

Kyrkorna i Sverige skyddas av Lag (1988:950) om kulturminnen m.m., i dagligt tal kallad Kulturminneslagen (KML).

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel. (KML 4:1)

Kyrkobyggnader och kyrkotomter skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas. (KML 4:2)

Inventarier av kulturhistoriskt värde, som hör till kyrkobyggnad eller annan kyrklig byggnad, kyrkotomt eller begravningsplats, skall förvaras och vårdas väl. (KML 4:6)

I fråga om en kyrkobyggnad krävs alltid tillstånd för rivning, flyttning eller ombyggnad av byggnaden liksom för ingrepp i eller ändring av dess exteriör och interiör med dess fasta inredning och konstnärliga utsmyckning samt ändring av dess färgsättning. (KML 4:3)

Inför eventuella förändringar bör tidigt samråd ske med stiftsantikvarien. Tillståndsmyndighet är Länsstyrelsen i Skåne län.

2.11.1 KYRKOBYGGNAD OCH INVENTARIER

Vid en framtida restaurering samt underhållsarbeten bör alkydöljebaserade produkter ersättas av linoljebaserade.

På innertaket i kyrkorummet bör den flagande vita alkydöljefärgen avlägsnas och ommålning ske med linoljefärg i ursprunglig grå färgton.

Inbrottslarm och förbättrat brandlarm bör installeras.

En säker steg och förbättrad taklucka bör införskaffas så att tillgängligheten till vinden över kyrkorummet förbättras.

Vid omputsning av utvändiga släta putspartier kring portar och fönster samt på mittfrontonen åt söder bör ytorna

---

utföras släta och plana. Felaktigheter i listverk på tornet bör justeras.

Vid omläggning av yttertaket på långhusen bör annat takmaterial övervägas.

Reglerteknikutrustning för lämplig temperaturreglering i kyrkorummet bör införas.

2.12 SPECIELLA VÅRDKRAV TILL FÖLJD AV KULTURHISTORISKA OCH ANTIKVARISKA VÄRDEN

2.12.1 EXTERIÖRT

Kyrkans murar har dels spritputs i murfälten och dels slätputs i fönster- och dörrumfattningar samt i listverk mm i tornet och i mittfrontonen på nykyrkans sydfasad. Utvändiga putslagningsarbeten samt omfärgning av murytorna utfördes senast 2005 (arbetsbeskrivning 2004 10 27 av Ernfors & Jacobson).

Tidigare arbete utfördes 1986 med en hel ommålning efter föregående omputsning av ca 50 m² (bröderna Bergström AB). I samband med dessa arbeten gjordes en byggnadsantikvarisk undersökning av de murverk som blottades vid omputsningsarbetena (Anna Paula Andersson).

Vid arbetena 2005 gav länsstyrelsen 2004-12-20 tillstånd att på försök avfärga tornet med silikatfärgen KEIM i stället för traditionell kalkavfärgning som gällde för övrigt. Avsikten var att studera eventuell skillnad i algpåväxt för de olika behandlingarna. Ingen formell utvärdering är ännu utförd. 2015 kan man se att silikatfärgen dels har en något varmare kulör än kalkfärgen och dels uppvisar minst lika mycket fläckar och skador (algpåväxt, saltutslag, fläckar vid bleck och listverk) som kan vara svårare att åtgärda med silikatfärg eftersom denna kräver ett renare och starkare putsunderlag. Man bör överväga att återgå till kalkfärg vid kommande omfärgningar (prov på vidhäftning på silikatfärgen bör dock i så fall utföras).

Vid putslagningsarbetena 2005 nedtogs puts med dålig vidhäftning, cementhaltigt bruk samt spritputsen på frontonen. Ny- och omputsning utfördes med kalkbruk blandat med hydrauliskt kalkbruk på följande sätt: till tunngrundning enbart hydrauliskt kalkbruk, till utstockning och foglagning 1 del kalkbruk och 1 del hydrauliskt kalkbruk, till ytputs 2 delar kalkbruk och 1 del hydrauliskt kalkbruk. Till spritputs användes ytputsblandningen med viss del av murgruset ersatt med ärtsingel 4-8mm enligt följande: 2 delar kalk, 1 del hydraulisk kalk, 2 delar murgrus, 4 delar ärtsingel. Vid kommande omputsningsarbeten bör motsvarande bruk används. Cementhaltigt bruk får ej förekomma.

De spritputsade murpartierna följer murverkets ojämnheter. Det är naturligt, ger en levande yta. Socklarna på dels 1100-talsmurverket och dels på nykyrkan, tornet och sakristian är överputsade med spritputs ner till marknivån.

De slätputsade partierna har utförts så att de tyvärr också följer murverkets ojämnheter vilket suddar ut den avsedda skärpan i den nyklassicistiska arkitekturen. Frontonen mot söder saknar en utbyggd krönlist (se äldre ritningar). Vid framtida arbeten med den utvändiga putsen bör dessa felaktigheter rättas till. Särskilt frontonen skulle vinna mycket på ett mer riktigt utförande.

Kyrkans fönster, som tillverkades 1950, är målade i en svartbrun färg. Reparation av rötskador i trävirkena samt ommålning har skett under senare år. Målning, rengöring och 2 strykningar gjordes med färg av typen Tjeralin, som är en alkydfärg med tillsatser av tjära och linolja. Den är mindre lämplig för utvändig målning av träsnickerier och har dålig inträngning i träet samt ingen rötskyddande effekt samt bildar ett hårt skinn som förhindrar uttorkning av inläckande fukt. Skador som konstaterades vid de sista ommålningsarbetena kan ha berott på tidigare ommålningar med liknande typ av alkydfärg.

För fortsatt underhåll skall senast vid nästa fönsterrenovering ren linoljefärg användas på ett underlag som rengöres, skrapas och mattas så bra det går.

Utseendemässigt kan det vara svårt att få ett helt jämt resultat men tekniskt är det nödvändigt med denna färgtyp. Alternativt bortskarpas alkydfärgen för målning med linoljefärg.

Kyrkans portar samt tornhuven är klädda med kopparplåt.

Taken över långhuset omgjordes vid restaureringen 1950 och har enkupiga tegelpannor på läkt på underlagspapp och takpanel. Takfoten har ett enkelt språng över hängränorna. Dessa och stuprören är utförda av koppar.

Tegeltaket är svårt att underhålla. Det blåser ofta ner takpannor och det går inte att hitta rätt format för byte och komplettering. Underlagspappen är enligt uppgift i mycket dåligt skick. Inom en framtid är det nödvändigt att lägga om hela taket med ny papp och ny läkt. Då bör övervägas att byta till exempelvis plåttak som också passar kyrkans arkitektur bättre.

Det kan vara kopparplåt eller svartmålad galvaniserad järnplåt (inte plastbelagd plåt).

2.12.2 INTERIÖRT

Vapenhusen har golv från 1876 av gula avfasade tegelplattor med små svarta plattor i hörnen. Kyrkorummet har röda tegelplattor med mörkgrå kalkstensfriser från 1950-talet. Bänkkvarteren och golvytorna innanför altarringen har golv av fernissade bräder, liksom läktaren och smårummen. De trista golvmattorna i kyrkgångarna bör avlägsnas. De har ingen egentlig funktion i rummet. Vid städning skall torra metoder användas. Svårare smuts avlägsnas med såpa och vatten.

Väggarna i kyrkorummet är slätputsade och kalkavfärgade. Underhåll bör ske med material och teknik lika befintligt.

Långhusens innertak är utförda 1818 resp 1846 av smala bräder som är spikade i grövre bräder som bär mellan takstolarna. Ursprungligen är bräderna i takytan målade med grå linoljefärg. Den kraftiga taklisten är något mörkare grå. Vid ommålning 1990 målades takytorna av misstag med vit alkydfärg. Sedan kyrkan fått ett tidvis torrare inneklimat, när luftbefeuktningen på orgelläktaren stängts av, har alkydfärgen börjat släppa från sitt underlag och flagar av. Den felaktiga färgen bör avlägsnas och takytan målas med grå linoljefärg. Prov på färgborttagningsmetod bör först utföras. Takpanelen är originalmaterial i kyrkan och bör ej utbytas eller täckas med ny panel.

Invändiga snickerier bör som underhållsåtgärd bättringsmålas med linoljefärg i kulörer lika befintlig, alternativt endast torkas med linolja. I samband med en restaurering av kyrkorummet bör en omprovning av färgsättningen kunna göras.

Målerikonservator bör utföra undersökning av ursprunglig målningsbehandling på altaruppsatsen (huvudsakligen blått, kanske marmorerat, och guld) samt predikstolen för att bedöma eventuell rekonstruktion i samband en omprovning av rummets färghållning.

2.12.3 INVENTARIER

För kulturhistoriskt värdefulla inventarier skall allt underhåll som ligger utanför ett skonsamt avlägsnande av damm och smuts utföras av konservator.

Målerikonservator skall utföra skadebedömning av och eventuella vårdinsatser på altartavlan.

Textilkonservator skall utföra skadebedömning av och eventuella vårdinsatser på kulturhistoriskt värdefulla textilier, t ex äldre mässhakar och kormattan.

Metallkonservator skall utföra skadebedömning och eventuella vårdinsatser på silverföremål och dopfat samt även äldre mässingskronor.

För samtliga inventarier gäller att de skall förvaras på ett säkert och tekniskt betryggande sätt, varför larm bör installeras i kyrkan.

2.12.4 CHECKLISTA

Kontinuerlig översyn och underhåll av kyrkan och dess inventarier utföres lämpligen av av kyrkorådet utsedd fastighetsansvarig och kyrkvärd / inventarieansvarig i samråd med kyrkoråd. De checklistor som återfinns sist i underhållsplanen (bilaga 1) är avsedda att användas som ett verktyg i detta sammanhang. Vid besiktning av kyrkan bör checklistorna finnas tillgängliga. De anmärkningar som framkommer förs in och därefter arkiveras checklistorna tillsammans med underhållsplanen.

I arbetet med att vårda kyrkobyggnaden och dess inventarier kan även rekommenderas boken *Att vårda en kyrka* framtagen genom ett samarbete mellan Riksantikvarieämbetet och Svenska Kyrkan och utgiven på Verbum förlag.

2.13 FÖRTECKNING ÖVER TRYCKTA, OTRYCKTA OCH MUNTliga KÄLLOR

2.13.1 TRYCKTA KÄLLOR

Andersson, Bror A: *Bjärebysgdens kyrkor i slutet av 1600-talet*, Bjärebysgden årsbok 1966

Berggrén, Gunnel: *Prästens kläder och kyrkans textilier*, Verbum förlag, Kristianstad 2002

Dahlberg, Markus och Franzén, Kristina (red):
Sockenkyrkorna, kulturarv och bebyggelsehistoria,
Riksantikvarieämbetet 2008

Estham, Inger: *Kyrkliga textilier, arv, urveckling och vård*,
Verbum 1976

Fredholm, Dan: *Västra Karups kyrka*, 1978

Johansson, Tore: *Inventarium över svenska orglar, 1988:1*,
Lunds stift, Björketorp 1988

Lindström, Gustaf: *När vi fick en "ny" kyrka*, Bjärebysgden
årsbok 1990.

Riksantikvarieämbetet: *Kulturhistorisk karakterisering och
bedömning av kyrkor*, Stockholm 2005

Rilsantikvarieämbetet: *Kyrkobyggnader 1760-1860, Del 1*,
Skåne och Blekinge, Sveriges kyrkor, Volym 210, Stockholm
1989

Svalin, Elisabeth (red): *Att vårda en kyrka*, Verbum förlag,
Oskarshamn 2004

Söderman, Emil J: *Västra Karups kyrka*, Bjärebysgden årsbok
1954

2.13.2 OTRYCKTA KÄLLOR OCH ARKIV

Västra Karups kyrkoarkiv, Västra Bjäre Pastorat, V Karup.
Församlingens kyrkorådsprotokoll och räkenskaper från
senare tid
Ritningar och arbetsbeskrivningar

Ritningskopior gällande främst restaureringarna på
1950-talet samt 1986, 1990 och 2005

Ritningsförteckning finns i arkivet

Inventarieförteckning

Inventeringsblanketter 1981 av Hans Persson och Karen
Wanby, Skånes hembygdsförbund

Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne

Rapport

Västra Karups kyrka – fasadarbeten, antikvarisk
kontrollrapport 2005, Lotta Eriksson

Domkyrkoarkivet, Lunds Universitets Historiska Museum

Eiler Graebes arkiv

Landsarkivet i Lund (LA)

Äldre delarna av V Karups kyrkoarkiv

Äldre ritningar

Sakristibyggnad, Adelcrantz/Palmroth 1766, kopia i ATA

Västra Karups kyrka, Almfelt 1804

Plan, Almfelt 1805, gillad GIVA

Predikstol, Bronka 1841

Orgelverk, Larsson 1845

Beskrivning av Västra Karups kyrka, S D Nibelius 1830

Antikvariskt-topografiska arkivet (ATA)

Äldre ritningar

Fasader, sektion, Almfelt 1804

Plan, Almfelt 1804

Plan, fasader, sektion, Almfelt 16/7 1805

Dito, 14/7 1805

Riksantikvarieämbetet, Stockholm

Andersson, A P: Murverksdokumentation av Västra
Karups kyrka 1986

Riksarkivet, Stockholm

Äldre ritningar

Tillbyggnad, sakristian 1787

Plan, fasad, sektion, Billing 1803

Tornbyggnad, Edberg 1836, gillad CXIVJ, kopior i ATA
och LA

Lantmäteriets arkiv, Gävle

Karta över V Karups by 1771

Övrigt

Bygg –A, Ernfors&Jacobson, Malmö: Arbetsbeskrivning,
yttre arbeten 2004

2.13.3 MUNTliga KÄLLOR

Samtal med   Lars Eriksson, vaktmästarförmän i Västra
Karups kyrka
Tord Stefansson, vaktmästare
Håkan Bengtsson, vaktmästare
Fredrik Westerlund, kyrkoherde

2.14 FOTOGRAFIER

Kyrkan från söder

Kyrkan från väster

Kyrkan från norr

Kyrkan från öster

Sydportalen i sin fronton, som bör vara plan och rak samt ha en krönande utbyggd putslist. Minnestavla över porten.

Västportalen. Obs felaktigt avskurna pilasterkapitäl.

Kyrkfönster, observera den ojämna slätputsen!

Minnestavlor över västporten och över dörren till sakristian

Trappa till pannrummet

Fotografier från olika rum i kyrkobyggnaden liksom av fasta och lösa inventarier finns införda i rumsbeskrivningarna kap 2.3 och kompletteras av följande bilder.

Samling av gamla böcker (svensk författningssamling mm) i tornets andra våning.

Äldre kyrkbänk i tornets tredje våning

Kyrkorummets östra del mot dörren till sakristian

Kyrkorummet från ingången i väster

Kyrkorummet från sakristian mot väster

Predikstolen från väster

Dopfunten

Psalmnummertavla

Lampett

Ljuskrona (inv 34)

Ljuskrona från 1796 /(inv 33)

Votivskepp från 1868

Dopfat från 1500-talet

Mässingsstake från 1600-talet

Gravhäll av sten tidigare placerad på pelaren mellan gamla kyrkan och nykyrkan.

Gravhäll av sten, i förgrunden smidesljusstake i fönsternisch.

Golvur

2.15 KARTOR, SITUATIONSPLANER, PLANER, SEKTIONER, FASADER

I Västra Bjäres pastorats arkiv förvaras äldre ritningskopior, främst från ombyggnadsarbetena 1950 och senare.
Ritningsförteckningarna för dessa visas nedan.

Västra Karups församling. Kartor och ritningar.

Kartor och ritningar återfinns också i akterna för respektive ärende, se serierna O I och O II.

<u>Nummer</u>	<u>Benämning, material, skala</u>	<u>Årtal/rev.</u>
1	Karta öfver twenne Kyrko-Jordar tillhöriga Västra Karups och Houfs kyrkor. Färglagt pappersoriginal	1823
2	Karta över gamla skolhustomten och prästgårdstomten i Västra Karup. Delvis färglagd pappersavskrift	1871
3	Förslag till skolhusbyggnad i Boarp. Färglagt pappersoriginal, 1: 100	odat
4	Ritning till folkskolan i Påarp, Västra Karup. Färglagt pappers--original, 1: 100	1895
5	Ritning till folkskolan i Påarp, Västra Karup. Färglagt pappers--original,	1895
6	Förslag till förändring av skolhuset i Västra Karup, alternativ 1. färglagt original på ritfilm, 1: 100	1910
7	Ritning över ändring av rum och tillbyggnad av veranda i Västra Karups skola. Original på ritväv, 1: 100	odat
8	Ritning till värmeanläggning i Västra Karups kyrka Inte påträffad 2005.	1933
9	Förslag till församlingshus i V. Karup, fasad åt söder. Färglagd papperskopia, 1: 100	1936
10	Förslag till församlingshus i V. Karup, bottenplan. Färglagd papperskopia, 1: 100	1936
11	Förslag till församlingshus i V. Karup, del av källarplan, sektion. Färglagd papperskopia, 1: 100	1936
12	Förslag till församlingshus i V. Karup, fasad åt söder. Färglagd papperskopia, 1: 100	1936
12b	Västra Karups församlingshem, fasad. Original, blyerts på transparent papper, 1: 100	1937
12c	Västra Karups församlingshem, plan. Original, blyerts på transparent papper, 1: 100	1937
13	Blad 1. Ritning till församlingshem i Västra Karup, plan av botten- våningen. Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937
14	Blad 2. Ritning till församlingshem i Västra Karup, plan av vinds- våningen. Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937
15	Blad 3. Ritning till församlingshem i Västra Karup, källarplan Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937

16	Blad 4. Ritning till församlingshem i Västra Karup, huvudfasad och sektioner. Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937
17	Blad 5. Ritning till församlingshem i Västra Karup, gavelfasad. Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937
18	Blad 6. Ritning till församlingshem i Västra Karup, fasader. Original på transparent papper + papperskopior, 1: 100	1937
19	Blad nr 7. Snickerier till församlingshem i Västra Karup. Original, blyerts på papper, 1: 25	odat
20	Västra Karups kyrka, förslag till el-installationer för vissa delar av kyrkan. Papperskopia med tillägg, 1: 100, 1: 200	1940
21	Skiss över kyrkogårdsmur vid Västra Karups kyrka. Original på ritväv + papperskopia, utan skala	odat (1940)
22	Västra Karup: förslag till utvidgning av kyrkogården. Original på ritväv, 1: 400	1941/1942
23	Skiss till kyrkogårdsgrindar i Västra Karup. Mycket blekt papperskopia,	1945
24	Detalj till kyrkogårdsgrindar i Västra Karup. Helt bortblekt papperskopia	1945
25	Utvidgning av Västra Karups kyrkogård. Färglagd papperskopia, 1: 400	1945 (?)
25c	Utvidgning av Västra Karups kyrkogård: förslag till täckdikning. Papperskopia med tillägg, 1: 400	1942
26	Ritningar till bårhus 1946, inte påträffade 2005.	
27	Ritning till förslag om ändringar i Gamla kyrkogården, Västra Karup. Papperskopia, 1: 200	1947
	Församlingshem i Västra Karup, tillbyggnad. Samtliga ritningar är papperskopior.	
28	Bottenplan, 1: 100	1961
29	Källarplan, 1: 100	1961
30	Fasad mot öster, 1: 100	1961
31	Fasad mot norr, 1: 100	1961
32	Sektion och situationsplan, 1: 100, 1: 2000	1961
33	Inredning i kök, 1: 20	1961
34	Inredning i kök, 1: 20	1961
35	Ny dörr och fönsteruppställning, 1: 50	1961

36	Ytterdörr, 1: 20, 1: 1	1961
37	Skärmtak över köksentré, 1: 20, 1: 1	1961
38	Ritning/ritningar till orgel 1961 inte påträffade 2005.	
39	Förslag till byggnadsplan för Karup 1: 1 m.fl. Papperskopia 1: 2000	1970
40	Ritning till ändring av församlingsgränser. Papperskopia, utan skala	odaterad
41	Västra Karups kyrkogård: förslag till minnes- och urnlund. Papperskopia, 1: 100	1974
	Tillbyggnad av församlingshem, Karup 1: 35.	
42	A 1. Källarplan, papperskopia + papperskopia med tillägg, 1: 100	1976
43	A 2. Bottenplan, papperskopia + papperskopia med tillägg, 1: 100	1976
44	A 3. Vindsplan, papperskopia + papperskopia med tillägg, 1: 100	1976
45	Bottenplan, anslutning av vatten och avlopp. Papperskopia, 1: 100	1976
46	Förslag till byggnadsplan, tomtindelning och bebyggelse inom fastigheten Karup 1: 1. Papperskopia, 1: 400	1977
47	A. Förslag på tillbyggnad av bårhus, alt A. papperskopia, 1: 100	1981
48	Förslag på tillbyggnad av bårhus, plan. Papperskopia, utan skala	odat
49	B. Förslag på nybyggnad av personal- och förrådsbyggnad, alt B. Papperskopia, 1: 100	1981
50	C. Förslag till nybyggnad av personal- och förrådsbyggnad, alt C. Papperskopia, 1: 100	1981
51	D 1. Nybyggnad av bårhus, personal- och förrådsbyggnad på Västra Karup 13:1. Papperskopia, 1: 100, 1: 400, 1: 20	1981
52	540:1. Bårhus, personal- och förrådsbyggnad, grundläggning. Papperskopia, 1: 100, 1: 20	1982
53	540:2. Bårhus, personal- och förrådsbyggnad, plan, sektioner Papperskopia, 1: 100, 1: 20	1982
54	1558:A1. Västra Karups kyrka: restaurering alt. 1, plan. Papperskopia, 1: 100	1985
55	1558:A2. Västra Karups kyrka: restaurering alt. 1, fasad, sektion, del av plan. Papperskopia, 1: 100	1985
56	1558:A3. Västra Karups kyrka: restaurering alt. 2, plan. Papperskopia, 1: 100	1985
57	1558:A4. Västra Karups kyrka: restaurering alt. 2, fasad, sektion, del av plan. Papperskopia, 1: 100	1985

58	1558:U1. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, plan. papperskopia, 1: 100	1985
59	1558:U2. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, sektioner. Papperskopia, 1: 100	1985
60	1558:U3. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, fasad mot norr. Papperskopia, 1: 100	1985
61	1558:U4. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, fasad mot söder. Papperskopia, 1: 100	1985
62	1558:U5. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, fasad mot väster. Papperskopia, 1: 100	1985
63	1558:U6. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, fasad mot öster. Papperskopia, 1: 100	1985
64	Västra Karups kyrkogård, gravkarta över urnlund. Papperskopia, 1: 100	1979
65	Karta över Gamla kyrkogården i Västra Karup. Upprättad 1967 av Malte Lindén. Original på ritväv + tre signerade papperskopior, 1: 200	1967
66	Karta över Nya kyrkogården i Västra Karup. Upprättad 1967 av Malte Lindén. Original på ritväv + tre signerade papperskopior, 1: 200	1967

Kartor och ritningar från och med 1986, se Västra Bjäre kyrkliga samfällighet.

Denna ritningsförteckning uppgjord 2005.

Västra Karup, kompletterande ritningsförteckning

Ritningar påträffade på prästgårdens vind 2010.

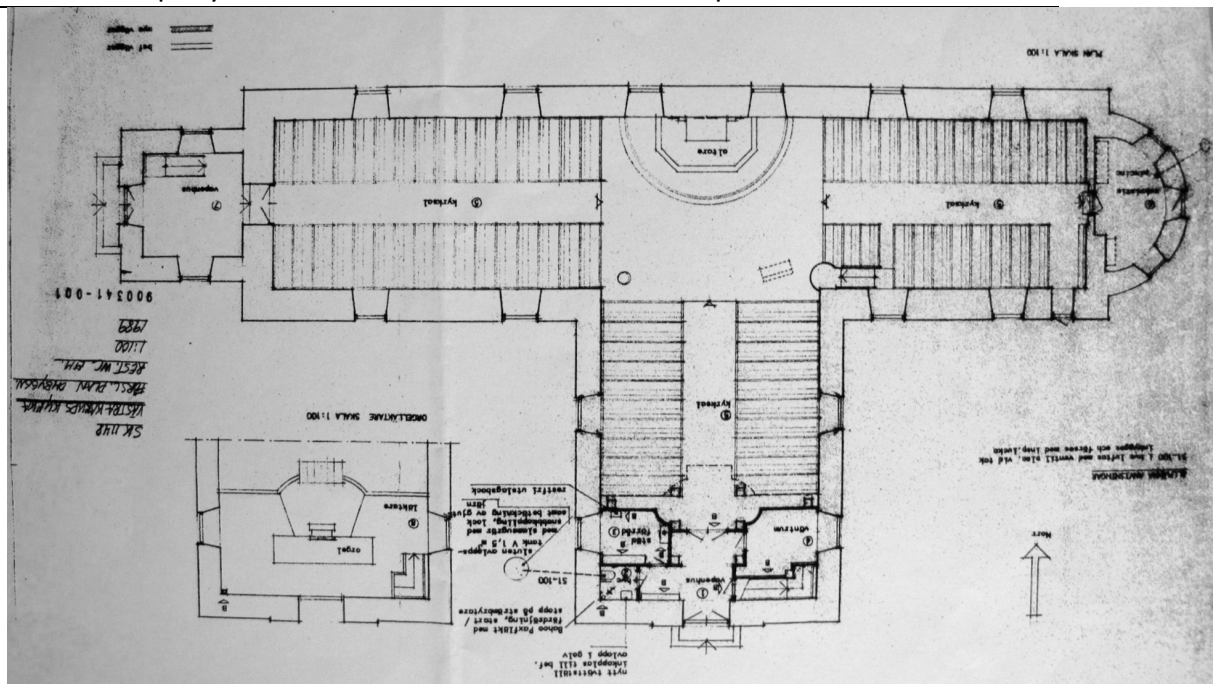
Nummer	Benämning, material, skala	Årtal/rev.
	(Västra Karups kyrka) förslag till orgelfasad. Färglagt pappers-original.	odat
	Västra Karups kyrka, uppvärmningsanläggning. Papperskopia, 1: 100	1933
	Västra Karups kyrka, uppvärmningsanläggning. Papperskopia med tillägg, 1: 100	1933
	Värme och sanitäranläggning i Västra Karups församlingshem. Papperskopia, 2 ex, 1: 100	1937
	Kopia av karta över ett till utvidgning av Västra Karups kyrkogård avsett område inom kyrkoherdebostället Karup 1:1. Färglagd avskrift på ritväv, 1: 400	1941
	Förslag till bårhus i Västra Karup. Blekt papperskopia, 1: 100	1946
	Förslag till bårhus i Västra Karup. Blekt papperskopia, 1: 100	1946
	Förslag till bårhus i Västra Karup. Blekt papperskopia, 1: 100	1946
	Förslag till bårhus i Västra Karup. Blekt papperskopia, 1: 100	1946
	Ritning till bårhus i Västra Karup, plan, sektion, fasader. Blekt papperskopia, 1: 50	1947
	Ritning till bårhus i Västra Karup, Detaljer till mur och grind. Blekt papperskopia, 1: 50, 1: 20, 1: 1	1947
	Ritning till bårhus i Västra Karup, detaljer till port. Blekt papperskopia, 1: 1 och 1: 20	1947
	Ritning till bårhus i Västra Karup, detaljer till draghandtag och tryckplatta. Blekt papperskopia, 1: 1	1947
	Ritning till bårhus i Västra Karup, detaljer till fönster. Blekt papperskopia, 1: 10, 1: 1	1947
	Ritning till bårhus i Västra Karup, detaljer. Blekt papperskopia, 1:1	1947
	Ritning till ekonomibyggnad vid bårhuset i Västra Karup. Blekt papperskopia, 1: 100, 1: 50, 1: 20	1947

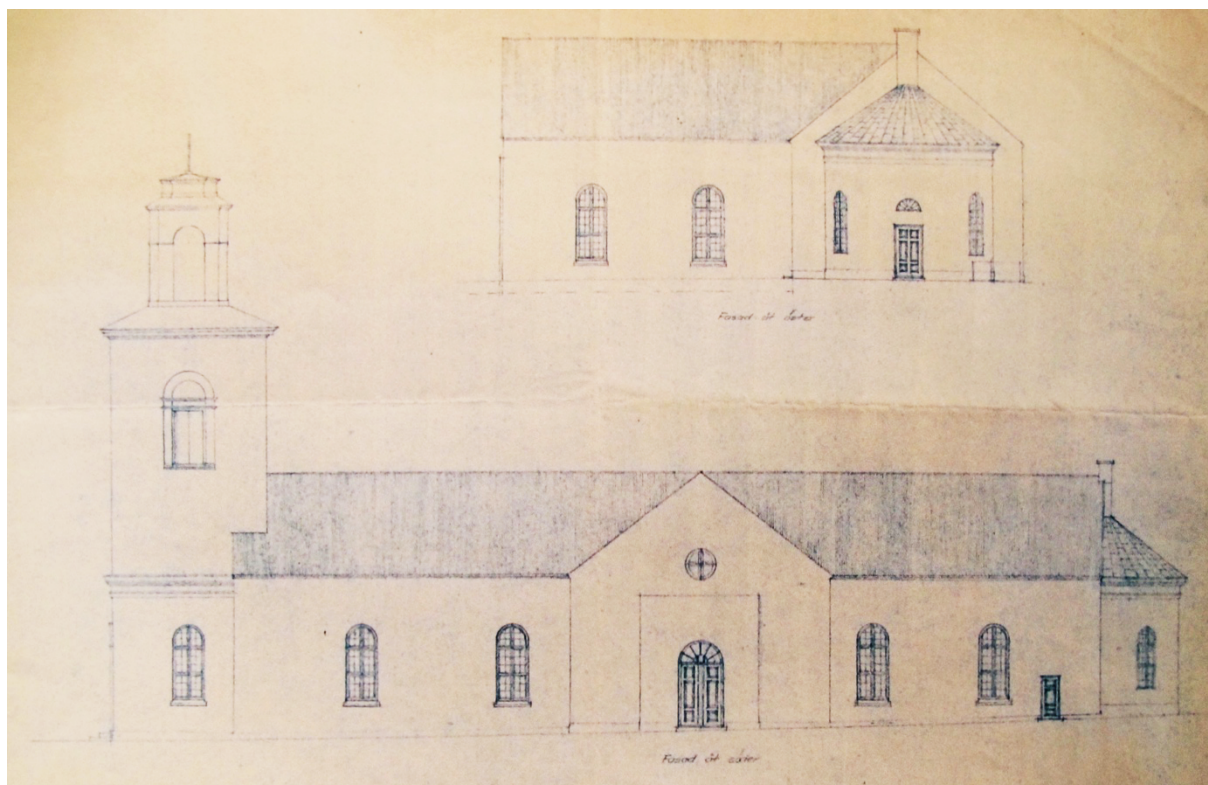
1445. V. Karups kyrka, befintliga bänkar. Papperskopia, 1: 10	1947
1449. Uppmättningsritning till fönster för Västra Karup. Papperskopia, 1: 20, 1: 1	1947
1576. Västra Karups kyrka, uppställningsritning å fönster. Papperskopia, 1:20	1948
1577. Västra Karups kyrka, detaljritning å helt nya fönster. Papperskopia, 1: 1	1948
1749. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning å takstolar. Papperskopia, 1: 100	1948
1750. Västra Karups kyrka, detaljritning till nya innerfönster. Papperskopia, 1: 1	1948
1752. V. Karups kyrka, förslag till nya takstolar vid tegeltak. Papperskopia, 1: 100	1948
1753. Västra Karups kyrka, förslag till nya takstolar vid tegeltak. Papperskopia, 1: 100	1948
1990. Rya kyrka, nyabänkar. Papperskopia, 1: 10	1949
1992. V. Karups kyrka, ny takkonstruktion över långhus och södra utbyggnaden. Papperskopia, 1: 100	1949
2339. Västra Karups kyrka, förslag till skrudskåp. Papperskopia, 1: 20, 1: 1	1950
2635. V:a Karups kyrka, förslag till nytt tak med kopparbeklädnad å absid. Papperskopia, 1: 100	1950
2639. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning för sakristidörren. Papperskopia, 1: 20	1950
2640. Västra Karups kyrka, Uppmättningsritning för västra ingången. Papperskopia, 1: 20	1950
2641. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning för södra ingången. Papperskopia, 1: 20	1950
2671. Ritning till nytt entréparti i väster. Papperskopia, 1: 20	1950
2672. V. Karups kyrka, ritning till ny ytterdörr i absid. Papperskopia, 1: 20	1950
2751. Dörrtrycken av brons. Papperskopia, 1: 1	odat

4061. Västra Karups kyrka, uppmättningsritning, bottenplan. Papperskopia, 1: 100	1953
4062. Västra Karups kyrka, förslag till restaurering, bottenplan. Papperskopia, 1: 100	1953
4063. Västra Karups kyrka, förslag till ny bänkinredning. Papperskopia 1: 10	1953
4064. Västra Karups kyrka, ny trappa i vapenhuset. Papperskopia, 1: 20	1953
4065. Västra Karups kyrka, förslag till vägghpanel i sakristian. Papperskopia, 1: 50	1953
4301. Västra Karups kyrka, förslag till restaurering. Papperskopia, 1: 100	1954
4466. Västra Karups kyrka, ritning till vägghpanel i sakristian. Papperskopia, 1: 20	1954
4468. V. Karups kyrka, ritning till ny trappa i vapenhuset. Papperskopia, 1: 20	1954
1444. Ritning över Västra Karups kyrka, fasad åt söder och öster. Papperskopia, 1: 100	1947/1955
5172. Västra Karups kyrka, sakristia: ritning till gipslist vid taket. Papperskopia, 1: 1	1956
4063. Västra Karups kyrka, förslag till ny bänkinredning. Papperskopia 1: 10	1953/1957
5244. Västra Karups kyrka, förslag till ny bänkinredning. Papperskopia, 1: 100	1957
5649. Västra Karups kyrka, förslag till 2 st karmstolar i sakristian. Papperskopia, 1: 10	1958
5650. Västra Karups kyrka, förslag till bord i sakristian. Papperskopia, 1: 10	1958
5651. Västra Karups kyrka, förslag till altare av trä. Papperskopia, 1: 20, 1: 50	1958
5678. Västra Karups kyrka, detaljritning till stolar i sakristian. Papperskopia, 1: 1	1958
5679. Västra Karups kyrka, detaljritning till stolar i sakristian. Papperskopia, 1: 1	1958

Reparation av ytterdörr i Västra Karups kyrka. 2 ritningar. Papperskopior (1: 1)	1959
1A. Västra Karups kyrka, ytterdörr till sakristian, uppmättningsritning. Papperskopia, 1: 10	1960
1B. Västra Karups kyrka, ytterdörr till sakristian, förslag till kopparbeklädnad., Papperskopia, 1: 10	1960
2. Västra Karups kyrka, ytterdörr södra ingången, uppmättnings- ritning. Papperskopia, 1: 10	1960
3. Västra Karups kyrka, ytterdörrar till vapenhuset, uppmättnings- ritning. Papperskopia, 1: 10	1960
4. Västra Karups kyrka, ytterdörrar till vapenhuset, förslag till kopparbeklädnad alt 1. Papperskopia, 1: 10	1960
5. Västra Karups kyrka, ytterdörrar till vapenhuset, förslag till kopparbeklädnad alt 2. Papperskopia, 1: 10	1960
6. Västra Karups kyrka, ytterdörrar till södra ingången, förslag till kopparbeklädnad alt 1. Papperskopia, 1: 10	1960
7. Västra Karups kyrka, ytterdörrar till södra ingången, förslag till kopparbeklädnad alt 3. Papperskopia, 1: 10	1960
8. Västra Karups kyrka, kopparbeklädnad på befintliga ytterdörrar, alt 2. Papperskopia, 1:1	1960
9. Västra Karups kyrka, kopparbeklädnad på befintliga ytterdörrar. Alt 1. Papperskopia, 1: 1	1960
10. Västra Karups kyrka, kopparbeklädnad på befintliga ytterdörrar. Alt 1 och alt 2. Papperskopia, 1:1	1960
6492. västra Karups kyrka, plan över orgelläktare, uppmätning. Papperskopia, 1: 20	1961
6494. Västra Karups kyrka, längdsektion av orgelläktare. Papperskopia, 1: 100 + papperskopia med tillägg	1961
Västra Karups kyrka, orgelfasad. Papperskopia, 1: 20	1961
Västra Karups kyrka, plan över orgelläktare. Papperskopia, 1: 20	1961

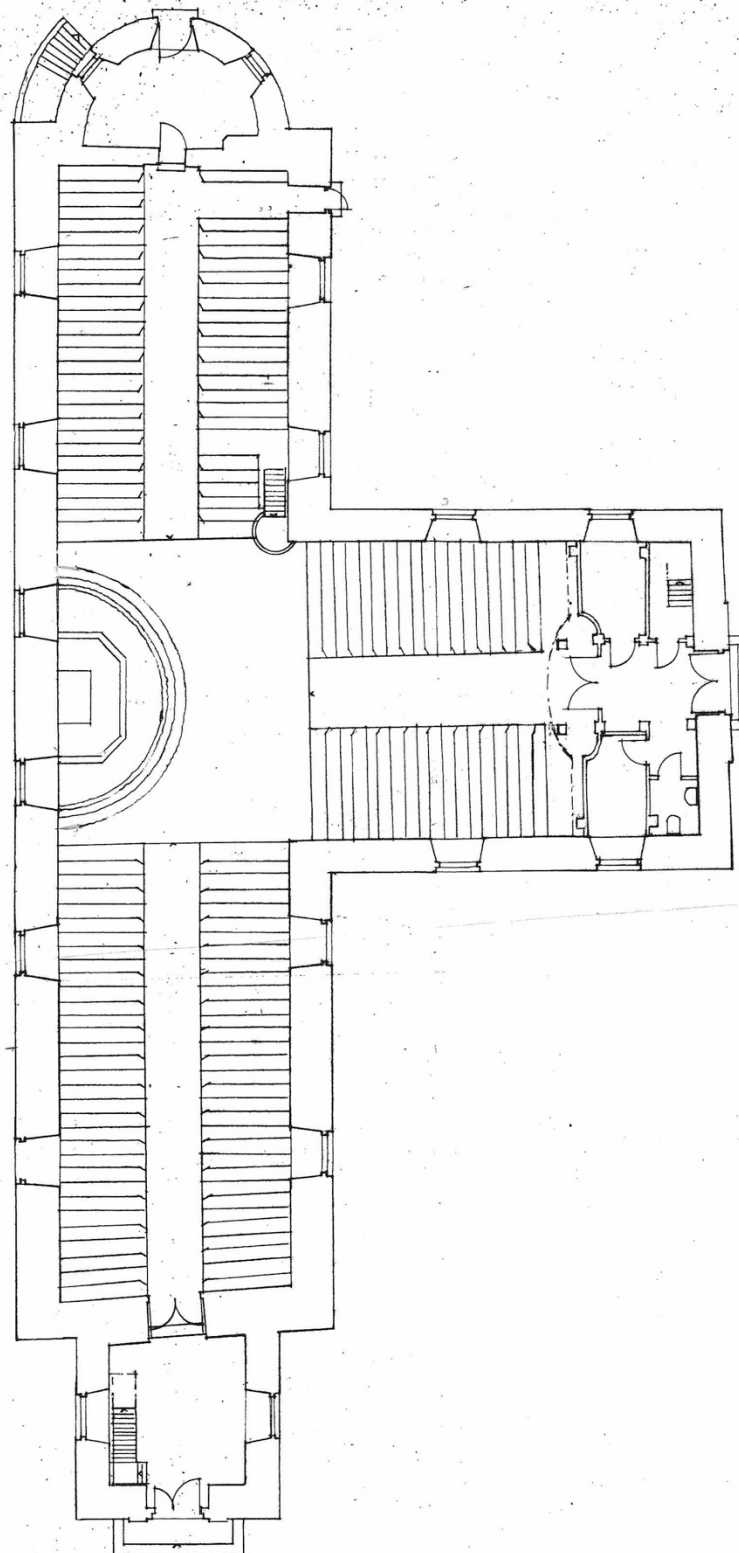

Plan från invändig ombyggnad 1990, Thorsten Davidsson

Fasader 1990, Thorsten Davidsson

Plan relationsritning

2.16 ÄLDRE KART- OCH RITMATERIAL SAMT ÄLDRE BESKRIVNINGAR SAMT BILDER

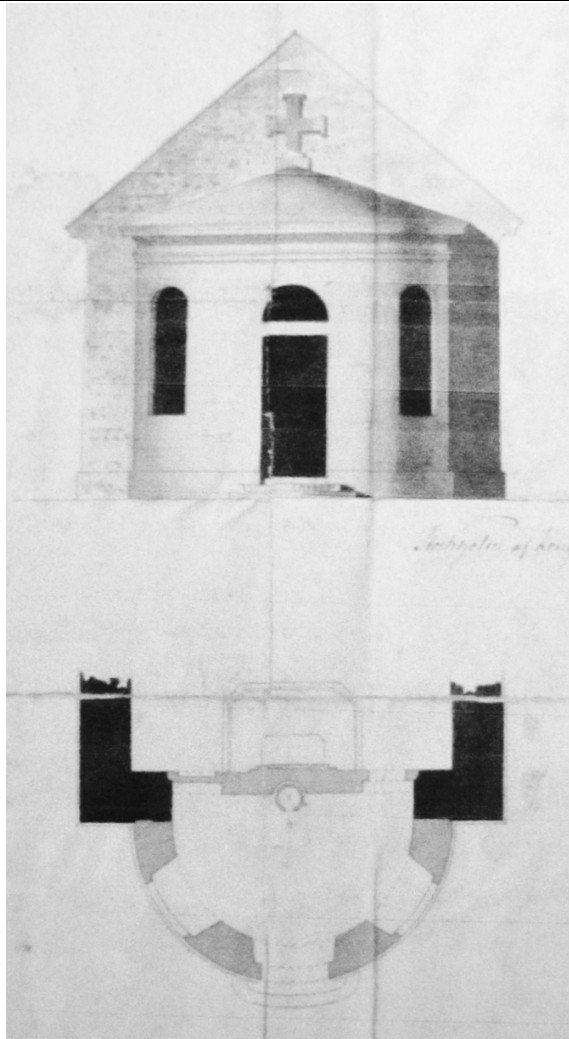

Charta öfver Gatumarcken till Västra Karups By belägen uti Christianstads Hövdeingedöme och Biera Härad Affattad och Desd År 177 af Borgh, laga kraft 23 mars 1772 von Lingen (Lantmäteriets historiska kartor)

Kartan visar Västra Karups by med sina 10 fyrlängade gårdar, gårdstomter samt bygatan, bäcken med bro och kvarnar samt kyrkan söder om byn med en mycket stor prästgård med trädgård.

Kyrkogården var mindre än i dag och omgiven av en mur med stigluckor.

Kyrkobyggnadens torn och långhus överensstämmer i mått med i kap 2.4 beskrivet utbyggt skick 1771. Det finns ett vapenhus på södra sidan och man anar den utvändiga trappan till tornvinden.

Dessein till sacristibyggnad vid Västra Karups Kyrka uti Christianstads län, godk 29/2 1766 (Adelcrantz/Palmroth), approberad av Gustaf april 1766 (LA Lund). Kopia av ritn utan appr (ATA).

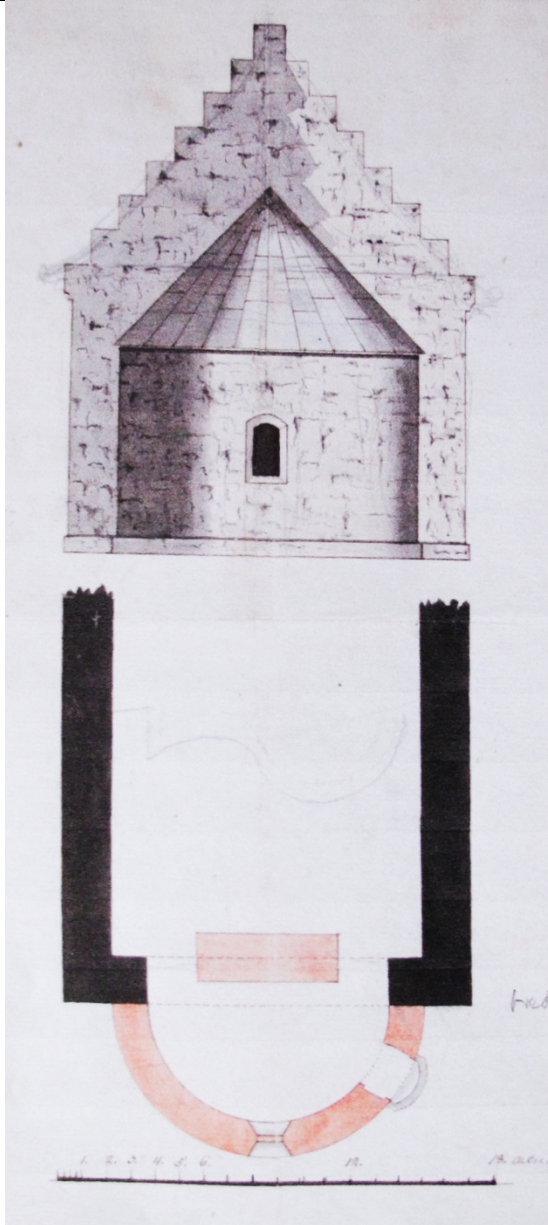
Ritningen överensstämmer i stora drag med den sakristia som byggdes 1790.

Kyrkans kor är markerat som befintligt, endast sakristian byggs till.

Den visade altaranordningen är mycket lik den som skaffades till kyrkan 1800 och sedermera flyttades till dagens plats. Dock är inte altarringen lika den som finns i dag.

Korets gavel har en 1700-talsutformning på ritningen.

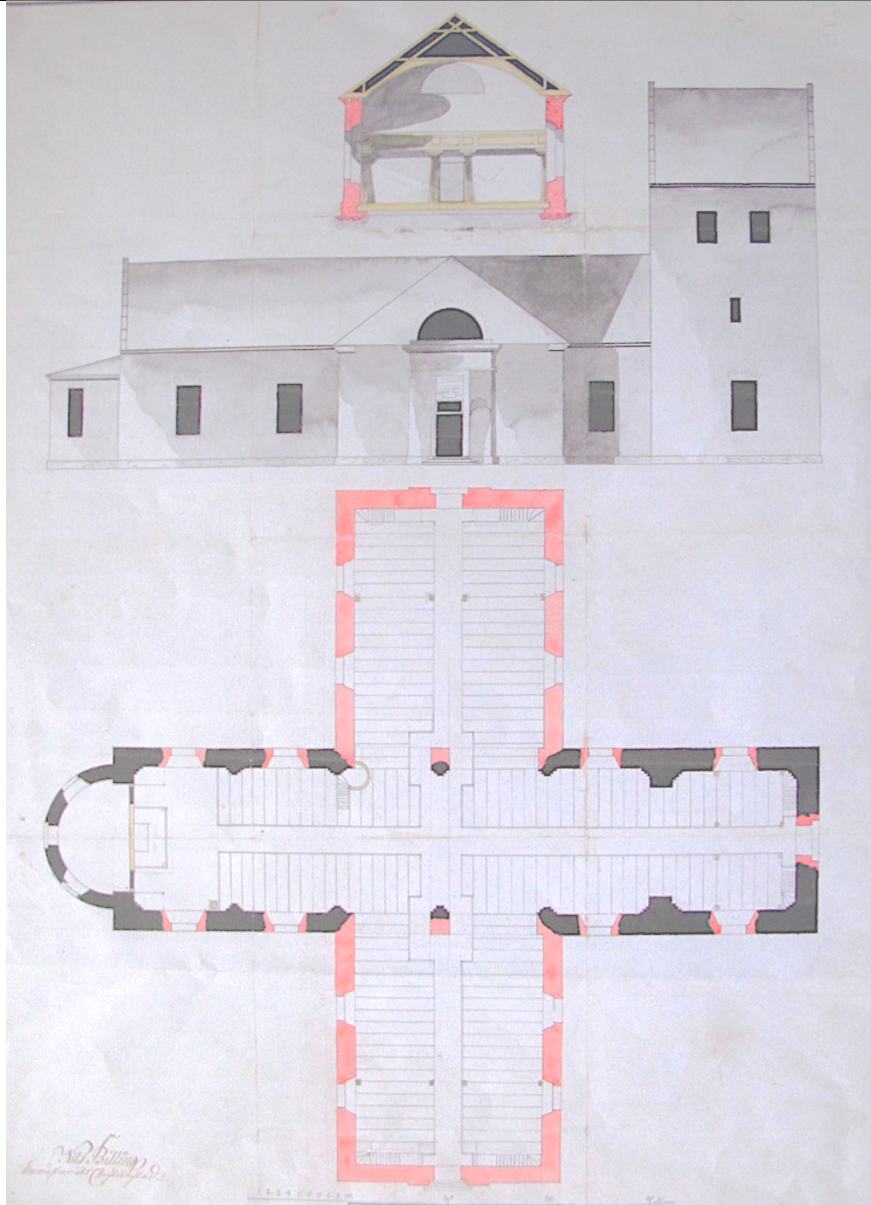
Troligen fanns här en trappgavel tidigare.

Tillbyggnad av Västra Karups kyrka. Plan och fasad av koret och sakristian, osignerad 1787 (Riksarkivet)

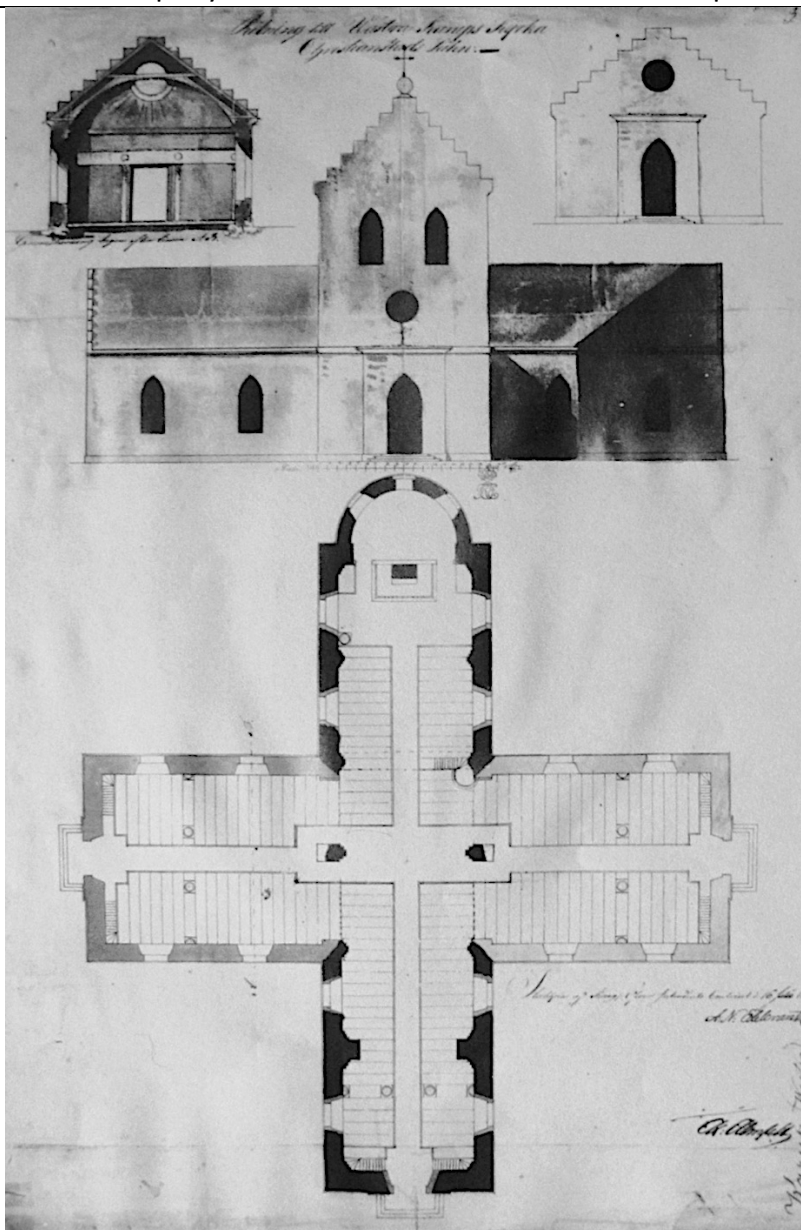
Denna ritning är yngre än den föregående men visar en ålderdomligare utformning.
Trappgaveln på korets östra vägg visar trolig då befintlig utformning, antagligen senmedeltida.

Plan, fasad och sektion till Västra Karups kyrka, Nils Billing, murmästare uti Christianstad 1803 (Riksarkivet)

Ritningen redovisar med svart den befintliga kyrkan med torn i väster över långhuset, trappgavlar på torn och östgavel, pilastrar för sköldbågar och ribbor i kyrkans valv. Fasadens fönster visar inte då befintlig form. Med rött förslag till tillbyggnader både åt söder och norr. Tillbyggnaderna har trätunnvalv i taket men valven är kvar i långhuset, som öppnar sig åt sidorna med breda bågöppningar (jmf Barkåkra kyrka).

Ritning till Västra Karups kyrka i Christianstads län, plan.
Fasader,sektion, Axel Almfelt, godk av överint.ämb. 16 juli
1805 (ATA)

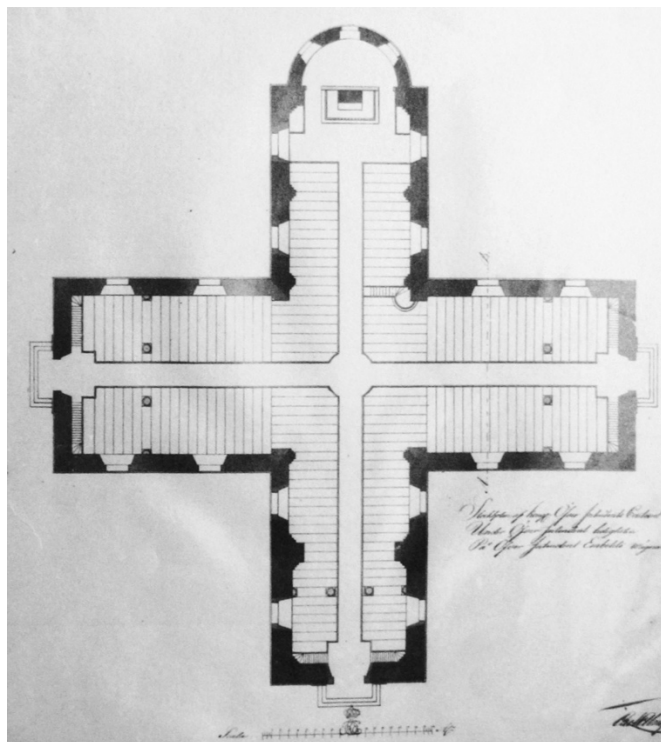
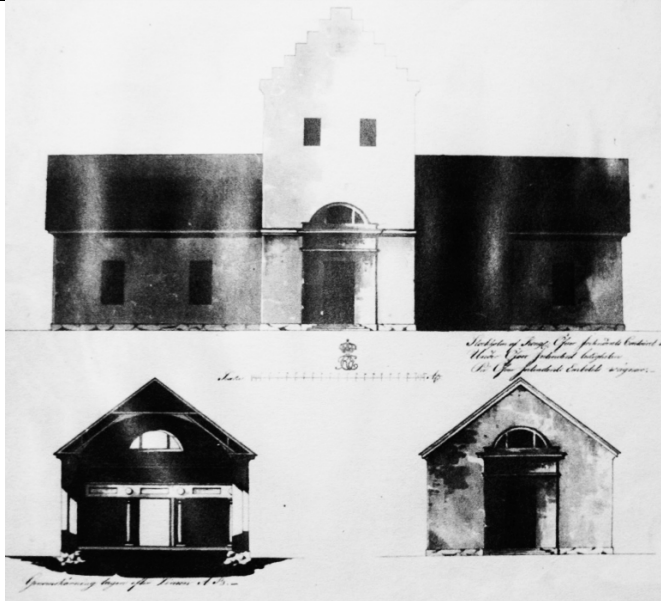
Ritning som i många stycken förefaller att använts vid bygget
av Nykyrkan samt ändringar i långhuset 1818.

Kyrkan har spetsbågiga fönster ("järngaller" enl uppgift i
räkenskaper).

Det är trappgavlar på tornet, korets östvägg samt på
nykyrkans sydfasad.

Läktare i långhuset under tornet samt i tvärskeppen.

Ritningar till Västra Karups kyrka i Christianstads län, fasader, sektion och plan, Axel Almfelt, godk av överint.ämb. maj 1804 (ATA)

En variant av 1805 års ritning med rakt avslutade fönster och inga trappgavlar på nykyrkan.

1805 års ritning visar den fönsterform som påträffats vid murverksundersökningar, alltså spetsbågiga fönster som sedan ändrades till rundbågiga vid ombyggnader och nytt torn 1846.

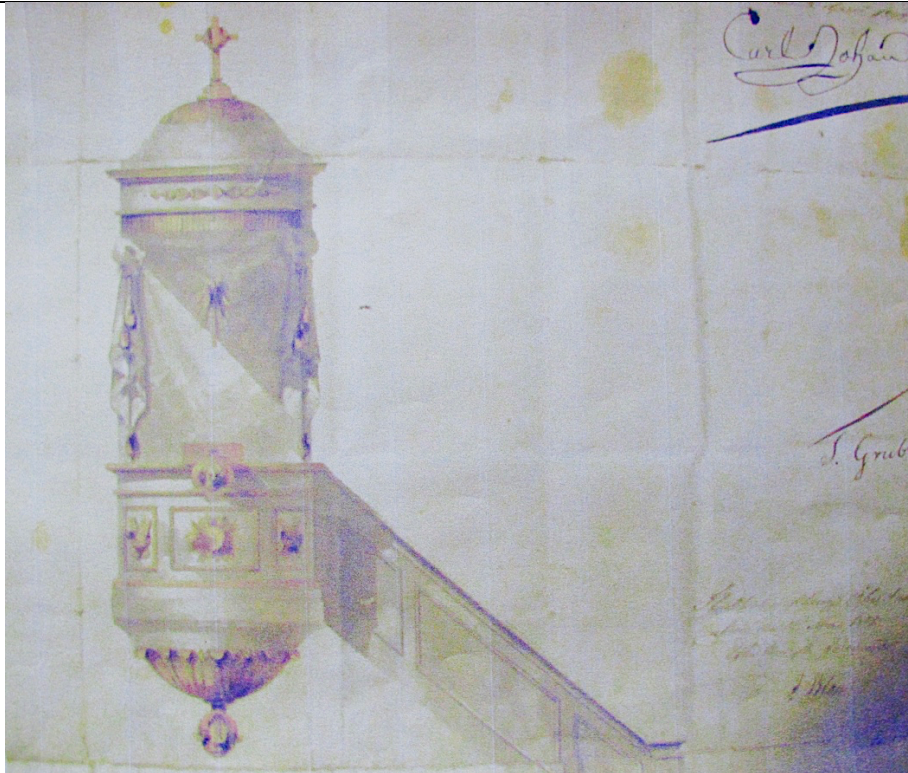

Ritning till ny Tornbyggnad å Vestra Karups Kyrka i Christianstads län, Theodor Edberg 18 mars 1836, godk av överint.ämb. 29/6 1836, gilad av Carl Johan 6 juli 1836 (Riksarkivet), Kopior i ATA och LA Lund..

Långhusets proportioner i plan felritade. Det skall vara längre.

Tornets arkitektur byggdes i detalj efter denna ritning 1846 liksom sydfrontonen.

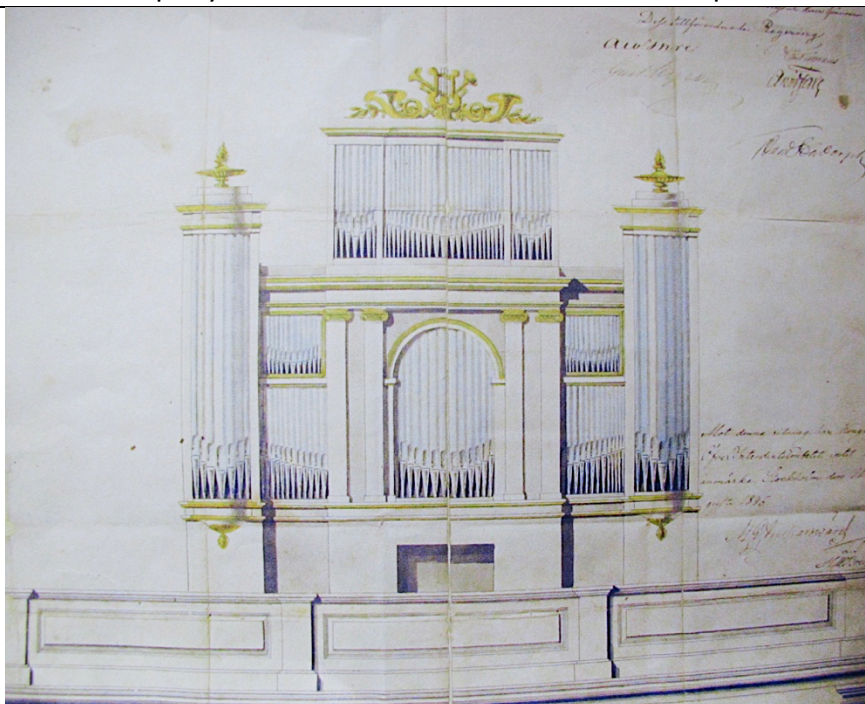
Taklistor på långhuset och krönlist på frontonen saknas i dag.

Ritning till ny predikstol för Västra Karups kyrka, R Bronka 28 aug 1841, godk. av överint.ämb. 15 mars 1832, gillad av Carl Johan 20 april 1841 (LA Lund)

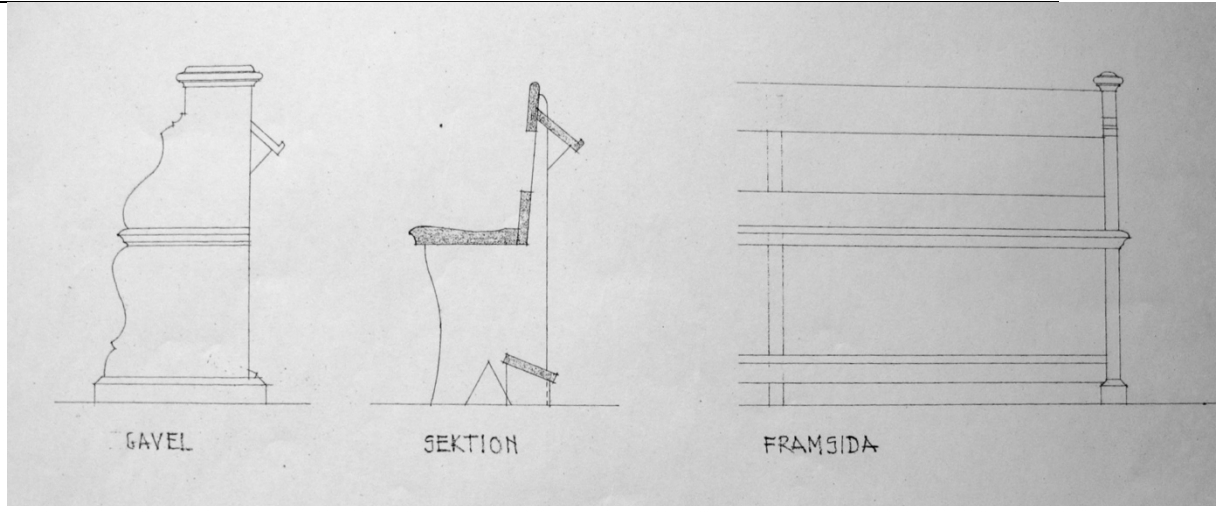
Ritningen visar den predikstol som uppfördes 1846 (byggdes spegelvänd och med baldakinen lägre placerad).

Ritning till orgelverk I Westra Karups Kyrka i Christianstads län, Larsson 1845, godk. av överint. ämb. 11 aug 1846

Orgelfasaden nedtogs 1963 i samband med köp av ny orgel.
Den finns bevarad i delar på tornvinden.

Uppmättningsring av E Graebe av kyrkbänk från 1874 års ombyggnad. 2 bänkar finns bevarade.

Äldre foto från kyrkan före restaureringen på 1950-talet.

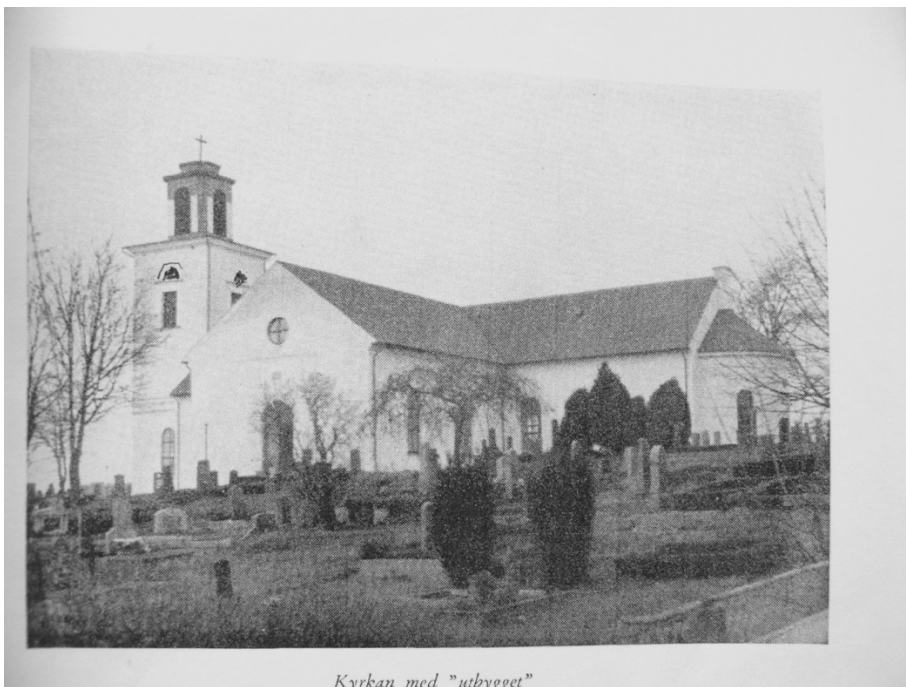
Bilden visar ett äldre golv av ljusa tegelplattor samt de öppna brunlaserade kyrkbänkarna, den mörkare målade altarringen, den sjuarmade ljusstaken på altaret.

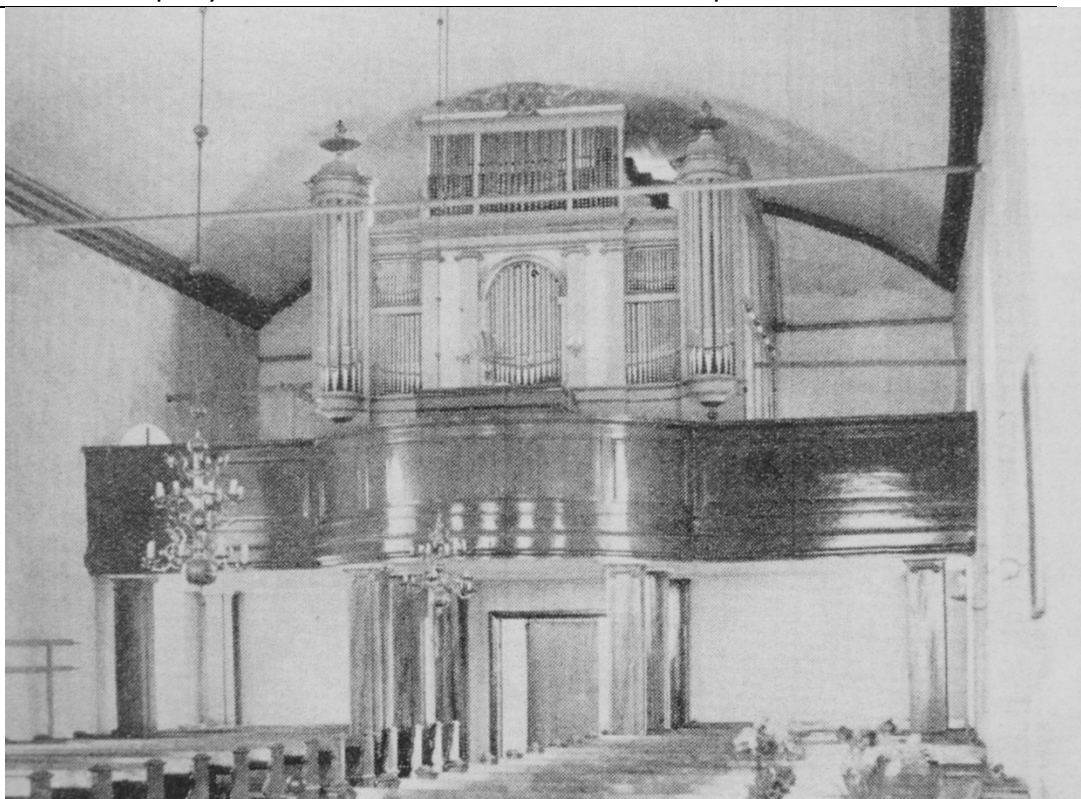
Äldre foto (ca 1950) från norr

Tornhuven har fortfarande ursprungligt utseende med vita kolonner i par vid hörnen och svarta luckor samt bruna väggfält (enl uppgifter i räkenskaper).

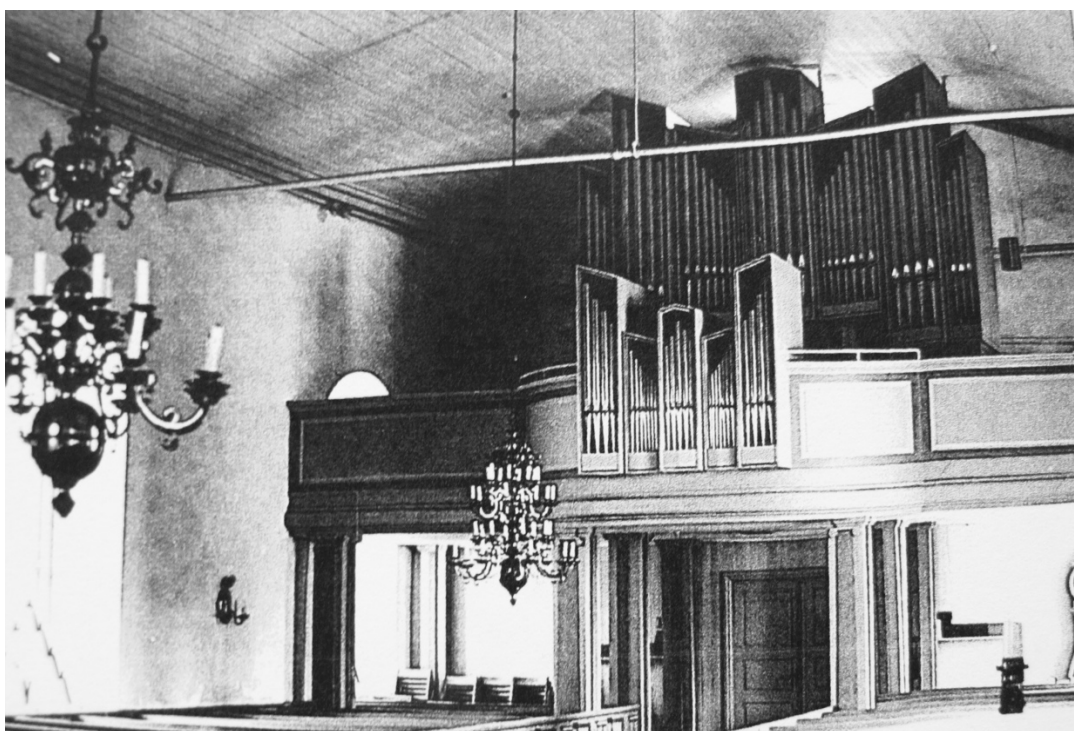

Äldre foto (ca 1950) från sydost.

På bilden har ovanför ljudluggarna på tornet markerats som blinderingsmålning de halvrunda fönster som finns på 1834 års ritning och vars omfattningar finns kvar i putsytan.

Orgelläktaren omkring 1950, före Graebes restaurering.

Kyrkorummet med orgelläktaren innan innertakat övermålades med vit färg (efter Graebe men innan väntrummet byggdes).

Träpaneler från en tidigare orgelläktare i det medeltida tornets bottenvåning (nu i Statens Historiska Museum).

Panelerna är målade av Christian Holst 1764.